

**T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**KAVRAM ÖĞRETİM TEKNİKLERİYLE İLKOKUL 1. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE YÖNELİK
BİR EYLEM ARAŞTIRMASI**

Seyit TAŞKIRAN

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ**

Sivas – 2023

KAVRAM ÖĞRETİM TEKNİKLERİYLE İLKOKUL 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Seyit TAŞKIRAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Temel Eğitim Ana Bilim
Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ

Sivas
2023

KABUL VE ONAY

Seyit TAŞKIRAN'ın hazırlamış olduğu “Kavram Öğretim Teknikleriyle İlkokul 1. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Yanılgılarının Giderilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması” başlıklı bu çalışma, 22/03/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. İlker DERE (Jüri Başkanı)

Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi İclal GÖKKUŞ (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

Prof. Dr. Murat BURSAL

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../2023

Seyit TAŞKIRAN

ÖNSÖZ

İnsanlar olarak yaşadığımız dünyayı kavramlar sayesinde anlamlandırırız. Kavramların bilimsel anlamlarıyla öğrenilmesi, yaşadığımız dünyayı doğru algılayabilmek ve anlamlandırabilmek için gereklidir. İnsanlar doğdukları andan itibaren çevrelerini algılamaya başlarlar. Bu algıların anlamlandırılabilmesi ise kavramsallaştırmayla bağlantılıdır. Okula başlamadan önce informal biçimde kavramları öğrenen çocuklar, okula başladıktan sonra ise formal biçimde kavramları öğrenmeye başlarlar. Bu nedenle formal öğrenmenin gerçekleştiği okul hayatında öğrencilere kavramların doğru şekilde öğretilmesi önemlidir. Özellikle Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri, temel eğitimde mihver dersler oldukları için bu derslerde kavramların bilimsel anlamlarıyla öğretilmeleri gerekir. Öğrencilerin kavramları doğru bir şekilde öğrenebilmeleri için de öğrencilerin dikkatini çekecek kavram öğretimi tekniklerinden yararlanılabilir. Bu araştırmada, ilkokul 1. sınıf öğrencilerine Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan 24 kavram, kavram öğretim teknikleriyle sunulduktan sonra öğrencilerin bu kavramlara ilişkin algılarında oluşan değişiklikler belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın tüm aşamalarında yol göstererek kritik katkılarda bulunan tez danışmanım Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ’ye, tezle ilgili önerilerinden yararlandığım Doç. Dr. İlker DERE’ye, Dr. Öğretim Üyesi İclal GÖKKUŞ’a, yüksek lisans öğrenimim boyunca kendilerinden çok şey öğrendiğim diğer değerli öğretim üyesi hocalarıma, yüksek lisans öğrenimim boyunca çeşitli hususlarda desteklerini sağlayan değerli sınıf öğretmeni arkadaşlarıma ve dünyaya sevgiyle bakmamı sağlayan aileme çok teşekkür ederim.

ÖZET

TAŞKIRAN, Seyit, Kavram Öğretim Teknikleriyle İlkokul 1. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Yanılgılarının Giderilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2023.

Bu araştırmanın amacı, kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan ilkököl 1. sınıf Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesi kavramlarına yönelik kavram öğretiminin, ilkököl 1. sınıf öğrencilerinin algılarında meydana getirdiği değişimi incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Sivas ili Zira ilçesinde resmi bir ilkökölün 1. sınıfında öğrenim gören 20 öğrenciden oluşmuştur. Bu öğrenciler, ölçüt örnekleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemleriyle seçilmişlerdir. Verilerin toplanmasında ön algı formu, son algı formu ve öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, “mahalle, köy, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarına yönelik olarak öğrencilerin tamamının; “turist, doğa, kültür, ilçe, il, tarih, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık” kavramlarına yönelik olarak öğrencilerin çok büyük çoğunluğunun; “devlet, ülke” kavramlarına yönelik olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun yapılan kavram öğretimine dayalı cevaplar verdiğini göstermiştir. Araştırmanın sonucunda, kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin, öğrencilerin kavramlara yönelik algılarında öğretime dayalı değişimler oluşturduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hayat Bilgisi, ilkököl 1. sınıf, kavram öğretimi, kavram öğretim teknikleri

ABSTRACT

TAŞKIRAN, Seyit, An Action Research on Eliminating the Misconceptions of Primary School 1st Grade Students with Concept Teaching Techniques, Master Thesis, Sivas, 2023.

The aim of this research is to examine the change in the perceptions of primary school 1st grade students by concept teaching techniques for the concepts of the "Life in Our Country" unit in the primary school 1st grade Life Sciences course. Action research which is one of the qualitative research methods was used in this study. The study group of the research consisted of 20 students that studied in the first grade of an official primary school in Zara district of Sivas province in the 2021-2022 academic year. These students were selected by criterion sampling and easily accessible sampling methods. Pre-perception form, post-perception form and student interview forms were used to collect data. Content analysis method was used for the analysis of the obtained data. Research findings have indicated that all of the students have given answers towards the concepts; “the neighborhood, the village, the War of Independence, the nation, capital, national day, national holiday, ceremony, celebration, national assembly, democracy, religion, a religious holiday”, vast majority of the students have given answers towards the concepts; “the tourists, nature, culture, district, county, date, republic, flag of independence”, a majority of the students have given answers towards the concepts of “state and country” based on concept teaching. As a result of the research, it was determined that concept teaching based on concept teaching techniques created teaching-based changes in students' perceptions of concepts.

Key Words: Life Science, primary school 1st grade, concept teaching, concept teaching techniques

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	ii
ETİK SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Sayıtlılar	5
1.6. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Hayat Bilgisi Dersi	7
2.2. Kavram Tanımı ve Özellikleri	8
2.3. Kavram Öğretimi	10
2.4. Kavram Yanılgıları	13
2.5. Kavram Öğretim Teknikleri	14
2.6. İlgili Araştırmalar	21

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	28
3.2. Çalışma Grubu	32
3.3. Verileri Toplama Teknikleri	33
3.4. Verilerin Analizi	34

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum.....	35
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum.....	54
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	75

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	82
5.2. Öneriler	86

KAYNAKÇA.....	87
----------------------	-----------

EKLER	96
--------------------	-----------

Ek 1. Etik Kurul Kararı.....	96
Ek 2. Araştırma İzni.....	97
Ek 3. Veli Onam Formu.....	98
Ek 4. Ön Algı Formu	99
Ek 5. Son Algı Formu	100
Ek 6. Öğrenci Görüşme Formu.....	101
Ek 7. Kavram Haritası Örneği	102
Ek 8. Kavram Ağı Örneği.....	103
Ek 9. Kavram Bulmacası Örneği	104
Ek 10. Kavram Karikatürü Örneği.....	105
Ek 11. Bilgi Haritası Örneği	106
Ek 12. Zihin Haritası Örneği	107
Ek 13. Kelime İlişkilendirme Testi Örneği.....	108
Ek 14. Anlam Çözümleme Tablosu Örneği.....	109
Ek 15. Yapılandırılmış Grid Örneği	110
Ek 16. Tanılayıcı Dallanmış Ağaç Örneği.....	111
Ek 17. Balık Kılçığı Örneği	112
Ek 18. Analoji Örneği.....	113
Ek 19. Ön Algı Formu Örneği	114
Ek 20. Son Algı Formu Örneği.....	115

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Eylem planı.....	30
Tablo 2. Kavram öğretiminde kullanılan teknikler ile ön algı/son algı belirleme tarihleri.....	31
Tablo 3. Mahalle kavramına yönelik ön algılar	35
Tablo 4. Köy kavramına yönelik ön algılar	36
Tablo 5. İlçe kavramına yönelik ön algılar	37
Tablo 6. İl kavramına yönelik ön algılar	38
Tablo 7. Tarih kavramına yönelik ön algılar.....	39
Tablo 8. Turist kavramına yönelik ön algılar.....	40
Tablo 9. Doğa kavramına yönelik ön algılar.....	41
Tablo 10. Ülke kavramına yönelik ön algılar	42
Tablo 11. Devlet kavramına yönelik ön algılar.....	43
Tablo 12. Cumhuriyet kavramına yönelik ön algılar	43
Tablo 13. Bayrak kavramına yönelik ön algılar.....	44
Tablo 14. Bağımsızlık kavramına yönelik ön algılar.....	45
Tablo 15. Kültür kavramına yönelik ön algılar	46
Tablo 16. Kurtuluş Savaşı kavramına yönelik ön algılar.....	46
Tablo 17. Millet kavramına yönelik ön algılar	47
Tablo 18. Başkent kavramına yönelik ön algılar	48
Tablo 19. Millî gün kavramına yönelik ön algılar	49
Tablo 20. Millî bayram kavramına yönelik ön algılar	49
Tablo 21. Tören kavramına yönelik ön algılar.....	50
Tablo 22. Kutlama kavramına yönelik ön algılar	51
Tablo 23. Millet meclisi kavramına yönelik ön algılar	52
Tablo 24. Demokrasi kavramına yönelik ön algılar.....	52
Tablo 25. Dinî gün kavramına yönelik ön algılar	53
Tablo 26. Dinî bayram kavramına yönelik ön algılar	54
Tablo 27. Mahalle kavramına yönelik son algılar.....	55
Tablo 28. Köy kavramına yönelik son algılar.....	55
Tablo 29. İlçe kavramına yönelik son algılar.....	56
Tablo 30. İl kavramına yönelik son algılar	57
Tablo 31. Tarih kavramına yönelik son algılar	58
Tablo 32. Turist kavramına yönelik son algılar	59
Tablo 33. Doğa kavramına yönelik son algılar	60
Tablo 34. Ülke kavramına yönelik son algılar.....	61
Tablo 35. Devlet kavramına yönelik son algılar	62
Tablo 36. Cumhuriyet kavramına yönelik son algılar.....	63
Tablo 37. Bayrak kavramına yönelik son algılar	64
Tablo 38. Bağımsızlık kavramına yönelik son algılar	65
Tablo 39. Kültür kavramına yönelik son algılar	65
Tablo 40. Kurtuluş Savaşı kavramına yönelik son algılar	66

Tablo 41. Millet kavramına yönelik son algılar	67
Tablo 42. Başkent kavramına yönelik son algılar	67
Tablo 43. Millî gün kavramına yönelik son algılar	68
Tablo 44. Millî bayram kavramına yönelik son algılar	69
Tablo 45. Tören kavramına yönelik son algılar	69
Tablo 46. Kutlama kavramına yönelik son algılar	70
Tablo 47. Millet meclisi kavramına yönelik son algılar	71
Tablo 48. Demokrasi kavramına yönelik son algılar	71
Tablo 49. Dinî gün kavramına yönelik son algılar	72
Tablo 50. Dinî bayram kavramına yönelik son algılar	73
Tablo 51. Öğrencilerin ön algılarının ve son algılarının karşılaştırmalı durumu	74
Tablo 52. En beğenilen çalışmalar ve gerekçeleri	76
Tablo 53. En çabuk öğrenmeyi sağlayan çalışmalar	77
Tablo 54. Yapılan çalışmaların kavramların daha iyi öğrenilmesine etkisi	78
Tablo 55. Anlamakta zorluk çekilen çalışmalar	79
Tablo 56. Yapılan çalışmaların faydaları	80
Tablo 57. Çalışmalar sonunda anlaşılmayan kavramlar	80

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt. : Aktaran
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
vd. : ve diğerleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlar, doğdukları andan itibaren doğal ve toplumsal bir ortamda yaşamlarını sürdürmektedirler. Yaşamları süresince de içinde bulundukları doğal ve toplumsal ortamlara uyum sağlamaları gerekmektedir. Yaşadıkları ortama uyum sağlamaları için bireylerin kişisel ve sosyal bağlamda bazı özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Başka bir söyleyişle bireylerin, yaşama uyumlarını kolaylaştıracak becerilerle donatılmaları gerekmektedir (Gündoğan, 2020). İlkokula başlayan bir çocuk toplumsal uyum bağlamında toplumsallaşma sürecinin eşiğinde bulunmaktadır. İlkokul eğitimi, öğrencilerin kendileriyle, toplumla ve doğayla ilgili temel bilgileri edinmelerini, olumlu tutum, beceri ve değerleri özümsemelerini amaçlamaktadır (Bal, 2019). İlkokul eğitimi, eğitimde temel bir aşama olup sonraki öğretim hayatı için de ilk basamağı oluşturmaktadır.

İlkokulda bu temeli oluşturan derslerden biri de Hayat Bilgisi dersidir. Hayat Bilgisi dersi, çocuğun öncelikle yakın çevresine sonrasında ise uzak çevresine yönelik farkındalığını artırarak uyumunu kolaylaştırma amacını taşıyan bir derstir (Gündoğan, 2020). Hayat Bilgisi dersi, öğrencilerin, okul öncesi deneyimlerini okulda öğrendikleri bilgilerle ilişkilendirdikleri bir derstir (Bektaş, 2007). İlkokulun ilk üç sınıfında okutulan Hayat Bilgisi dersi, bireyin yaşamını temel alarak bireyin kendisini ve çevresini tanımasını sağlamaya yönelik olup yaratıcı düşünme, problem çözme gibi becerilerin temellerinin atıldığı bir derstir (Aladağ, 2016). Bu dersin içeriği, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirmek için sosyal bilimlerin ve doğa bilimlerinin konularının kaynaştırılıp bir bütünlük içerisinde meydana getirilmesiyle oluşmuştur (Sağlam, 2015). Hayat Bilgisi dersi sayesinde öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkların kazandırılması hedeflenmektedir (Erdem, 2014). Bu bağlamda Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018: 8) temel amacı; yaşam becerilerine sahip, kendini tanıyan, sağlığını ve güvenliğini önemseyen, yaşadığı toplumun değerlerini özümsemiş, çevreye duyarlı, üreten ve yurtsever bireyler yetiştirmektir.

Çocukların okula başlamalarıyla birlikte yeni bir çevreyle karşılaştıkları, okul ortamında kavram gelişimine daha fazla ağırlık verildiği ve tüm bu süreçlerin daha hızlı ilerlediği söylenebilir (Hayran, 2010). Kavramlar okul döneminde gerçek anlamda yapılandırılmaya başlanmaktadır. Okullarda kavram öğretimi planlı bir şekilde gerçekleştirilmektedir (Ülgen, 2004). Kavram öğretimini gerçekleştirmek için okullarda birçok farklı strateji, yöntem ve teknik kullanılmaktadır (Tokcan, 2015).

Kavram sözü farklı tanımlar içermektedir. Bir tanıma göre kavram, soyutlama demektir. İnsanların karmaşık zihinsel işlemleri yapabilmesi, insan beyninin sahip olduğu soyutlama yeteneğiyle ilgilidir. Soyutlama yeteneği dil vasıtasıyla şekillenir. Kavram öğrenmenin temelinde yine kavram oluşturmaya olanak sağlayan soyutlama yeteneği bulunur (Karataş-Coşkun, 2011). Başka bir tanıma göre kavram, sözcük yapısı olarak ifade edilebilen ve insanın belleğinde anlam kazanan, değişim ve gelişim gösterebilen bilgi yapısıdır (Çeliköz, 1998). Diğer bir tanıma göre ise kavram, zihinsel bir araç olarak insanların düşüncelerine yardımcı olur (Senemoğlu, 2018). Klausmeier (1992) ise kavramı, benzer nesnelerin, olayların, düşüncelerin, süreçlerin gruplanmasında kullanılan kategori olarak tanımlamıştır.

Kavramlar, belirli bir konuda birçok bilgiyi düzenleyip birleştirmekle düşünmeye ve anlamaya yardımcı olur. Derslerde kavramların öğretimi gerçekleşmiyorsa orada tam anlamıyla bir öğretimden bahsedilemez. Bu nedenle derslerin öğretim süreçlerinde kavram öğretimi yüksek bir öneme sahiptir (MEB, 2005). Kavram öğretimi; çocukların gelişim dönemleri, bilgileri, becerileri, duyguları ve deneyimlerinin yanında öğretim süreçlerinde kullanılan yöntem-teknikler, materyaller ve oluşturulan öğrenme ortamları gibi birçok etkenin tesiriyle gerçekleşmektedir (Tahiroğlu ve Esener, 2021).

1.1. Problem Durumu

İlkokul çağındaki çocuklara birey, toplum ve doğa konularında gerekli bilgi, beceri ve değerler kazandırmayı amaçlayan Hayat Bilgisi dersinde çocuğun sosyal ve fiziksel çevresini tanıması için kavramlara ilişkin öğrenme yaşantılarına sahip olması gerekir (Girmen, 2017). Çocuk, kavram öğrenimine ailede başlayıp okulda da düzenli bir öğrenim ortamında devam etmektedir. Öğrenciler, eğitim yaşantıları boyunca basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru ilerleyen süreç içinde birçok kavram öğrenmektedirler (Bilgin, 2018; Kurt, 2018). Franklin'e (2006; Akt.: Dündar, 2007)

göre öğrenciler kavramları gözlem, deneyim ve öğrenme süreçleri ile elde ederler. Bireyin zihnindeki kavramlar yeni öğrenilen kavramlarla ilişkilendirilerek yeniden anlamlandırılmaktadır (Yontar, 2015). Böylelikle öğrenilen her kavram öğrenen tarafından yapılandırılıp sonraki öğrenmelerine temel oluşturmaktadır (Büyükalan-Filiz, Dayan ve Dayan, 2020).

Bu bağlamda Hayat Bilgisi dersinde yer alan kavramlar sayesinde öğrencilerin okul düzeni, aile ilişkileri, akran işbirliği, zamanı ve mekânı algılama, sağlıklı ve dengeli beslenme, millî değerleri içselleştirme; kendisini, ailesini, yakın çevresini, vatanını, doğayı tanıma ve koruma konularında kavram kapasitelerini etkili bir şekilde artırabilecekleri söylenebilir (Bilgin, 2018; Girmen, 2017).

Gagne, kavramları somut ve tanımlanmış (soyut) olmak üzere ikiye ayırmıştır. Çocuk tarafından somut kavramlar hayatın ilk aylarından itibaren çevresindekileri gözlemleyerek, görerek ve duyarak öğrenilir. Çocuk, basit kavramlarla birlikte “temiz, yaramaz” gibi bazı soyut kavramları da gözlemleyerek öğrenebilir. Tanımlanmış kavramların öğrenilmesi için genellikle formal eğitim gerekmektedir. Örneğin “vatan, adalet” gibi kavramların öğrenilmesi için formal eğitim gerekir (Senemoğlu, 2018).

Kavram öğretim teknikleri kullanılarak kavram öğretiminin gerçekleştirildiği bu araştırmanın problem cümlesi, “İlkokul 1. sınıf ‘Ülkemizde Hayat’ ünitesi kavramlarının öğretiminde kullanılan kavram öğretimi tekniklerinin kavram öğrenimine olan etkisi nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin ön algıları nasıldır?
- “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin son algıları nasıldır?
- Öğrencilerin öğretim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

İlkokul öğrencileri soyut kavramları öğrenmede somut kavramlara göre daha fazla güçlük yaşayabilirler (Eliot, Kratochwili, Cook ve Travers, 2000). Çünkü bilişsel özellikleri bakımından soyut kavramları anlamaya henüz hazır değildirler. Bu nedenle bu dönemde öğretmenlerin, kavram öğretiminde uygun yöntem ve teknikleri kullanarak anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesine çalışmaları gerekmektedir (Yıldırım, 2002).

Kavramların özellikle soyut kelimelerle ifade edilmesinden dolayı ilkokul çağındaki bir çocuğun öğrenmesi ve anlamlandırması açısından zor ve zahmetli bir iş olduğu söylenebilir. Yanlış öğrenmelerin olduğu durumlarda da kavram yanlışlarına neden olmaktadır. Oluşan kavram yanlışlarının düzeltilmesi, kavramın ilk kez öğretilmesinden daha zor olmaktadır (Sewell, 2002). Bu yüzden özellikle ilkokulun ilk yıllarında kavramlar öğretilirken çocuğun kavrayabilmesi için yaparak yaşayarak öğretilmesi, eğlenceli hale getirilmesi, onların seviyesine uygun ve somut hâle indirgeyerek verilmesi gerekmektedir (Esener, 2021).

Kavram öğretimini kolaylaştırmak ve eğlenceli hâle getirmek için kullanılabilecek teknikler bulunmaktadır. Kavram ağları, kavram haritaları, kavram bulmacaları, kavram karikatürleri, kavramsal değişim metinleri, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, anlam çözümleme tabloları, balık kılıcı diyagramı, bilgi haritası, kelime ilişkilendirme testleri bu tekniklerdendir. Bu çalışma, bu teknikler kullanılarak yapılacak kavram öğretiminin, ilkokul birinci sınıf Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan “mahalle, köy, ilçe, il, tarih, turist, doğa, ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık, kültür, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarına yönelik birinci sınıf öğrencilerinin algılarında oluşturacağı değişimin niteliğini ve öğretim sürecine ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

İlkokula başlayan bir çocuk, çevresinde gerçekleşen sosyal ve doğal olaylara karşı merakını Hayat Bilgisi dersi sayesinde giderir (Güngördü, 2002). Ailedeki plansız eğitim, yerini; planlı, programlı ve örgütlü bir eğitime bırakır. Bu eğitimin amaçlarından bir tanesi, çocuğun yaşadığı doğal ve toplumsal çevreye uyumunu sağlamaktır. Bu amaca ulaşmada Hayat Bilgisi dersinin önemi büyüktür (Çalışır, 2011).

Hayat Bilgisi dersi ile çocuk, gerçek yaşamda karşılaşabileceği durumlarla ilgili sınıf ortamında deneyim kazanmakta, böylece gerçek yaşamda karşılaşabileceği durumlara hazırlıklı olmaktadır. Gerçek yaşam hakkında edindiği bilgi, beceri ve deneyimler, onun öncelikle kendini sonrasında ise içinde bulunduğu toplumu tanımasına olanak sağlamaktadır (Gündoğan, 2020). Bu nedenle Hayat Bilgisi dersi

bireyin temel bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanması bakımından önemli bir işleve sahiptir.

Alanyazın incelendiğinde Hayat Bilgisi dersinde kavram öğretimiyle ilgili çalışmaların (Aktepe, Cepheci, Irmak ve Palaz, 2017; Büyükalan-Filiz vd., 2020; DüNDAR, 2007; Esener, 2021; Geçit, Şeyihoğlu ve Kartal, 2011; Yılmaz ve Çeltikçi, 2013) ve Hayat Bilgisi dersiyle ilgili eylem araştırması çalışmalarının (Bal, 2019; Dere ve Emeksever, 2018; Dere ve Kalender, 2019; Kaya, 2020; Yaşar, 2019) yapıldığı görülmekle birlikte ilkökul 1. sınıf Hayat Bilgisi dersinde doğrudan kavram öğretimiyle ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu çalışma, ilkökul 1. sınıf Hayat Bilgisi dersinde kavram öğretimiyle ilgili alanyazına katkı sağlaması ve sonraki çalışmalara da örnek olması açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

1. 2021- 2022 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Sivas ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilkökul ile sınırlıdır.
3. Çalışma grubu, ilkökul 1. sınıf seviyesinde öğrenim gören toplam 20 öğrenci ile sınırlıdır.
4. Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde belirlenen kavramların öğretimi için kullanılan strateji, yöntem ve tasarlanan etkinliklerle sınırlıdır.
5. Kavram öğretimi uygulama sürecini değerlendirmek için görüşme formundaki kriterler ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir:

1. Veri toplamada kullanılan araç ve yöntemler araştırma amacına uygun bilgileri toplayabilecek niteliktedir.
2. Uygulanacak etkinlikler ve görüşme formu ele alınan problemi kapsayıcı ve ölçücü niteliktedir.
3. Araştırmaya katılan ilkökul öğrencilerinin, uygulanan etkinliklerle ilgili soruları samimi olarak cevaplayacakları varsayılmıştır.

4. Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin uygulama sürecine ilişkin gerçek düşüncelerini ifade edecekleri varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Kavram: Kavramlar; somut eşya, olaylar veya varlıklar değildir. Belli gruplar altında toplanıldığında ulaşılan soyut düşünce birimleridir. Kavramlar sadece düşüncelerde vardır (Alkış, 2012). Kavramlar bilgilerin temelini oluşturur. Kavramlar arası ilişkiler de bilimsel ilkeleri oluşturur (Akyurt ve Akaydın, 2009). Kavramlar, temel özellikleri benzer olan nesnelerin, olayların ve süreçlerin gruplanmasında kullanılan terimlerdir (Cannon, 2002).

Kavram Öğretimi: Bilginin yapısının ve olgu, kavram, genelleme gibi tanımlamaların bilinmesiyle gerçekleştirilecek bir öğretimdir (Tokcan, 2015).

Hayat Bilgisi: İlkokul 1. 2. ve 3. sınıflarda okutuluyor olup, çocuğa bilgiden çok iyi yaşayış, tutum ve davranışlar kazandırmayı ve çevreye uyumu kolaylaştırmayı amaçlayan, doğal ve toplumsal yaşamla ilgili konuların çocukların gelişim özellikleri bağlamında işlendiği derstir. (Deveci, 2008)

Eylem Araştırması: Herhangi bir uzmanlık alanında çalışan bireylerin mesleki açıdan karşılaştıkları sorunları çözmek ya da yaptıkları işin niteliğini arttırmak için gerçekleştirdikleri sistematik çalışma sürecidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Hayat Bilgisi Dersi

İlkokul 1, 2 ve 3. sınıfta okutulan Hayat Bilgisi dersi, öğrencilere temel yaşam becerileri ve kişisel nitelikler kazandırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaşamları boyunca kullanabilecekleri akademik bilgiler de bu dersin kapsamı içindedir. Bu bağlamda Hayat Bilgisi dersi, öğrencilerin iyi birer insan ve vatandaş olmalarını, çevreye uyumlarını kolaylaştıran beceri ve değerlerin kazandırılmasını sağlayan bir ders olarak tanımlanabilir (Akınoğlu, 2005). Hayat Bilgisi dersi, çocukların yaşadıkları sosyal ve kültürel çevreyi tanımalarını ve etkileşimde bulunmalarını sağlayan beceri ve değerlerle kapsamı oluşturulmuş bir derstir (Binbaşioğlu, 2003).

Hayat Bilgisi dersi, 1926 öğretim programı ile okutulmaya başlanmıştır. Daha sonra 1936, 1948, 1968, 1998, 2005, 2009, 2015 ve 2017 öğretim programlarında da yer almıştır (Akyürek-Tay ve Baş, 2017). Son olarak 2018 yılında hazırlanan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, 2017 İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programıyla benzer yapıdadır. 2018 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı; genel amaçlar, temel yaşam becerileri, değerler, kavramlar, ünite ve kazanım örgüsü içinde yapılandırılmıştır. Ünite temelli olarak hazırlanan programda 1-3. sınıf düzeyleri için aynı ünite adlarıyla, “Okulumuzda Hayat, Evimizde Hayat, Sağlıklı Hayat, Güvenli Hayat, Ülkemizde Hayat ve Doğada Hayat” üniteleri yer almaktadır (MEB, 2018). 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı çerçevesinde ilkokul çağındaki öğrencilere birey, toplum ve doğa ekseninde kazandırılması istenen temel bilgi, beceri ve değerler şunlardır (MEB, 2018: 8):

- ❖ Kendini ve yaşadığı çevreyi tanır.
- ❖ Aile ve toplumun temel değerlerine sahip olur.
- ❖ Millî, manevi ve insani değerleri yaşantısal hâle getirir.
- ❖ Kişisel gelişimini sağlamak için yapması gerekenlerin farkında olur.
- ❖ Kişisel bakım becerilerini geliştirir.
- ❖ Sağlıklı ve güvenli yaşam sürme bilinci edinir.
- ❖ Sosyal katılım becerisi kazanır.
- ❖ Zamanı ve mekânı algılama becerisi edinir.

- ❖ Kaynakları verimli kullanma becerisi geliştirir.
- ❖ Öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanır.
- ❖ Temel düzeyde bilimsel süreç becerilerini kazanır.
- ❖ Ülkesini sever, tarihî ve kültürel değerlerini yaşatmaya istekli olur.
- ❖ Doğaya ve çevreye karşı duyarlı olur.
- ❖ Bilgi ve iletişim teknolojilerini amacına uygun olarak kullanır.

Hayat Bilgisi dersinin temel amacı, günlük yaşamda öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri yaşam becerilerini edinmelerine destek sağlamaktır. Bu derste edinilen beceriler ve öğrenilen kavramlar, sonraki yıllarda Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerine temel oluşturmaktadır. Böylece temel bilgi ve becerilere, istenen kişisel özelliklere sahip vatandaşlar olarak çocukların yetişmesi sağlanmaktadır (Esener, 2021). Hayat Bilgisi dersinin öncelikli amaçları, çocukların çevreye uyumları için gerekli olan beceriler ile değerlerin kazandırılması ve yaşadıkları toplumu tanımalarına yardımcı olmaktır (Öztürk, 2006). Hayat Bilgisi dersinin öğretim programında yer almasının en önemli gerekçelerinden biri, öğrencileri gerçek yaşama hazırlamak için gerekli olan becerileri ve donanımı kazandırmasıdır (Kabapınar, 2012).

2.2. Kavram Tanımı ve Özellikleri

İnsan, toplumsal bir varlık olduğu için çevresiyle sürekli iletişim halindedir. İletişim kurulabilmesi için öncelikle zihnimizdeki kavramlara ve kavramların anlatımı olan sözcüklere ihtiyacımız vardır. Zihnimizdeki kavramlar ile konuştuğumuz sözcüklere benzer anlamlar yüklenmesi iletişimin sağlıklı gerçekleşebilmesi için çok önemlidir. Kavram kelimesi birçok kaynakta farklı şekillerde tanımlanmıştır. İnsan zihninin dış dünyayı anlamlandırmak için nesne, olay, fikir ve davranışların ortak özelliklerini analiz ederek sınıflandırmasıyla meydana getirdiği sınıflamalara kavram denir (Fidan, 1996). Kavramlar, olguların ve genellemelerin oluşmasında, dolayısıyla bilgilerin oluşmasında temel öğeler olarak kabul edilir (Doğanay, 2002). Kavram, farklı nesne ve olguların ortak özelliklerinin insan zihninde anlamlı bir şekilde sınıflandırılması olarak tanımlanmaktadır (Ülgen, 2004). Kavramlar zihnimizde yer alan soyut düşünce birimleridir (Alkış, 2012). Kavramlar, nesneleri, olayları, canlıları ve düşünceleri benzer özelliklerine bakarak sınıflandırdığımızda bu oluşturduğumuz sınıflara verilen adlardır. Kavramlar, yüksek zihinsel soyutlamalar gerektirmektedir (MEB, 2005). Kavram hakkında yapılan farklı tanımlarda görülen ortak nokta, varlıklar

arasındaki benzerlik ve ilişkilerden yola çıkılarak soyutlama ve sınıflandırmanın yapılması yani zihinde kategorilerin oluşturulmasıdır (Malatyalı ve Yılmaz, 2010). Kavram, varlıkların ve olayların ayırt edici niteliklerini kapsar ve herkes tarafından aynı şekilde algılanır. Çeliköz (1998), kavram kelimesinin daha iyi anlaşılması için “öğretmen” kavramı üzerinde durmuştur: Öğretmen, öğrencilerin çeşitli konularda planlanan hedeflere ulaşmalarını sağlamak amacıyla öğretimi düzenleyen kişidir. Öğretmenler; fiziksel özellikleri, düşünceleri, ilgi alanları vb. birçok yönleriyle birbirlerinden farklı olmalarına rağmen öğretmenlerin ortak özelliği, öğretimi düzenleme özelliğidir ve öğretmen kavramı insanlar tarafından bu özelliği ile bilinir.

Kavramlar, insanların yaşadıkları çevreyi anlamalarına kılavuzluk ederler (Şeker, 2010). Kavramlar, zihinsel bir araç olarak bireylerin düşünmelerine ve çok çeşitli bilgileri kullanılabilir yapılar haline getirmelerine yardımcı olur (Senemoğlu, 2018). Kavramlar, bireyin karmaşık düşünce yapısını ve ayrıntılı algısal yaşantısını somutlaştırıp özetleyerek bireyin bir sonuca varmasını sağlamaktadır (Cüceloğlu, 1996). İnsanların sahip oldukları ilk kavramlar, sonradan yeni karşılaştıkları kavramları algılamalarında, yorumlamalarında ve yeniden düzenlemelerinde çok önemli bir etkiye sahiptir (Yılmaz ve Çiviler, 2012).

Kavramların temel özellikleri şu şekilde belirtilebilir (Ülgen, 2004):

- Kavramların algılanan özellikleri kişiden kişiye değişebilir. Kişilerin bulundukları ortam ve ön bilgileri, kavrama yüklenen anlamı farklılaştırabilir.
- Kavramlar kendi içlerinde de, özelliklerine uygun belli ölçütlere göre gruplanabilir.
- Kavramların birçok boyutu vardır. Bir kavram bağlamına göre bazen merkezde bazen de merkezin çevresinde yer alabilir. Hangi bağlama dayalı olarak kullanıldığına bağlıdır.
- Kavramlar, zihinde somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru sıralanır.
- Kavramlar dil ile ilgilidir. Her kavramın bir sözcük karşılığı vardır.
- Kavramlar, nesnelerin ve olayların hem doğrudan hem de dolaylı olarak gözlenebilen özelliklerinden meydana gelirler.
- Her kavram kendine özgü özellikler taşır. Kavramların birbirinden ayrılan farklılıkları da vardır.

- Kavramların bir veya birden çok özellikleri, farklı kavramların da ögesi olabilir. Farklı anlamlardaki kavramlarda ortak özellikler olabilir.
- Kavram oluşturmaya yönelik bireyin düşüncelerindeki ilk oluşumlar, tecrübelerle dayalı olarak bir varlığa ait örneklerin gözlenmesi vasıtasıyla oluşturulur. Birey, yeni karşılaştığı durumları, kavramlara ilişkin önceden oluşturduğu ilk oluşumlarla karşılaştırarak anlama eğilimindedir.
- Çocuk büyüdükçe zihnindeki kavram sayısı ve kavram karmaşıklığı artar.

Kavramlar, çeşitli özelliklerine göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Gagne, kavramları somut ve soyut olmak üzere iki sınıfta gruplamıştır. Beş duyu organımızla algılayabildiğimiz kavramları “somut kavramlar” olarak ifade etmiştir. Beş duyu organımızla algılayamadığımız halde varlığını hissedebildiğimiz kavramları “soyut kavramlar” olarak ifade etmiştir. Somut kavramların çoğunlukla informal yollarla öğrenildiği, soyut kavramların öğrenilmesi için de genellikle formal yolların kullanılması gerektiği belirtilmiştir (Akbaş, 2002).

2.3. Kavram Öğretimi

İnsanlar, çevrelerindeki uyarıcıları değerlendirerek zihinlerinde gruplandırır ve oluşturdukları bu kavramları daha sonra sözcüklerle ifade ederler (Beydoğan, 1998). İnsanlar yaşamları boyunca kavram öğrenimine devam ederler. Bireyler, çocukluk döneminde kavramları informal olarak öğrenmeye başlarlar. Okul döneminde de formal kavram öğrenimi gerçekleşir. Kavramları zihinlerinde basitten karmaşığa doğru olacak şekilde anlamlandırır (Çaycı, 2007). Yaşamımız boyunca kavramlarla düşünürüz. Önceden sahip olduğumuz kavramlar yeni bilgileri yapılandırmamızda görev alırlar. Bu nedenle kavramların doğru şekilde öğrenilmesi gerekir. Kavramların yanlış algılanması durumunda bireyler, yeni bilgileri öğrenmekte zorlanırlar (Dündar, 2007). Bireyler, kavram öğretimi sayesinde yaşadıkları dünyayı doğru bir şekilde algılayıp olayları düzenler ve genellemelerle yeni bilgilere ulaşır (Barth ve Demirtaş, 1997). Bu şekilde bireyler akıl yürüterek çevreyi doğru algırlar.

Kavram öğrenme sürecini etkileyen birçok etken vardır. İçinde bulunulan çevre, bireyin dil gelişim düzeyi, bireyin gelişim özellikleri, zaman, zihinsel işlemler, kavramın bireyin zihninde nasıl anlamlandırılacağı hususunda etkin role sahiptirler (Ülgen, 2004). Kavram öğreniminde zaman, hafıza, kavram öğrenme stratejisi, dil,

kültür ve gelişim gibi etkenlerin etkili olduğu tespit edilmiştir (Kılıç, 1997). Kavram öğretiminde bu etkenlere dikkat etmek, sağlıklı kavram öğrenimini sağlayacaktır.

Kavram öğretiminde değişik öğretim yöntemleri kullanılabilir. Kavramlar, geleneksel sunuş yoluyla öğretim yöntemiyle veya yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı buluş yoluyla öğrenme yöntemi ile öğretilir. Öğrencilerin anlamlı ve kalıcı öğrenmesi için öğrenme ve gelişim düzeylerine uygun yöntemi seçmek önemlidir. Yüksek düzeyde düşünme becerisi gelişmiş öğrencilerin bulunduğu sınıflarda buluş yoluyla öğrenme yönteminin, yüksek düzeyde düşünme becerisi yeterince gelişmemiş öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ve ilköğretimin ilk yıllarındaki alt yaş gruplarında ise sunuş yoluyla öğretim yönteminin kullanılması uygundur (Malatyalı ve Yılmaz, 2010). Sunuş yoluyla kavram öğretiminde, öğretime başlamadan önce öğretim materyalleri sistematik bir şekilde ardışık ve doğrusal olarak düzenlenir. Bu süreçte, ilk önce kavramın ismi sözcük verilir ve tanımı yapılır. Kritik, tanımlayıcı ve ayırt edici özellikleri verilir. Son olarak kavrama dâhil olan ve olmayan örnekler verilir (Erden ve Akman, 1997). Buluş yoluyla kavram öğretiminde ise tümevarım yaklaşımı ile genellemelere ulaşılır. Buluş yoluyla öğrenme, öğrencinin önceki bilgileri, tecrübeleri, gözlemleri, araştırmaya dayalı etkinlikleri ve çevreyle etkileşimi ile ilke ve genellemeleri kendisinin bulması ve keşfetmesidir. Bu yöntemde, ilk önce öğretilcek kavrama ilişkin birkaç örnek verilir. Daha sonra kavramla ilgili olmayan örnekler verilir. Bundan sonra öğrencilerden örnekler arasındaki benzerlikleri ve ortak noktaları tespit etmeleri, karşıt örnekleri de karşılaştırarak duruma uymayan örnekleri de tespit etmeleri istenir. Böylece öğrencilerin örnekler üzerinden kavramın kritik özelliklerini kendilerinin bulmaları sağlanır (Malatyalı ve Yılmaz, 2010).

Kavram öğretiminde kavramın kritik özelliklerinin açıkça belirlenmesi, kavram örneklerinin incelenmesi, içeriğin belirlenmesi ve geri bildirim yapılması unsurlarına dikkat edilmelidir (Kaptan, 1999). Kavram öğretimi yapılırken öğrencilerin gelişim özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır (Sabancı, 2008). Kavram öğrenimi zihinsel süreçlerle gerçekleşmekte olup, bu süreçler en alt düzeyden en üst düzeye doğru somut düzey, tanıma düzeyi, sınıflama düzeyi ve soyut düzey şeklindedir (Senemoğlu, 2018). Somut düzey, nesnenin sadece beş duyu organıyla algılanarak kavram öğreniminin gerçekleştiği düzeydir. Bu düzeyde gerçekleşen kavram öğreniminde, nesnenin algılanabilen çerçevesine dikkat etme, nesneyi diğer nesnelerden ayırt etme, ayırt edilen nesnenin aynı kapsam ve durumda başka zamanlarda da karşılaşıldığında hatırlanması davranışları gösterilebilir. Tanıma düzeyinde, somut

düzeyde sadece aynı kapsam ve durumda tanınabilen nesne, artık farklı durumlarda beş duyu organıyla algılanarak öğrenilebilir, birçok algısal temelde zihinde depolanabilir. Nesnenin algılanabilen çerçevesine dikkat etme, nesneyi diğer nesnelerden ayırt etme, ayırt edilen nesneyi hatırlama, nesneyle farklı ortam ve durumlarda karşılaşıldığında nesneye yönelik genelleme yapma ve genelleme yapılan nesneyi hatırlama zihinsel işlemleri tanıma düzeyi aşamasında gerçekleşir. Bu aşamada kavramın adı öğrenilerek kodlaması yapılır. Sınıflama düzeyinde kavramın öğrenilebilmesi için tanıma düzeyinde kavrama ilişkin en az iki örneğin kazanılmış olması gerekir. Nesnenin bir sınıfa ilişkin en az iki örneğinin ayırt edici olmayan özelliklerine dikkat etme, her bir örneği örnek olmayan durumlardan ayırt etme, ayırt edilen örnekleri anımsama, farklı durumda karşılaşılan bir örneğin aynı örnek olduğu genellemesini yapma, aynı sınıfa ilişkin en az iki örneğin eşdeğer olduğu genellemesini yapabilme ve genellemeyi anımsama zihinsel işlemleri sınıflama düzeyinde yapılır. Soyut düzeyde kavram öğrenimine ilişkin zihinsel işlemler, kavramı tanıyarak isim verebilme, kavramın özelliklerini ayırt edebilme ve kavram örneklerinin benzer diğer örneklerden nasıl farklılaştığını açıklayabilme olarak belirtilebilir. Kavram öğrenme sürecine yönelik belirtilen yukarıdaki bilişsel düzeyler kavramların yapısal ve anlamsal özelliklerine göre farklılık gösterebilir (Akpınar, 2019).

Kavram öğreniminin “problem – keşfetme – varsayımında bulunma – doğrulama – ilişkilendirme –genelleme” aşamalarını içeren birçok boyutu vardır. Birey, bir kavramı zihninde anlamlandırırken bu aşamaları kullanır. Bir kavramın anlamına uygun şekilde öğrenilebilmesi için bireyde önceden var olan bilgilerin yeni bilgiler ile anlamlı şekilde ilişkilendirilmesi gerekir (Türkdoğan, Güler, Bülbül ve Danişman, 2015). Kavram öğreniminin anlamlı gerçekleşmesi için farklı öğretim stratejileri ve yöntemleri kullanılmalıdır. Öğrencilerin kavramı somutlaştırması için ders içi uygun materyaller kullanılmalıdır. Öğrencinin öğrenme seviyesine uygun kavramlar dikkate alınarak ders süreci planlanmalı ve uygulanmalıdır. Kavram öğrenme ve öğretme sürecinde şu ilkelere dikkat edilmelidir (Çeliköz, 1998):

- Somut kavramlar, soyut kavramlardan daha kolay öğrenilir.
- Birleşik kavramlar, ayrışık kavramlardan daha kolay öğrenilir.
- Soyut kavramlar, değişik birçok sözel yapılardan öğrenilebilir.
- Ölçüt olan ve ölçüt olmayan özelliklerin sayısı arttıkça kavramların öğrenilmesi de zorlaşmaktadır.
- Kavramlar öğretilirken kritik özelliklerin ayırt edilmesini sağlayan araçlar kullanılmalıdır.

- Kavramlar öğretilirken hem ilgili hem de ilgisiz örnekler kullanılmalıdır.
- Kritik özelliklerin az değişkenlik gösterdiği, kritik olmayan özelliklerin ise çok değişkenlik gösterdiği örnekler kullanılmalıdır.

Kavram öğretiminde kavramın anlamı, kavramı ifade eden sözcükler, kavramın ayırt edici nitelikleri açık şekilde belirtilmelidir. Kavrama ilişkin örnek olan durumlar ve örnek olmayan durumlar sunulmalı, bu şekilde öğrencilerin örnekler üzerinden genellemelere ulaşmaları sağlanmalıdır (Ülgen, 2004). Kavramların öğretimini sağlamak için kavram haritaları, zihin haritaları, kavram ağları, kavram karikatürleri, kavram bulmacaları, balık kılçığı diyagramı, kelime ilişkilendirme testi, anlam çözümleme tabloları, kavramsal değişim metinleri, yapılandırılmış grid vb. teknikler kullanılabilir. Bu teknikler kullanılırken görsel, işitsel materyallerden de yararlanılarak öğrencilerin öğretim sürecinde aktif hale getirilmesi gerekir. Seçilen yöntemlerin, tekniklerin ve materyallerin öğrencilerin seviyesine uygun olmasının yanı sıra öğretilecek kavramın yapısına da uyumlu olması gerekir.

2.4. Kavram Yanılgıları

Kavram yanılgısı, kavramla ilişkili olarak kişinin kendi zihninde oluşturduğu kavram anlamıyla o kavramın bilimsel anlamının birbiriyle uyuşmaması olarak tanımlanmaktadır (Marioni, 1989). Kavram yanılgısı, bireylerin olaylar ve olgular hakkında sahip oldukları ön bilgilerinin bilimsel anlamlarından farklı olmasıdır (Güneş, 2007).

Kavram yanılgıları bilime aykırı inançlardan, önceden öğrenilmiş yanlış bilgilerden, önyargılı düşüncelerden ve günlük konuşma dilinden kaynaklanabilir (Sabancı, 2008). Kavram yanılgıları, kişilerin çevrelerinde gerçekleşen olayları anlamlandırmak amacıyla kişisel deneyimlerine ve bilgilerine dayalı olarak kavramlara anlamlar vermeleri sonucu oluşabilir (Yürük, Çakır ve Geban, 2000). Kavram yanılgılarının oluşumunu etkileyen etmenler öğrenciden, öğretmenden, ders kaynaklarından, öğretim yöntemlerinden, materyallerden, öğrenilen ortamdan ve sosyal çevreden kaynaklanabilir (Bulut, 2014).

Dünyayı kavramlar aracılığıyla algıladığımız için, kavram yanılgıları çevremizi yanlış şekilde anlamlandırmamıza neden olur. Kavram yanılgıları bulunan bireylerin yanılgılarını tespit edip ortadan kaldırmak, bireylerin çevreyi doğru anlamlandırmasını sağlamaktadır (Yağbasan ve Gülçiçek, 2003). Öğrenciler, çevreleri aracılığıyla ön

bilgiler oluştururlar. Bu ön bilgiler öğrencilerin sonraki öğrenmelerini etkiler. Ön bilgilerden kaynaklanan eksiklikler veya yanlışlar, öğrencilerin yeni bilgileri öğrenmelerini zorlaştırabilir ya da engelleyebilir (Novak, 1984). Öğrencilerin sahip oldukları, kendilerine göre mantıklı olsa da bilimsel olarak doğru kabul edilemeyecek kavramların düzeltilmesi oldukça zordur. Çünkü bu kavramlar öğrencilerin kendi mantıkları çerçevesinde zihinlerinde oluşturulmuştur. Bu nedenle de yanlış öğrenilen kavramların düzeltilmesi, yeni bir kavramı öğretmekten daha zordur (Ülgen, 2004).

Öğrencilerin yeni bir bilgiyi zihinlerinde yapılandırılmaları için önceki öğrenmeleri ile yeni öğrenmeleri arasında bağlantı kurmaları gerekmektedir. Bu nedenle kavram öğretiminde öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmeli ve kavram yanlışları giderilmelidir (Güneş, Dilek, Demir, Hoplan ve Çelikoğlu, 2011). Kavram yanlışlarının düzeltilmesi için öncelikle var olan kavram yanlışlarının tespit edilmesi gerekir. Öğretmenlerin işlenen konulara ilişkin öğrencilerde bulunan kavram yanlışlarını zamanında belirlemeleri ve bu yanlışları gidermeye yönelik çeşitli etkinlikler uygulamaları, öğrencilerde bulunan kavram yanlışlarının bilimsel doğrularla yeniden yapılandırılmasına katkı sağlar (Aydın, 2007).

Kavram yanlışlarının tespit edilmesi için kavram öğretimi sürecinde de kullanılan zihin haritaları, kavram bulmacaları, kavram haritaları, anlam çözümleme tabloları, kavram ağları, kelime ilişkilendirme testleri, metafor ve analogi gibi tekniklerden yararlanılabilir (Girmen, 2017).

2.5. Kavram Öğretim Teknikleri

Kavram öğretiminde kavram haritası, kavram ağı, kavram bulmacası, kavram karikatürü, zihin haritası, bilgi haritası, kelime ilişkilendirme testi, anlam çözümleme tablosu, balık kılçığı diyagramı, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, analogi gibi tekniklerden yararlanılabilir (Çelikkaya ve Akbaş, 2020).

Kavram haritaları, bilgiyi görsel olarak düzenleyen araçlardır (Girmen, 2017). Kavram haritalarında kavramlar arasındaki ilişkiler görsel olarak sunulur (Çolak, 2010). Kavram haritaları, öğrencilerin ön bilgileri ile yeni öğrendikleri bilgileri anlamlı şekilde bütünleştirmelerini sağlar. Kavramsal ilişkilerin anlamlı şekilde öğrenilmesini sağlar (Akbaş, 2002). Kavram haritalarının, birbiriyle ilişkili kavramların hiyerarşik sırayla öğrenilmesi, konunun bütün olarak görülmesi ve kavramın konuyla bağlantısının

kurulması gibi faydaları vardır (Turan, 2002). Kavram haritaları oluşturulurken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (Yiğit, Özmen ve Akyıldız, 2005):

- Kavramlar, hazırlanan konu ile ilgili olmalıdır.
- Konuyla ilgili diğer kavramları kapsayan en genel kavram, kavram haritasının başına yazılmalıdır.
- Diğer kavramlar genelden özele doğru sıralanarak benzer özellikteki kavramlar aynı hizada yazılmalıdır.
- Kavramlar, kutu veya yuvarlak içine alınarak sadece bir kere yazılmalıdır.
- Birbiriyle ilişkili olan kavramlar arasına çizgiler çizilmelidir. Bu çizgiler üzerine kavramlar arası ilişkiler ok yönüne dikkat edilerek yazılmalıdır.

Kavram ağları, kavramlar arasındaki bağları gösteren araçlardır (Alkan, 2010). Kavram ağları, öğretilecek ana kavramla ilgili diğer kavramları ve bu kavramlara ilişkin özellikleri sınıflama yapma olanağı sağlamaktadır (Akbaş, 2002). Kavram ağları, öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirerek yeni kavramlar öğrenmelerini, kavramlar arasındaki ilişkileri tespit edip yeni ilişkiler kurmalarını ve kavramları zihinsel olarak yeniden düzenlemelerini sağlamaktadır (Ayas, 2019). Kavram ağlarının oluşturulması kavram haritalarına göre daha kolaydır ve kısa zamanda yapılabilmektedir. Bu özelliği nedeniyle kavram ağlarının uygulanması da kolaydır (İnel-Ekici, 2016). Kavram ağları oluşturulurken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (Ayas, 2019):

- Konunun ana kavramı belirlenmelidir.
- Bu ana kavramla ilişkili diğer kavramlar belirlenmelidir.
- Bu kavramlar, benzer özelliklerine göre sınıflandırılmalıdır.
- Bu sınıflandırmalara isim yazılarak kavram ağı belirginleştirilmelidir.

Kavram bulmacaları, kavram öğretimi için hazırlanan, eğlendirirken öğreten araçlardır. Bulmacalar sayesinde öğrenci dikkati ve zihinsel gücü artmakta, problem çözme ve dili kullanma becerileri gelişmektedir (Bilgin, 2018). Kavram bulmacaları, öğrencilerin bağımsız öğrenme becerilerini geliştirmekte ve öğrenme seviyelerini artırmaktadır (Taşlı, 2005). Bulmacalarda kullanılan çeşitli görseller ve şekiller sayesinde öğrenme ortamı da zenginleşmektedir (Girmen, 2017). Kavram bulmacaları ile çalışılırken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (Taşlı, 2005):

- Öğrenciler heterojen gruplara ayrılmalıdır.
- Ön test ile öğrencilerin ön bilgileri ölçülmelidir.

- Öğrenciler, kavramları bulmacadan bulduktan sonra kavramların tanımını araştırmalıdır.
- Öğrenciler, kavramlara ait belirleyici özellikleri ve belirleyici olmayan özellikleri not etmelidirler.
- Öğrenciler, bilgilerini diğer gruplarla paylaşmalıdırlar.
- Öğretmen tarafından son test yapılarak öğrencilerin öğrenmeleri belirlenmelidir.

Kavram karikatürleri, karikatür biçimindeki görseller üzerinden bilimsel olaylar hakkında farklı bakış açısı geliştirmek için kullanılan araçlardır (Alkış, 2012). Kavram karikatürleri, içerisinde yer alan bazı görsel uyaranlara ve karakterlerin konuşmasına dayalı olarak kavramlarla günlük olayların ilişkilendirilmesine olanak sağlayan bir tekniktir (Atasoy, 2017). Karikatür ile gündelik yaşamla ilgili çelişkili bir durum sunularak öğrencilerin kavram yanılgıları tespit edilir. Daha sonra doğru düşüncelere ulaşılması için tartışma başlatılır (Dündar, 2008). Karikatürler, öğrencilerin kendini ifade etme, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirmektedir (Atasoy, 2017). Kavram karikatürleri, öğrencilerin sorgulama, yeni fikirler geliştirme, geniş bakış açısıyla olayları değerlendirme, görüşlerini rahatlıkla ifade etme gibi becerilerini geliştirmektedir (Girmen, 2017). Kavram karikatürleri, kavram öğretimini eğlenceli hâle getirip öğrencilerin öğretim etkinliklerine etkin katılımlarını sağlamaktadır (Kılıçaslan, 2021). Kavram karikatürleri ile çalışılırken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (İnel-Ekici, 2016):

- Öğrencilere ilk önce kavram karikatürü gösterilerek karikatürdeki görüşleri okuyup bu görüşler üzerinde düşünceleri için onlara zaman tanınmalıdır.
- Öğrencilerden küçük gruplar oluşturularak öğrencilerin düşüncelerini sunup tartışabilecekleri ortam sağlanmalıdır.
- Öğrencilerden karikatürde yer alan düşüncelerden hangilerine katıldıklarını belirtmeleri istenmelidir.
- Karikatür, öğretmen rehberliği doğrultusunda incelenerek doğru olan görüşler sınıfa sunulmalıdır.

Zihin haritası, kişinin bir konuyla ilgili bilişsel şemasının görseller kullanılarak ortaya konulduğu bir tekniktir (Ünver, 2021). Zihin haritası, düzenli ve bilinçli çağrışımların kâğıda geçirildiği bir beyin fırtınası tekniğidir (Yalın, 2004). Zihin haritaları, ön bilgilerin ortaya çıkarılmasını, bilgilerin detaylandırılmasını ve beynin

etkin olarak kullanılmasını sağlamaktadır (Şahin, 2017). Bu teknik, çoklu zekâ kuramı, yapılandırmacı yaklaşım ve beyin temelli öğrenmede etkin olarak kullanılabilir (Şeyihoğlu, Akbaş ve Kartal, 2012). Zihin haritaları oluşturulurken aşağıdaki aşamalara dikkat edilmelidir (Yalın, 2004):

- Kâğıt üzerine ana kavramı belirten sözcük yazılmalıdır ya da şekli çizilmelidir.
- Bu ana kavramla ilgili tüm sözcükler de kâğıt üzerine not edilmelidir.
- Birbiriyle ilgili sözcükler arasında düz çizgi çizilerek bağlantı kurulmalıdır.
- Zihin haritası incelenerek farklı bağlantılar ortaya çıkarılmalıdır. Eksik kaldığı düşünülen kısımlar tamamlanmalıdır.

Bilgi haritası, bir metindeki bilgilerin ve bu bilgiler arasındaki ilişkilerin şematik bir şekilde oluşturulmasıyla elde edilir (O'Donnell, 1994). Bilgi haritasında bir metnin ana düşüncesini, yardımcı düşüncelerini, örnekleri özetleyen kavramlar ya da özet bilgiler kutular içine yazılarak gösterilir (Lambiotte ve Dansereau, 1992). Bu kutular arasındaki ilişkileri belirtmek için kutular arasına oklar çizilerek, okların üzerine de aradaki ilişkileri belirten kısa sözel ifadeler yazılır (McCagg ve Dansereau, 1991). Bilgi haritaları, öğrencilerin yeni bilgileri öğrenmelerini kolaylaştırabilir (O'Donnell, 1994). Bilgi haritalarında kavramlar arasındaki ilişkiler daha kolay anlaşılabilir. Bilgilerin bellekte kalıcı olarak ve verimli bir şekilde depolanması sağlanabilir (Görgen, 2001). Bilgi haritası oluşturulurken aşağıdaki kurallara dikkat edilmelidir (Görgen, 2001):

- Metnin konusunu en iyi yansıtan ana kavram bulunarak bilgi haritası yapılacak sayfanın en üstüne çerçeve içinde yazılmalıdır.
- Metindeki diğer önemli bilgileri yansıtan alt kavramlar da belirlenip ana kavramın altına çerçeve içinde yazılarak sıralanmalıdır.
- Ana kavram ve alt kavramlarla ilgili örnekler, özellikler, türler gibi önemli yardımcı bilgiler de bulunarak ilgili oldukları kavramların altına ya da karşısına çerçeve içinde kısaca yazılmalıdır.
- Ana kavram, alt kavramlar ve önemli yardımcı bilgiler arasındaki ilişkileri belirten oklar, ilişkinin türünü belirten kısaltmalar üzerlerine yazılarak çizilmelidir.

Kelime ilişkilendirme testleri, eğitim ortamlarında bireylerin bilişsel yapılarını ortaya çıkarmak, kavram yanılgılarını tespit etmek ve kavramsal değişimleri belirlemek amaçlarıyla kullanılmaktadır (Değirmenci, 2020). Kelime ilişkilendirme testleri, bir

kavramın çağrışımına dayalı olarak sınırlı bir zaman diliminde ilişkili sözcüklerin sıralanmasının istendiği testlerdir. Kelime ilişkilendirme testlerinin hazırlanmasının kolay olması, hem bireysel hem de grupla uygulamaya olanak sağlaması, anlamlı öğrenmeye katkı sağlaması, kavramlar arasındaki ilişkileri görmeyi sağlaması, kavram yanlışlarının ortaya çıkarılması gibi yararları vardır (Başol, 2015). Kelime ilişkilendirme testleri kullanılırken şu hususlara dikkat edilmelidir (Ustaoglu ve Aytaç, 2014):

- İşlenecek konu belirlenmelidir.
- Konunun öğrenilmesinde önemli olan kavramlar belirlenmelidir.
- Bu kavramlarla ilgili kelime ilişkilendirme testi yönergesi belirlenmelidir.
- Her bir kavram on kere alt alta yazılarak bu kavramlara ilişkin çağrışımların belirtilmesi istenmelidir.
- Her bir kavram için ortalama 20 veya 30 saniye süre verilmelidir.
- Öğretmen, süre kontrolünü sağlamalıdır.

Anlam çözümleme tabloları, bir tarafında ana kavramların diğer tarafında ise ana kavramları tasvir eden özelliklerin yer aldığı tablolar şeklinde hazırlanan araçlardır. Bu tablolar sayesinde öğrenciler, yeni öğrendikleri kavramların özelliklerini ön bilgileri ile karşılaştırıp bütünleştirirler. Anlam çözümleme tabloları, yeni kavramların öğretilmesinde ve bilinen kavramların pekiştirilmesinde kullanılabilir (Dündar, 2008). Bu tablolar sayesinde kavramlar arasında kıyaslama da yapılabilmektedir. Öğrenciler, kavramların benzer ve farklı özelliklerini bir arada görerek kavramların anlamlarını daha iyi kavramakta, kavramları sınıflayabilmekte ve yorumlayabilmektedirler (Karlı, 2017). Anlam çözümleme tabloları uygulanırken şu aşamalara dikkat edilmelidir (Dündar, 2007):

- Öğretmen, öğretimini gerçekleştireceği konunun başlığını tahtaya yazmalıdır.
- Tahtanın sol tarafına, öğretilecek kavramlar alt alta sıralanmalıdır.
- Tahtanın kavramların yukarısındaki satırına kavramlarla ilgili özellikler yan yana yazılmalıdır.
- Tablo oluşturulup kavramlara ait özelliklerin işaret kullanılarak belirlenmesi sağlanmalıdır.

Balık kılıcı diyagramı, bir işin, bir problemin veya bir sürecin belirgin özelliklerini belirlemede etkili olan faktörleri ortaya koymak için kullanılan bir grafik tekniğidir (Shinde, Ahirrao ve Prasad, 2018). Bu grafik şekil olarak balık kılıcına

benzemektedir. Kılçıklar, genel nedenleri ve alt nedenleri göstermek için kullanılırken, baş kısmı ise temel problemi veya sonucu ifade etmek için kullanılmaktadır. Böylece bu diyagram, bir problemi genel hatları ile görebilmemize, problemin ana sebeplerini anlamamıza ve bu sebepler arasında ilişki kurmamıza yardımcı olmaktadır (Gürel, 2020). Balık kılçığı diyagramı aynı zamanda ele alınan konunun bütüncül olarak görülmesine, konunun daha objektif değerlendirilmesine, olay ve olguların farklı yönlerden değerlendirilmesine, etkin bir öğrenme ortamı ve kalıcı öğrenme sağlanmasına yardımcı olur (Slameto, 2016). Balık kılçığı diyagramı kullanılırken şu aşamalara dikkat edilmelidir (Gürel, 2020):

- Problem veya konu belirlenmelidir.
- Beyin fırtınası tekniği ile problemin olası sebepleri ve alt sebepleri ortaya konmalıdır.
- Belirlenen sebepler kategorilere ayrılmalıdır.
- Problem durumu ve kategoriler temelinde balık kılçığı diyagramı oluşturulmalıdır.
- Çizilen balık kılçığı diyagramı üzerinde yorumlama çalışmaları veya özetleme yapılmalıdır.

Yapılandırılmış grid, kutucuklardan oluşan bir tablo üzerinde, sorulan soruya verilecek cevabın bu kutucuklar içinden seçilerek kutu numaralarının sırası ile yazılması ile sağlandığı bir tekniktir. Yapılandırılmış grid, öğrencilerin bilgiyi yapılandırırken zihinlerinde oluşan bilişsel yapılarının ve kavram yanlışlarının ortaya çıkmasını sağlayan bir tekniktir (Çelikkaya, 2020). Yapılandırılmış gridler, anlamlı öğrenmenin ölçülmesini, öğrencinin bilişsel yapısındaki yanlış kavramları ve bilgi ağındaki eksiklikleri ortaya koymayı sağlar (Bahar, Öztürk ve Ateş, 2002). Yapılandırılmış gridler, öğrencilerin sistematik kavram yanlışlarını belirlemek, bilişsel yapılarını açığa çıkarmak, seçilen konuların ne kadar anlaşıldığını test etmek amaçlarıyla kullanılabilir (Johnstone ve Ambusaidi, 2001). Yapılandırılmış grid hazırlanırken aşağıdaki aşamalara dikkat edilmelidir (Çelikkaya, 2020):

- Yönerge yazılmalıdır.
- Seviyeye uygun olarak 9, 12 veya 16'lı tablo çizilerek, kutuların sol üst köşesine veya ifadenin başına sayılar sırasıyla yazılmalıdır.
- Sorular hazırlanmalıdır.
- Soruların cevapları rastgele tabloya yerleştirilmelidir.

Tanılayıcı dallanmış ağaç, bir konuyla ilgili soruların doğru-yanlış önermeleri hâlinde birbirinin devamı olacak şekilde hazırlanmasıyla elde edilir. Tanılayıcı dallanmış ağaç tekniği sayesinde belli bir konuda öğrencilerin neleri öğrenip öğrenmediği ve sahip oldukları kavram yanlışları belirlenebilir (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2015). Öğrenciler, kendilerine verilen sorulardan doğruyu ya da yanlış tercih ederek ilerlerler. Öğrencilerin tercihlerinden yola çıkılarak öğrencilerdeki yanlışlar kolay bir şekilde tespit edilebilmektedir. Öğrenciler, yanlış yanıtlarını fark ettiklerinde geri dönerek hatalarını düzeltebilmektedirler. (Çalışkan ve Yiğittir, 2015). Tanılayıcı dallanmış ağaç hazırlanırken aşağıdaki aşamalara dikkat edilmelidir (Çelikkaya, 2020):

- Yönerge yazılmalıdır.
- Tanılayıcı dallanmış ağaç diyagramı çizilmelidir.
- Sorular hazırlanmalıdır.
- Cevap anahtarı oluşturulmalıdır.

Analoji, önceki deneyimlerden ve bilinenlerden yararlanılarak yeni karşılaşılan ve bilinmeyen durumlar arasında benzetme yapıp anlaşılmasının sağlandığı bir tekniktir. Daha çok soyut kavramların öğretiminde kullanılmaktadır. Bu teknikte tanıdık olmayan olguya hedef, tanıdık olan olguya ise kaynak denir. Analojilerde kaynak ve hedefin tüm yönleriyle benzerlik göstermesi gerekmez. Bu nedenle analogi yeterince açıklayıcı olmayıp anlaşılmazsa öğrencilerde kavram kargaşası ve kavram yanlışlığı oluşabilir (Malatyali ve Yılmaz, 2010). Analojilerin, öğrencilerin düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirme, anlaşılması zor olan soyut kavramları somutlaştırarak anlaşılmasını sağlama, kolay ve kalıcı öğrenmeyi sağlama gibi yararları bulunmaktadır (Bilgin ve Geban, 2001). Analoji tekniği kullanılırken dikkat edilmesi gereken aşamalar şunlardır (Erol Şahin, 2014):

- Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri belirlenmelidir.
- Öğretilcek konunun veya kavramın analogiye uygun olup olmadığı değerlendirilmelidir.
- Öğretilcek konuya veya kavrama uygun analogi belirlenmelidir.
- Öğretim stratejisi belirlenmelidir.
- Öğretim stratejisi ile öğretim gerçekleştirildikten sonra öğrenci öğrenmeleri değerlendirilmelidir.

2.6. İlgili Araştırmalar

Dere ve Aktaşlı (2022) tarafından, ortaokul 5-8. sınıf öğrencilerinin iklimle ilgili “yağış, bitki örtüsü, hava durumu, sıcaklık” kavramlarına yönelik bilişsel yapılarını tespit etmek amacıyla yapılan tarama çalışmasında, veri toplamak için kelime ilişkilendirme testi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin iklimle ilgili kavramları doğru bir şekilde ilişkilendirdikleri ve bu kavramlar hakkında yeterli bilgilere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Esener (2021) tarafından, ilkokul 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde kavram öğretiminin şarkı, şiir, tekerleme, akrostiş, masal, bilmece, geleneksel çocuk oyunları ile desteklenip öğrencilerin başarı düzeylerine etkisinin tespit edilmesi amacıyla yapılan ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel çalışmada, veri toplamak için kavram başarı testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde, deney grubunun ve kontrol grubunun akademik başarılarının ön test ve son testlerini ölçmede ilişkisiz örneklem t-testi, deney grubunun cinsiyet değişkeni açısından akademik başarısını ölçmek için ön testinde Mann-Whitney U, son testinde t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı durumlarında anlamlı bir fark bulunmadığını, son test başarı durumlarına göre ise deney grubu öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunduğunu, cinsiyet değişkeni açısından başarı testi son test puanlarında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermiştir. Araştırma sonucunda, Hayat Bilgisi dersinde kavram öğretiminin şarkı, şiir, tekerleme, akrostiş, masal, bilmece ve geleneksel çocuk oyunları ile desteklenmiş öğrenci seviyesine uygun bir şekilde geliştirilen etkinliklerle yapılmasının, öğrencilerin kavram öğrenimine yönelik başarı düzeylerini olumlu bir şekilde etkilediği tespit edilmiştir.

Kılıçaslan (2021) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Millî Mücadele, Millî Mücadele kahramanları, yön, kroki, doğal unsur, beşerî unsur, hava olayı, harita, doğal afet” kavramlarının oyunla öğretim etkinlikleriyle kazandırılması sürecinde öğrencilerin kavram öğrenme düzeylerindeki değişimi belirlemek amacıyla yapılan eylem araştırmasında, veri toplamak için kavram başarı testi, araştırmacı günlükleri, doküman incelemesi tekniği ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi için içerik analizi ve doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, oyunla kavram öğretiminin öğrencilerin kavram öğrenme düzeylerini büyük oranda yükselttiğini, kavram öğrenmeyi etkili ve kalıcı kıldığını

göstermiştir. Araştırma sonucunda, oyunla kavram öğretimine yönelik etkinliklerin özellikle soyut kavramların somutlaşmasını sağlayarak öğrencilerin etkin bir şekilde öğrenmelerini sağladığı tespit edilmiştir.

Akpınar (2019) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” ünitesinde yer alan vatandaşlık ile ilgili kavramlara yönelik öğrencilerde var olan yanlışları tespit etmek ve gidermek amacıyla yapılan eylem araştırmasında, veri toplamak için kavram tanımlama yaprakları, kavram öğretim teknikleri ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin “vatandaş, sorumluluk, hak, cumhuriyet, ulusal egemenlik, demokrasi, bağımsızlık” kavramlarında sorun yaşadıklarını göstermiştir. Araştırma sonucunda, uygulanan etkinliklerin kavram yanlışlarını giderdiği ve bu etkinliklerin öğrenciler tarafından ilgi çekici ve eğlenceli bulunduğu tespit edilmiştir.

Dere ve Aktaşlı (2019) tarafından, ortaokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi üretim, dağıtım ve tüketim kavramlarının öğretimine ilişkin yapılan etkinliklerin öğretime katkılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan eylem araştırmasında, veri toplamak için ön bilgi değerlendirme formu ve son bilgi değerlendirme formu kullanılmıştır. Verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, yapılan etkinliklerin öğrencilerin üretim, dağıtım ve tüketim kavramlarını daha iyi öğrenmelerini sağladığı ve kavram yanlışlarını giderdiği tespit edilmiştir.

Polat ve Çalış (2019) tarafından, ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin “cumhuriyet, saltanat, yönetim şekilleri, küresel sorunlar, dış ticaret açığı, ithalat, ihracat” kavramları konusundaki algılarını ve kavram yanlışlarını incelemek amacıyla yapılan olgubilimsel (fenomenolojik) çalışmada, veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin bazı kavramları doğru algıladıkları, bazı kavramları ise yanlış algıladıkları; kavramları tek başına algılamadıkları ve başka kavramlarla ilişkilendirdikleri tespit edilmiştir.

Yesari ve Tokcan (2019) tarafından, ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kavram bulmacalarıyla desteklenen öğretimin öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılan ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırmada, veri toplamak için başarı testi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için bağımlı gruplar t-testi ve bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, kavram

bulmacalarına dayalı etkinliklerle yapılan öğretimin, Sosyal Bilgiler dersi programına dayalı etkinliklerle yapılan öğretimden daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

Uyanık (2018) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yön kavramıyla ilgili yanlışları belirlemek amacıyla yapılan karma araştırmada, veri toplamak için başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi için t-testi ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin testteki başarıları ile anne-baba eğitim durumları, baba meslek durumu, baba gelir durumu arasında anlamlı ilişki olduğu; öğretmenlerin yön konusunu işlerken yeterli öğretim materyaline ulaşamadıkları, yöntem-teknikleri yeterince kullanamadıkları, yön konusunu öğrenci kavrama düzeyinin üstünde değerlendirdikleri, yön konusunda öğrencilerdeki kavram yanlışlarını dikkate alarak öğretim planı yapmada eksiklikleri olduğu tespit edilmiştir.

Aktepe vd. (2017) tarafından, ilköğretim 2005 Hayat Bilgisi dersi programı incelenip kavram öğretiminin öneminin ve kavram öğretiminde kullanılabilecek tekniklerin sunulması amacıyla yapılan kuramsal çalışmada, veri toplamak için doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Hayat Bilgisi dersinde kavram öğretiminin büyük önem taşıdığı; kavram öğretiminde kavram haritalarının, kavram ağlarının, kavram karikatürlerinin ve kavram bulmacalarının kullanılmasının daha doğru ve anlamlı öğrenmeyi sağladığı, öğrenmeyi ve hatırlamayı kolaylaştırdığı, kavram yanlışlarını ortadan kaldırdığı tespit edilmiştir.

Akşit (2016) tarafından, ortaokul 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesinde yer alan “devlet, kronoloji, yüzyıl, iskân, fetih, gaza, hoşgörü, kanıt, değer, gelenek, değişim, ıslahat” kavramlarına yönelik öğrencilerin sahip oldukları ön bilgileri ve algıları tespit etmek, gerçekleştirilen etkinliklerin kalıcı öğrenmeye etkisini saptamak amacıyla yapılan eylem araştırmasında, veri toplamak için kavram öğretim teknikleri, odak grup görüşmeleri, saha notları ve ders video kaydı kullanılmıştır. Elde edilen veriler kelimeye dayalı içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, süreç öncesinde öğrencilerin “iskân, değer ve ıslahat” kavramlarına ilişkin herhangi bir ön bilgiye ve algıya sahip olmadıklarını, “gaza, kanıt, kronoloji, yüzyıl, hoşgörü ve gelenek” kavramları hakkında çok az ön bilgiye ve algıya sahip olduklarını, “değişim ve fetih” kavramlarında ise daha fazla ön bilgiye ve algıya sahip olduklarını; süreç sonunda “ıslahat, iskân, gaza, yüzyıl, kronoloji, fetih, değişim hoşgörü ve kanıt” kavramlarında belirgin bir şekilde ilerleme sağlandığını, “gelenek ve

devlet” kavramlarında daha az ilerleme sağlandığını, “değer” kavramında ise çok az ilerleme sağlandığını göstermiştir. Araştırma sonucunda, uygulanan etkinliklerin kavram öğretiminde çoğunlukla etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ceylan (2016) tarafından, ilkokul 3. sınıf Hayat Bilgisi dersi “Dün, Bugün, Yarın” teması içerisinde belirlenen “cumhuriyet, grafik, meteoroloji, tahmin” kavramlarının senaryo tabanlı öğrenme yöntemiyle öğretilmesinden sonra öğrencilerin başarılarında, tutumlarında ve öğrenme kalıcılığında meydana gelen değişimi ortaya çıkarmak amacıyla yapılan ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel araştırmada, veri toplamak için kavram yanlışlarını belirleme formu, kavram başarı testi, Hayat Bilgisi tutum ölçeği, kavram kalıcılık testi ve üç adet senaryo metni kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için Mann-Whitney U testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, “cumhuriyet, grafik, meteoroloji, tahmin” kavramlarına yönelik ön test puanlarında deney grubu ve kontrol grubu arasında anlamlı fark yok iken, son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğunu; deney grubu öğrencilerinin ön test-son test tutum puanları arasında son test lehine anlamlı fark olduğunu; deney grubu öğrencilerinin son test sonuçları ile kalıcılık testi sonuçları arasında anlamlı bir fark oluşmadığını göstermiştir. Araştırma sonucunda, senaryo tabanlı öğrenme yönteminin belirlenen kavramların öğretiminde, öğrencilerin derse yönelik tutumlarında ve öğrenme kalıcılığını sağlamada etkili bir yöntem olduğu tespit edilmiştir.

Kartal ve Turan (2015) tarafından, ortaokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde vatandaşlık bilgileri ile ilgili kavram yanlışlarının zihin haritası tekniği kullanılıp tespit edilmesi amacıyla yapılan nitel çalışmada, veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin “hak ve sorumluluk” kavramları arasında bir bağlantı kuramadıklarını, büyük çoğunluğunun “kültür ve millî kültür” kavramlarını birbirine karıştırdıklarını ve “Atatürk ilkelerini ve inkılâplarını” bir özgürlük ifadesi olarak benimsediklerini göstermiştir. Araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin soyut kavramları öğrenmede güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

Ulusoy ve Erkuş (2015) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler ders programları ve ders kitaplarındaki tarih konuları ile ilgili “kronoloji, cumhuriyet, savaş, kültür, kültürel öge, millî kültür, vatan, gelenek, sözlü tarih, yüzyıl, çağ, mekân, nesil, zafer, cephe, Kurtuluş Savaşı, işgal, Millî Mücadele, Kuvayı Milliye, muharebe, taarruz” kavramlarına ilişkin öğrenci algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan betimsel

çalışmada, veri toplamak için anket tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin çoğunlukla “Kuvayı Milliye, muharebe, taarruz” kavramlarında zorlandıkları, “kronoloji, savaş, vatan, gelenek, zafer, cephe, Kurtuluş Savaşı, işgal” kavramlarında ise genel olarak sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir.

Akyol-Gök (2014) tarafından, ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Ülkemizin Kaynakları” ünitesinin kavram haritaları tekniğiyle öğretiminin öğrencilerin başarılarına etkisini ve Sosyal Bilgiler dersine karşı öğrencilerin tutumlarında meydana gelen değişiklikleri tespit etmek amacıyla yapılan ön test-son test tek gruplu zayıf deneysel araştırmada, veri toplamak için kişisel bilgiler formu, başarı testi ve Sosyal Bilgiler tutum anketi kullanılmıştır. Elde edilen veriler eş örneklemli t-testi, tek örneklem Kolmogorov Smirnov testi, Homogeneity of Variance testi, ki-kare testi, Wilcoxon ilişkili iki örneklem testi, Kruskal Wallis H testi ve Friedman testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, çalışmanın öğrencilerin başarısına kalıcı katkı sağladığı, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarında olumlu etki oluşturduğu tespit edilmiştir.

Aladağ ve Yılmaz (2014) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Geçmişimi Öğreniyorum” ünitesinde yer alan “aile, kültür, akrabalık, değerler, gelenek, vatan, millî kültür, barış, cumhuriyet, savaş, liderlik, değişim” kavramlarına yönelik öğrencilerde var olan kavram yanlışlarının tespit edilmesi ve bu yanlışların giderilmesi amacıyla yapılan ön test-son test tek gruplu zayıf deneysel çalışmada, veri toplamak için kelime ilişkilendirme testi ve kavramsal değişim metinleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin “değer, kültür, millî kültür, gelenek, cumhuriyet” kavramlarında yanlışlar yaşadıklarını göstermiştir. Araştırma sonucunda, kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerin sahip oldukları kavram yanlışlarını ve kavramlar hakkındaki yanlış tanımlamaları gidermede etkili olduğu tespit edilmiştir.

Yılmaz ve Çeltikçi (2013) tarafından, ilköğretim 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “zaman, disiplin, cumhuriyet, demokrasi, tasarruf, iletişim, kültür” kavramlarının öğrencilere daha etkili kazandırılması ve kavram yanlışlarının giderilmesi amacıyla yapılan eylem araştırmasında, veri toplamak için mikro içerik düzenleme stratejisine dayalı zihin haritaları tekniği, araştırmacı günlükleri, doküman incelemesi tekniği ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için içerik analizi, betimsel analiz ve t-testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, uygulanan kavram öğretimi etkinliklerinin kavramları öğrencilere çok boyutlu olarak kazandırdığı ve kavram yanlışlarını gidermede oldukça başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Geçit vd. (2011) tarafından, ilköğretim 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “bayrak, cumhuriyet, Atatürk” hakkında çalışma yaprakları kullanılarak yapılan ön test-son test kontrol gruplu deneysel çalışmada, veri toplamak için başarı testi ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Deney grubunun ve kontrol grubunun başarı testi verilerinin analizi için Mann Whitney U testi, nitel verilerin analizi için de içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Hayat Bilgisi dersinde çalışma yaprakları kullanılarak yapılan kavram öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı, öğrencilerin çalışma yapraklarıyla çalışmayı sevdikleri, bu yaprakların yanlışları düzeltmede etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ulu-Kalın (2011) tarafından, ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde yer alan “anayasa, kamu, milletvekili, Türkiye Büyük Millet Meclisi, egemenlik, bağımsızlık, seçim, yerel yönetim, kamuoyu, demokrasi, belediye başkanı, muhtar” kavramlarının öğretimine yönelik hazırlanan ünite içeriğinin, öğrencilerin akademik başarılarına ve kavram algılama düzeylerine etkisini ölçmek amacıyla yapılan ön test-son test kontrol gruplu karma desen araştırmasında, veri toplamak için ders kitabı değerlendirme anketi, başarı testi ve kavram öğrenimi değerlendirme anketi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için betimsel analiz, içerik analizi ve bağımsız t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark olduğunu, kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasında ise herhangi bir fark olmadığını göstermiştir. Araştırma sonucunda, yeniden düzenlenmiş ünite içeriği ile öğretim yapılan deney grubu öğrencilerinin, Sosyal Bilgiler ders kitabı ile öğretim yapılan kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları ve soyut kavramları daha iyi anladıkları tespit edilmiştir.

Bal ve Akış (2010) tarafından, ilköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar ve Yönetim” ünitesinde yer alan “bağımsızlık, millî egemenlik, meclis, yurttaşlık, yerel yönetim, kamuoyu, seçim, cumhuriyet, yasa” kavramlarına yönelik öğrencilerde var olan kavram yanlışlarının ve bu yanlışların sebeplerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan tarama çalışmasında, veri toplamak için iki aşamalı teşhis testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz ve içerik analizi yöntemlerine göre analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin çoğunlukla “bağımsızlık,

kamuoyu, millî egemenlik, yerel yönetim, yurttaşlık” kavramlarında, kavramı yeterince anlayamadıkları için yanlış yaşadıklarını göstermiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin ortalama %19 oranında kavram yanlışlarına düştükleri, yanlışlarının sebepleri ise “yanlış bilgi birikimi ve kavramın soyut yapıda olması” olarak tespit edilmiştir.

Çolak (2010) tarafından, ilköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İpek Yolunda Türkler” ünitesinde yer alan kavramların, kavram haritası tekniği kullanılarak öğretilmesinin öğrenci başarısına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarına olan etkilerinin incelenmesi amacıyla yapılan deney gruplu ve kontrol gruplu deneysel çalışmada, veri toplamak için başarı testi, tutum ölçeği, öğrenci kompozisyonları ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz, içerik analizi, t-testi ve Kolmogorov Smirnov testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, deney grubu öğrencilerinin başarı testi puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi puanları arasında deney grubu lehine anlamlı fark oluştuğunu göstermiştir. Araştırmanın sonucunda, kavram haritası kullanılarak yapılan kavram öğretiminin, bilgilerin kalıcılığında ve öğrencilerin derse olan tutumlarında olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Dündar (2007) tarafından, ilköğretim 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “kültürel değer, cumhuriyet, ulaşım aracı, bilgisayar, iletişim teknolojileri, müze, cansız varlık, karşılıklı bağımlılık, toplum, tahmin, zaman” kavramlarının “kavram analizi stratejisine” göre öğretilmesinin, öğrencilerin kavram öğrenme başarılarına, kavram öğrenme düzeylerine ve Hayat Bilgisi dersine karşı tutumlarına etkisinin tespit edilmesi amacıyla yapılan ön test-son test kontrol gruplu deneysel çalışmada, veri toplamak için kavram başarı testi, Hayat Bilgisi tutum ölçeği ve kavram anlama formu kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesi için iki faktörlü ANOVA ve t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, deney grubu öğrencilerinin son test başarı puan ortalamalarının kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu, deney grubu öğrencilerinin Hayat Bilgisi tutum ölçeği son test puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin Hayat Bilgisi tutum ölçeği son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı fark oluştuğunu, kavram öğrenme düzeyleri açısından t-testi sonuçlarında deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencileri arasında deney grubu lehine anlamlı fark oluştuğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda, kavram analizi stratejisinin öğrencilerin kavram öğrenme başarılarında, Hayat Bilgisi dersine yönelik tutumlarında ve kavram öğretiminde etkili bir strateji olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılarak yürütülmüştür. Nitel araştırmalar, araştırmacının gözlem, mülakat ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanarak, konuya yönelik algıların anlamsal bütünlük içerisinde ortaya konduğu araştırma türüdür (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmalarda araştırmacı, çalışma sürecine ilişkin tecrübelerini yorumlayarak çalışma sürecini anlamlandırmaya çalışır (Merriam, 2015).

Eylem araştırması, bir çalışma alanı içerisinde karşılaşılan sorunların anlaşılmasına ya da ortaya çıkmış bir sorunu çözmeye ilişkin veri toplamayı ve elde edilen verileri analiz etmeyi öngören bir araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Eylem araştırması deseni, bir çalışma alanında var olan bir sorunu ortadan kaldırmak veya var olan bir işleyişi daha iyi hale getirmek ve iyileştirmek için kullanılır (Akpınar, 2019).

Yıldırım ve Şimşek (2013), eylem araştırması aşamalarını şu şekilde belirtmişlerdir:

1. *Bir odak noktası belirlemek:* Bu aşamada araştırma konusu ve araştırmayla ilgili sorular belirlenir.

2. *Verileri toplamak:* Araştırma sorununun çözümü için veriler toplanır. Verilerin toplanmasında günlük, gözlem, doküman incelemesi, test sonuçları gibi nitel ve nicel veri toplama teknikleri kullanılabilir.

3. *Verileri analiz etmek ve yorumlamak:* Bu aşamada toplanan veriler içerik analizi, betimsel analiz vb. teknikler kullanılarak analiz edilir ve yorumlanır.

4. *Bir eylem planı oluşturmak:* Bu aşamada araştırma sonucunun, sorunun çözümüne ne kadar katkı sağladığına bakılır. İstenilen çözüme ulaşılamaması halinde yeni sorular üretilir ve yeni bir uygulama yapılır.

Eylem araştırması; sorun tanımlama, soruna yönelik çözüm üretme, elde edilen sonucun etkililiğini kontrol etme ve sonucun istendiği gibi olmaması durumunda yeniden çözüm üretme döngüsünden oluşmaktadır (Aksoy, 2003).

Eylem araştırması hem öğretmenler hem de akademisyenler tarafından okul ve sınıf gibi ortamlarda değişimin/gelişimin oluşturulabilmesinde kullanılan en etkili araştırma modellerinden birisidir (Ekiz, 2003). Eylem araştırması, okulun niteliğinin yükseltilmesinde ve çalışmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin meslekî gelişimlerine katkı sağlamaktadır (İnan, 2011). Eylem araştırmasını kullanan öğretmenler, araştırmacı rolünü de üstlendikleri için literatürde eylem araştırmasına öğretmen araştırması da denilmektedir (Köklü, 2001). Eylem araştırması, öğretmenlerin kendi sınıflarında yaptıkları uygulamaları geliştirmek ve problem çözmek için kullandıkları bir araştırma biçimidir (Parsons ve Brown, 2002).

Bu çalışmada, 1.sınıf Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan kavramların, kavram öğretim teknikleri kullanılarak öğretilmesinin, öğretimin niteliğine olan etkisi inceleneceği için eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda araştırmada, eylem araştırması türlerinden biri olan özgürleştirici/ geliştirici/ eleştirel eylem araştırması tercih edilmiştir. Bu eylem araştırması türünde araştırmacı aynı zamanda uygulayıcı olduğu için, araştırma sürecinde elde ettiği bilgi, beceri ve deneyimler sayesinde kuramsal bilgi ile uygulamayı bütünleştirebilmekte, mesleğinde daha yeterli hâle gelebilmekte ve alanında karşılaşılabileceği sorunlara yönelik kendi görüşlerini ortaya koyabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bu çalışmada, 1. sınıf Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan konuların içeriğinde sıkça kullanılan 24 kavramın, kavram öğretim teknikleriyle (kavram ağı, kavram haritası, kavram bulmacası, kavram karikatürü, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, anlam çözümleme tabloları, balık kılıcı diyagramı, bilgi haritası, zihin haritası, kelime ilişkilendirme testi, analogi) öğretilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, ünitelendirilmiş yıllık ders planında belirtilen tarihlere uygun olarak kavram öğretimini içeren ders planları hazırlanmıştır. Konular işlenirken öncelikle öğrencilerin kavramlar hakkında ön algıları tespit edilmiştir. Daha sonra kavram öğretimi teknikleriyle kavram öğretimi gerçekleştirilip son algıları da belirlenmiştir. Sonrasında konunun normal işlenmesine devam edilmiştir. Kavram öğretiminin sonunda öğrencilerin süreç hakkında görüşleri alınmıştır. Yapılan çalışmalar adım adım alan uzmanıyla beraber değerlendirilip sürece yön verilmiştir.

Aşağıdaki tabloda çalışmanın süreci (eylem planı) ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Tablo 1. Eylem planı

5. Ünite: Ülkemizde Hayat				
Hafta	Tarih ve ders saati	Konu adı	Kazanım	Öğretimi yapılan kavramlar
1. hafta (29. hafta)	18-22 Nisan 2022 4 ders saati	(Öğrenci ve velilerin bilgilendirilip veli onam formunun doldurulması.) Yaşadığımız Yerin Özellikleri	Yaşadığı yeri bilir.	mahalle, köy, ilçe, il
2. hafta (30. hafta)	25-29 Nisan 2022 4 ders saati	Çevremdeki Tarihi ve Turistik Yerler	Yakın çevresindeki tarihi ve turistik yerleri fark eder.	tarih, turist, doğa
3.-4. hafta (31.-32. hafta)	05-13 Mayıs 2022 5 ders saati	Ülkemizin Özellikleri	Ülkemizin genel özelliklerini tanır.	ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık
5. hafta (33. hafta)	16-20 Mayıs 2022 4 ders saati	Farklı Kültürler Bir Arada + Atatürk'ün Hayatı	Ülkemizde farklı kültürlerden insanlarla bir arada yaşadığını fark eder. + Atatürk'ün hayatını bilir.	kültür, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent
6. hafta (34. hafta)	23-27 Mayıs 2022 4 ders saati	Millî Gün ve Bayramlar	Millî gün, bayram, tören ve kutlamalara katılmaya istekli olur.	millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi
7. hafta (35. hafta)	30 Mayıs - 3 Haziran 2022 4 ders saati	Dinî Gün ve Bayramlar + Süreç hakkında öğrenci görüşlerinin alınması.	Dinî gün ve bayram kutlamalarına istekle katılır.	dinî gün, dinî bayram

Tablo 1 incelendiğinde eylem planında, çalışmanın yapıldığı haftalar, tarihler ve ders saatleri, konu adları, kazanımlar, öğretimi yapılan kavramlar görülmektedir. Eylem planı, 18 Nisan-3 Haziran 2022 tarihleri arasında yedi haftayı kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu yedi hafta, 2021-2022 eğitim-öğretim ders yılının 29. haftasından başlayıp 35. haftasının sonuna kadar Hayat Bilgisi dersinin toplam 25 ders saati süresini kapsamaktadır. Eylem planı, 18.04.2022 Pazartesi günü, çalışma hakkında öğrencilerin ve öğrenci velilerinin bilgilendirilip veli onam formlarının doldurtulmasıyla başlamış olup; 03.06.2022 Cuma günü öğrencilerin süreç hakkında görüşlerinin toplanmasıyla

sona ermiştir. Eylem planının 3. haftasında Ramazan Bayramı tatili dolayısıyla sadece bir ders saati işlenebildiği için bu hafta 4. haftayla birleştirilerek çalışma yapılmıştır. Eylem planının 5. haftasında yeterli ders saati olduğu için iki ayrı konunun kavramları üzerinde çalışılmıştır. Eylem planının 1, 2, 6 ve 7. haftalarında ise tabloda belirtilen konuların kavramları üzerinde çalışılmıştır. Eylem planının birinci haftasında dört, ikinci haftasında üç, üçüncü ve dördüncü haftalarında beş, beşinci haftasında dört, altıncı haftasında altı, yedinci haftasında iki kavram üzerinde çalışılmıştır.

Aşağıdaki tabloda da kavram öğretiminde kullanılan teknikler ile öğrencilerin ön algılarının ve son algılarının belirlenme tarihleri yer almaktadır.

Tablo 2. Kavram öğretiminde kullanılan teknikler ile ön algı/son algı belirleme tarihleri

Kavram adı	Kavram öğretiminde kullanılan teknikler	Ön algı belirleme tarihi	Son algı belirleme tarihi
Mahalle	kavram haritası, kelime ilişkilendirme testi	19.04.2022	20.04.2022
Köy	bilgi haritası, kavram ağı	19.04.2022	20.04.2022
İlçe	anlam çözümleme tablosu, Zara ilçesi ve köyleri haritası	19.04.2022	21.04.2022
İl	anlam çözümleme tablosu, Türkiye mülki idare haritası, Sivas ili ve ilçeleri haritası	19.04.2022	21.04.2022
Tarih	kelime ilişkilendirme testi, zihin haritası	27.04.2022	28.04.2022
Turist	kavram ağı, Türkiye turizm haritası	27.04.2022	29.04.2022
Doğa	bilgi haritası, doğa görselleri (6 adet)	27.04.2022	29.04.2022
Ülke	tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram karikatürü	06.05.2022	09.05.2022
Devlet	kavram bulmacası, yapılandırılmış grid	06.05.2022	09.05.2022
Cumhuriyet	yapılandırılmış grid, zihin haritası	06.05.2022	10.05.2022
Bayrak	analoji, anlam çözümleme tablosu	06.05.2022	11.05.2022
Bağımsızlık	anlam çözümleme tablosu, tanılayıcı dallanmış ağaç	06.05.2022	12.05.2022
Kültür	bilgi haritası, kavram ağı	13.05.2022	16.05.2022
Kurtuluş Savaşı	balık kılıcı, analogi	13.05.2022	17.05.2022
Millet	yapılandırılmış grid, kavram haritası	13.05.2022	18.05.2022
Başkent	tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram bulmacası	13.05.2022	18.05.2022
Millî gün	analoji, kavram bulmacası	20.05.2022	23.05.2022
Millî bayram	kavram haritası, bilgi haritası	20.05.2022	24.05.2022
Tören	kavram ağı, kavram bulmacası	20.05.2022	25.05.2022
Kutlama	kavram haritası, tanılayıcı dallanmış ağaç	20.05.2022	25.05.2022
Millet meclisi	balık kılıcı, kavram karikatürü	20.05.2022	26.05.2022
Demokrasi	bilgi haritası, kelime ilişkilendirme testi	20.05.2022	27.05.2022
Dinî gün	kavram ağı, kavram bulmacası	30.05.2022	31.05.2022
Dinî bayram	kavram haritası, yapılandırılmış grid	30.05.2022	01.06.2022

Tablo 2 incelendiğinde her kavramla ilgili en az iki kavram öğretimi tekniği kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebi birinci sınıf öğrencilerinin dikkatini çekmek ve daha iyi öğrenmelerini sağlamaktır. Kavram öğretimi teknikleri, araştırmacı tarafından alan uzmanının bilgisi dâhilinde hazırlanmıştır. Kavram öğretim teknikleri, kavramların öğrenciler tarafından kolaylıkla kavranmasını sağlayacak şekilde araştırmacı tarafından seçilmiştir. Kavram öğretimi tekniklerinin hazırlanmasında bubbl.us, toonytool.com, canva.com, worksheets.theteacherscorner.net ücretsiz sanal adreslerinden çoğunlukla yararlanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Sivas ili, Zara ilçesindeki resmî bir ilkokulun 1. sınıfında öğrenim görmekte olan 7'si kız 13'ü erkek olmak üzere toplam 20 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmaya katılacak öğrenciler ölçüt örnekleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilmiştir. Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişilerden oluşturulmak istendiğinde ölçüt örnekleme kullanılır (Büyüköztürk vd., 2020). Kolay ulaşılabilir örnekleme, araştırmanın kısa zamanda en az maliyetle yapılmasına katkı sağlar (Patton, 2015). Araştırmaya katılımın ölçütleri; ilkokul birinci sınıfta öğrenim görmek, okuma-yazma biliyor olmak ve veli tarafından araştırmaya katılımına onay verilmiş olmasıdır. Çalışmanın yapıldığı birinci sınıfın mevcudu 23 olmasına rağmen sürekli devamsız olan bir kız öğrenci ile okuma-yazma becerisi tam olarak gelişmemiş bir kız ve bir erkek öğrenci çalışmanın dışında tutulmuştur. Kolay ulaşılabilir örneklemenin tercih edilme sebebi, araştırmacının sınıf öğretmenliğini yaptığı 1. sınıf öğrencilerinin çalışmada yer almış olmalarıdır. Çalışmaya katılan öğrencilerin velilerinden “Veli Onam Formu” alınmıştır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulundan etik kurul izni alınmıştır. Ayrıca Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak çalışma yürütülmüştür. Katılımcılar, “öğrenci” sözcüğünün baş harfi ve sıra numarasının birleştirilmesiyle Ö1, Ö2... Ö20 şeklinde kodlanmıştır.

3.3. Verileri Toplama Teknikleri

Araştırmanın verilerini toplamak için ön algı formu, son algı formu ve öğrenci görüşme formu kullanılmıştır.

Birinci sınıf öğrencilerinin “Ülkemizde Hayat” ünitesinde geçen kavramlar hakkında ön algılarının tespit edilmesi amacıyla ön algı formu kullanılmıştır. Ünite de geçen “mahalle, köy, ilçe, il, tarih, turist, doğa, ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık, kültür, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarıyla ilgili birer klasik açık uçlu soru hazırlanarak 24 sorudan oluşan ön algı formu oluşturulmuştur. Sorular hazırlanırken alan uzmanının görüşlerinden de yararlanılarak sorulara son şekli verilmiştir. Son şekli verilen ön algı formu, öğrenci sayısınca fotokopi ile çoğaltılmıştır. Kavram öğretimine başlanmadan önce ön algı formu öğrencilere dağıtılarak öğrencilerden sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Böylece kavram öğretimi öncesinde öğrencilerin kavramlarla ilgili ön algıları belirlenmiştir. Çalışmanın güvenilirliği açısından, ön algı formunun öğrenciler tarafından doldurulduğu zamanlarda ortamın ses kaydı alınmıştır. Ses kaydının alınmasında araştırmacının cep telefonundaki ses kayıt uygulaması kullanılmıştır.

Birinci sınıf öğrencilerinin yukarıda belirtilen kavramlarla ilgili kavram öğretimi sonunda son algılarının tespit edilmesi amacıyla son algı formu kullanılmıştır. Ön algı formu için hazırlanan sorular son algı formunda da aynen kullanılarak son algı formu oluşturulmuştur. Son algı formu, öğrenci sayısınca fotokopi ile çoğaltılmıştır. Kavram öğretimi sonrasında öğrencilere son algı formu dağıtılarak öğrencilerden soruları cevaplamaları istenmiştir. Böylece öğretimi gerçekleştirilen kavramlarla ilgili öğrencilerin son algıları tespit edilmiştir. Etkinlik süreçleri ile son algı formunun öğrenciler tarafından doldurulduğu zamanlarda ortamın ses kaydı alınmıştır. Ses kaydının alınmasında araştırmacının cep telefonundaki ses kayıt uygulaması kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme, önceden belirlenen sorularla verilerin toplanmasını sağlayan, görüşme esnasında araştırmacıya kapsamlı bilgi elde etme olanağı sunan bir tekniktir (Karasar, 2009). Açık uçlu sorular sayesinde araştırma konusunda önemli noktaların araştırmacının dikkatinden kaçması engellenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yarı yapılandırılmış (klasik açık uçlu) altı sorudan oluşan öğrenci görüşme formu, araştırmacı tarafından hazırlanıp alan uzmanının görüşleri

doğrultusunda düzenlenerek son şekli verilmiştir. Kavram öğretimi çalışmaları bitirildikten sonra öğrencilerin çalışma süreciyle ilgili düşüncelerinin öğrenilmesi için öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Her bir öğrenciyle yapılan görüşmenin ses kaydı alınarak ses kaydı çözümlemesi yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Ön algı ve son algı formlarından elde edilen veriler ile öğrenci görüşme formundan elde edilen verilerin çözümlemesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Nitel analizler sosyal olayların ve olguların derinlemesine incelenmesini ve anlaşılmasını sağlayan yöntemlerdir. Nitel araştırma ile elde edilen ham veriler öncelikle düzenlenerek kayıt altına alınır (Miles ve Huberman, 2016). Veri analizi, elde edilen verilerin araştırma konusuna uygun olarak düzenlenip yorumlanmasıyla yapılmaktadır. Eylem araştırmalarında verilerin toplanması ve analiz edilmesi eş zamanlı olarak yürütülür (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İçerik analizinde birbiriyle ilişkili olan veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizinde, anlamlı bir bütün oluşturan veriler, temalar/kategoriler başlığı altında kodlanıp anlaşılır bir şekilde yorumlanarak okuyucuya sunulur (Johnson, 2015).

Ön algı ve son algı formlarından elde edilen veriler analiz edilmeden önce kontrol edilmiştir. Veriler birkaç defa okunarak verilerin birleştiği ve farklılaştığı noktalar incelenmiştir. Veriler incelendikten sonra öncelikle kodlara ayrılmıştır. Kodlara ilişkin sayısal değerler (N) parantez içinde belirtilmiştir. Her bir koda ilişkin öğrenci yanıtlarından birer alıntı sunulmuştur. Bu kodlar da benzer özellikleri esas alınarak kategoriler altında gruplandırılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar oluşturularak gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

Öğrenci görüşme formlarından elde edilen verilerin analiz edilmesi için öncelikle ses kayıtları yazıya geçirilmiştir. Elde edilen metinler birkaç defa okunarak verilerin birleştiği ve farklılaştığı noktalar incelenmiştir. Veriler incelendikten sonra öncelikle kodlara ayrılmıştır. Kodlara ilişkin sayısal değerler (N) parantez içinde belirtilmiştir. Her bir koda ilişkin öğrenci yanıtlarından birer alıntı sunulmuştur. Bu kodlar da benzer özellikleri esas alınarak kategoriler altında gruplandırılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar oluşturularak gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Veri analizi yapılırken alan uzmanının görüşlerinden yararlanılarak bulgulara son şekli verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmada elde edilen bulgular alt soru başlıkları altında incelenmiştir. Tablolar oluşturulup öğrencilerden elde edilen verilerden alıntılar yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu araştırmanın birinci alt problemi, “Ülkemizde Hayat ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin ön algıları nasıldır?” sorusudur. Bu üniteye geçen kavramlara yönelik öğrencilerin ön algıları tablolar hâlinde düzenlenmiş olup öğrencilerin ön algılarından örnek ifadeler de doğrudan alıntı yoluyla sunulmuştur.

Tablo 3. Mahalle kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Arkadaş(lar) (N=3)	... arkadaş (Ö20)
	Çocuklar (N=1)	... çocuklar ... (Ö6)
	Hayvanlar (N=3)	at ... (Ö2)
	İnsan (N=1)	insan (Ö12)
	İş yerleri (N=4)	... bakkal ... (Ö4)
	Yapay varlıklar (N=3)	... halı saha ... (Ö8)
	Yapılar (N=5)	Evim geliyor. (Ö18)
	Arkadaş(lar)ımla (oyun) oynamak (N=6)	Arkadaşlarımla oyun oynarım. (Ö5)
Mahallede etkinliklerle yapılan ilgili cevaplar	Kardeşimle dışarıda oynamak (N=1)	Mahallede dışarıda kardeşimle oynarız. (Ö15)
	Mahalle futbolu (N=1)	... mahalle futbolu ... (Ö9)
	Mahallede gezmek (dolaşmak) (N=2)	Mahallede gezmek (Ö7)
	Oyun oynamak (N=2)	Oyun oynamak. (Ö3)
	Parkta oynamak (N=1)	... Parkta oynamak. (Ö16)
	Teyzeyle görüşmek (N=1)	Teyzemle görüşmek (Ö1)
Mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar	Mahalle adı (N=1)	Reşitpaşa mahallesi...(Ö16)
	Mahalle konumu (N=1)	... orta mahalle ... (Ö8)
	Sokak (N=1)	... sokak ... (Ö20)
	İstanbul (N=1)	... İstanbul (Ö11)
Mahalle kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Köy (N=1)	Köy ... (Ö19)
	Yıldızlar (N=1)	yıldızlar ... (Ö20)
	Eski üstler (N=1)	... eski üstler (Ö19)
	Boş bırakılmış (N=1)	bilmiyorum (Ö13)

Tablo 3’te öğrencilerin mahalle kavramıyla ilgili ön algıları, “mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar, mahalle kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden, mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden, mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, mahalle kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 3’te belirtilmiştir.

Mahalle kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. İkinci sırada da mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, somut işlemler döneminde olan öğrencilerin bu döneme özgü yaşayışlarının cevaplarda belirtilmesi olarak görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan kategori de bu kanıyı desteklemektedir. Bu kategoride de somut varlıklar belirtilmiştir. Bunların dışında kavramla ilgisiz olan cevaplar da verilmiştir. Bir öğrenci de algısını belirtmemiştir. Bu durum, bazı öğrencilerin kavram hakkında tamamen yanlış algılara sahip oldukları veya fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 4. Köy kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Akrabalar (N=2)	<i>babaanne, emmi[amca] (Ö5)</i>
	Arkadaş (N=1)	<i>arkadaş ... (Ö20)</i>
	Bitkiler (N=5)	<i>... çiçekler ... (Ö16)</i>
	Cansız doğal varlıklar (N=3)	<i>Dağlar ... dereler ... (Ö11)</i>
	Hayvanlar (N=7)	<i>Güvercin, balık (Ö2)</i>
	Yapay varlıklar (N=2)	<i>... bahçe, bostan ... (Ö8)</i>
	Yapılar (N=4)	<i>... kulübe, ev ... (Ö4)</i>
	Bostanı sulamak (N=1)	<i>Köyde dedemle bostanı sularım. (Ö15)</i>
Köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Çiçekle oynamak (N=1)	<i>Çiçekle oynamak (Ö10)</i>
	Çiçekleri koklamak (N=1)	<i>Çiçekleri koklamak (Ö7)</i>
	Papatya koklamak (N=1)	<i>Köyde papatya koklarım. (Ö6)</i>
	Piknik (yapmak) (N=4)	<i>piknik (Ö12)</i>
Köyün özellikleriyle ilgili cevaplar	Doğa (N=1)	<i>... doğa (Ö8)</i>
	Kuşların ötmesi (N=1)	<i>Kuşların ötmesi. (Ö14)</i>
	Yöneticisi (N=1)	<i>... muhtar (Ö9)</i>
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=2)	<i>? (Ö19)</i>

Tablo 4'te öğrencilerin köy kavramıyla ilgili ön algıları, “köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar, köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, köyün özellikleriyle ilgili cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden, köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, köyün özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise iki öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 4'te belirtilmiştir.

Köy kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, köy yaşantısını büyük bir yoğunlukla bilen öğrencilerin somut yaşantılarını belirtmeleri olarak görülmektedir. Köyün özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde belirtilen cevaplar da somut yaşantılarla ilgilidir. Bunların dışında iki öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, bu öğrencilerin kavram hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 5. İlçe kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
İlçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Doğal varlıklar (N=1)	... Çayır. (Ö16)
	Hayvanlar (N=3)	köpek kedi sincap ... (Ö20)
	Oyun araçları (N=1)	... kaykay bisiklet ... (Ö3)
	Yapay varlıklar (N=3)	Köprü (Ö12)
	Yapılar (N=3)	evler ... (Ö8)
İlçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	İstiklâl Marşı [okumak] (N=1)	... istiklâl marşı. (Ö3)
	Parkta oynamak (N=1)	parkta oynamak (Ö10)
	Salıncakta sallanmak (N=1)	Salıncakta sallanmak (Ö7)
	İl'e gitmek (N=1)	Sivas'a annemle giderim. (Ö6)
	Tarım [yapmak] (N=1)	tarımcılık (Ö2)
	Tatil [yapmak] (N=1)	... tatiller. (Ö19)
İlçenin özellikleriyle ilgili cevaplar	İlçenin adı (N=5)	Zara geliyor. (Ö18)
	Üst yönetim birimi [il] adı (N=5)	Ankara Antalya. (Ö17)
	Yöneticisi (N=1)	Kaymakam ... (Ö9)
İlçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Aylar (N=1)	Ocak, Nisan. (Ö14)
	Sıcaklık (N=1)	... sıcaklık ... (Ö16)
	Yemekler (N=1)	... meşhur yemekler ... (Ö9)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=1)	bilmiyorum (Ö13)

Tablo 5'te öğrencilerin ilçe kavramıyla ilgili ön algıları, “ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ilçenin

özellikleriyle ilgili cevaplar, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, ilçenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 5’te belirtilmiştir.

İlçe kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin somut yaşantılarını belirtmeleri olarak görülmektedir. İlçenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde belirtilen cevaplar da somut yaşantılarla ilgilidir. Bunların dışında üç öğrenci, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bir öğrenci de algısını belirtmemiştir. Bu durum, bu öğrencilerin ilçe kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ya da fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 6. İl kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
İlde görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Akraba (N=1)	... <i>akraba</i> . (Ö8)
	Alışveriş ortamları (N=2)	... <i>aveme [AVM]</i> (Ö9)
	Doğal varlıklar (N=1)	... <i>Çayır</i> . (Ö16)
	Hayvanlar (N=2)	... <i>balık</i> ... (Ö20)
	Oyun araçları (N=3)	<i>Balon</i> (Ö12)
	Yapay varlıklar (N=3)	<i>araba, yollar</i> ... (Ö8)
	Yapılar (N=4)	... <i>ev</i> ... (Ö3)
İlde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Arkadaşlarla oynamak (N=1)	<i>Arkadaşlarımızla oynarız</i> (Ö7)
	Bahçede oynamak (N=1)	<i>Bahçede oynamak</i> (Ö10)
	İlçeye dönmek (N=1)	<i>İlçeye giderim</i> . (Ö6)
	Tiyatro [izlemek] (N=1)	... <i>tiyatro</i> ... (Ö8)
İlin özellikleriyle ilgili cevaplar	Alt yönetim birimi [ilçe] (N=4)	<i>İlçe</i> ... (Ö19)
	Bulundukları ilin adı (N=4)	<i>Sivas geliyor</i> . (Ö18)
	Farklı il adları (N=3)	<i>Ankara</i> (Ö5)
	Nüfus durumu (N=1)	<i>Nüfusu çoktur</i> (Ö2)
	Yöneticisi (N=1)	<i>Vali</i> ... (Ö9)
İl kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Anakara adı (N=1)	<i>Afrika</i> ... (Ö11)
	Özel ad (N=1)	<i>İlker</i> . (Ö14)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=1)	<i>bilmiyorum</i> (Ö13)

Tablo 6’da öğrencilerin il kavramıyla ilgili ön algıları, “ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ilde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ilin özellikleriyle ilgili cevaplar,

il kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden, ilde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, ilin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, il kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 6’da belirtilmiştir.

İl kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da ilin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, il hakkında somut yaşantılara sahip olan öğrencilerin somut yaşantılarını belirtmeleri olarak görülmektedir. İlde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde belirtilen cevaplar da somut yaşantılarla ilgilidir. Bunların dışında iki öğrenci, il kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bir öğrenci de algısını belirtememiştir. Bu durum, bu öğrencilerin il kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ya da fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 7. Tarih kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Geçmiş zamanla ilgili cevaplar	Doğum günü (N=3)	<i>Doğduğum gün</i> (Ö19)
	Doğum tarihi (N=8)	<i>Doğum tarihi</i> (Ö9)
	Doğum yılı (N=3)	<i>2014</i> (Ö4)
Geçmiş varlıklarıyla dönem ilgili cevaplar	Eski eşyalar (N=1)	<i>Eski eşyalar geliyor.</i> (Ö5)
	Eski evler (N=1)	<i>Tarih eski evlerdir.</i> (Ö15)
	Eski insanlar (N=2)	<i>Eski zamanlardan insanlar vardır.</i> (Ö2)
	Tarihî eser (N=2)	<i>Tarihi eser demek.</i> (Ö3)
	Tarihî olay (N=1)	<i>23 Nisan</i> (Ö10)
Tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Kardeşler (N=1)	<i>Kardeşlerimi görürüm.</i> (Ö1)
	Yıldızlar (N=1)	<i>Geceleri yıldızlar çıkar.</i> (Ö7)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=1)	? (Ö14)

Tablo 7’de öğrencilerin tarih kavramıyla ilgili ön algıları, “geçmiş zamanla ilgili cevaplar, geçmiş dönem varlıklarıyla ilgili cevaplar, tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, geçmiş zamanla ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, geçmiş dönem varlıklarıyla ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını

belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 7’de belirtilmiştir.

Tarih kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok geçmiş zamanla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da geçmiş dönem varlıklarıyla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, tarih hakkında öğrencilerin geçmiş zaman ve geçmişte kalan varlıklar algılarına sahip oldukları anlamına gelmektedir. Bunların dışında iki öğrenci, tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bir öğrenci de algısını belirtememiştir. Bu durum, bu öğrencilerin tarih kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ya da fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 8. Turist kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Gezmekle ilgili cevaplar	Dolaşmak (N=2)	... dolaşmaktır. (Ö8)
	Gezgin (N=2)	Turist gezginlere denir. (Ö15)
	Gezmek (N=8)	Turistler dünyayı gezer. (Ö2)
	Yabancı (N=1)	yabancı (Ö20)
Araştırma yapmakla ilgili cevaplar	Fotoğraf çekmek (N=1)	... fotoğraf çekmek. (Ö4)
	İncelemek (N=1)	... incelemek demek. (Ö3)
	Keşfetmek (N=1)	Dünyayı keşfetmek ... (Ö4)
Turist kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Çiçek (N=2)	çiçek koklarım (Ö6)
	Doğal varlıklar (N=2)	Nehirde su içmek. (Ö7)
	Hayvanlar (N=1)	Ari. Sinek. (Ö16)
	Mahalle (N=1)	Mahalle (Ö11)
	Millî bayram (N=1)	23 Nisan ... (Ö10)
	Soygun (N=1)	Hırsız, altın (Ö19)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=1)	? (Ö14)

Tablo 8’de öğrencilerin turist kavramıyla ilgili ön algıları, “gezmekle ilgili cevaplar, araştırma yapmakla ilgili cevaplar, turist kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, gezmekle ilgili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, araştırma yapmakla ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, turist kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 8’de belirtilmiştir.

Turist kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok gezmekle ilgili cevaplar vermişlerdir. Araştırma yapmakla ilgili cevapları ise daha az vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin turist kavramını, gezmek ve araştırma yapmak kavramlarıyla ilişkilendirdikleri anlamına gelmektedir. Bunların dışında, turist kavramıyla ilişkisiz

cevapların çokluğu da dikkat çekmektedir. Bir öğrenci de algısını belirtmemiştir. Bu durum, birçok öğrencinin turist kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ya da fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 9. Doğa kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar	Bitkiler (N=9)	<i>ağaç, çiçek, çayır, çimen.</i> (Ö17)
	Cansız varlıklar (N=7)	<i>... Nehir demek.</i> (Ö15)
	Hayvanlar (N=11)	<i>Doğada hayvanlar yaşar.</i> (Ö2)
Doğada yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Ağaç koklamak (N=2)	<i>Ağaçları koklamak.</i> (Ö7)
	Keşfetmek (N=1)	<i>... keşfetmek ...</i> (Ö4)
Doğa kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Dolaşmak (N=1)	<i>23 Nisan dolaşmak.</i> (Ö10)

Tablo 9’da öğrencilerin doğa kavramıyla ilgili ön algıları, “doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar, doğada yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, doğa kavramıyla ilişkisiz cevaplar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, doğada yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, doğa kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 9’da belirtilmiştir.

Doğa kavramıyla ilgili olarak öğrenciler, büyük bir çoğunlukla doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin doğa kavramını doğa unsurlarıyla ilişkilendirdikleri anlamına gelmektedir. Bazı öğrenciler de doğada yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bunların dışında, bir öğrenci doğa kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, sadece bir öğrencinin doğa kavramı hakkında yanlış algıya sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 10. Ülke kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Doğal varlıklar (N=3)	<i>Ülkede hayvanlar. (Ö10)</i>
	İnsan (N=2)	<i>insan ... (Ö20)</i>
	Yapay varlıklar (N=3)	<i>... şehirler, evler, ilçe ve iller. (Ö8)</i>
Ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Alışveriş yapmak (N=1)	<i>Ülkede insanlar markete giderler. (Ö7)</i>
	Gezmek (N=2)	<i>ülkeyi gezmek. (Ö17)</i>
	Tarım (N=1)	<i>Tarımcılık yapar. (Ö2)</i>
	Bölge adı (N=1)	<i>... ege bölgesi (Ö4)</i>
Ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar	Farklılık (N=1)	<i>Ülkeler var. (Ö5)</i>
	Sınır (N=1)	<i>sınır (Ö12)</i>
	Şehir adları (N=3)	<i>Sakarya ... (Ö15)</i>
	Ülke adı (N=3)	<i>Türkiye ... (Ö18)</i>
	Yerleşim niteliği (N=3)	<i>Vatan ... (Ö8)</i>
Ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Kavram yanlışlığı (N=1)	<i>Ülke bir şehirdir. (Ö6)</i>
	Oyun araçları (N=1)	<i>... kaykay ... (Ö3)</i>
	Yürümek (N=1)	<i>yürümek ... (Ö3)</i>
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=5)	<i>? (Ö11)</i>

Tablo 10’da öğrencilerin ülke kavramıyla ilgili ön algıları, “ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar, ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise beş öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 10’da belirtilmiştir.

Ülke kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin ülke kavramını daha çok çağrışımsal özelliklere dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Öğrencilerin ülkede görülen varlıklarla ilgili cevapları ile ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevapları da somut yaşantılara dayalı olarak ülke kavramıyla ilgili algılarıdır. Bunların dışında, ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Beş öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, iki öğrencinin ülke kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve beş öğrencinin de ülke kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 11. Devlet kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Devletin özellikleriyle ilgili cevaplar	Adı (N=2)	<i>Türk devleti mesela.</i> (Ö15)
	Görevleri (N=1)	<i>Devlet doğayı korur.</i> (Ö2)
	Güvenlik unsurları (N=3)	<i>devlet korumaları</i> (Ö8)
	Şekli (N=2)	<i>Başkanlık ...</i> (Ö4)
	Yöneticisi (N=2)	<i>bakan</i> (Ö20)
	Yönetim birimleri (N=2)	<i>Köy, Zara, İstanbul, Sivas</i> (Ö19)
Devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Gezmek (N=1)	<i>Devlette arkadaşlarımızla birlikte gezmek.</i> (Ö7)
	İlçe içi (N=1)	<i>Devlet ilçenin içidir.</i> (Ö6)
	Taşımak (N=1)	<i>Devlet taşırlar.</i> (Ö10)
	Toprak (N=1)	<i>Toprak demektir.</i> (Ö12)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=7)	? (Ö17)

Tablo 11’de öğrencilerin devlet kavramıyla ilgili ön algıları, “devletin özellikleriyle ilgili cevaplar, devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, devletin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise yedi öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 11’de belirtilmiştir.

Devlet kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok devletin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin devlet kavramını daha çok çağrışımsal özelliklere dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında, devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Yedi öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, dört öğrencinin devlet kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve yedi öğrencinin de devlet kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 12. Cumhuriyet kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Cumhuriyetin özellikleriyle ilgili cevaplar	Örnekler (N=4)	<i>Türkiye cumhuriyeti</i> (Ö18)
	Şekli (N=2)	<i>başkanlık</i> (Ö20)
Cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Bayrak (N=2)	<i>Türk bayrağı ...</i> (Ö19)
	Faydası (N=2)	<i>Cumhuriyetler insanları kurtarır.</i> (Ö2)
	İlçe yönetimi (N=1)	<i>Cumhuriyet ilçeyi yönetir.</i> (Ö3)
	Millî bayram (N=5)	<i>Cumhuriyet Bayramı</i> (Ö17)
	Muhtar (N=1)	<i>... muhtar demektir.</i> (Ö12)
	Okul (N=2)	<i>Okulun içinde ders yapmak.</i> (Ö7)
	Türk olmak (N=1)	<i>... Türk olmak</i> (Ö4)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=5)	(Ö5)

Tablo 12’de öğrencilerin cumhuriyet kavramıyla ilgili ön algıları, “cumhuriyetin özellikleriyle ilgili cevaplar, cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, cumhuriyetin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise beş öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 12’de belirtilmiştir.

Cumhuriyet kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Beş öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun cumhuriyet kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve beş öğrencinin de cumhuriyet kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir. Sadece altı öğrenci, çağrışım kurarak cumhuriyetin özellikleriyle ilgili cevaplar verebilmişlerdir.

Tablo 13. Bayrak kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar	Atatürk (N=2)	<i>Atatürk’ün bayrağıdır. (Ö7)</i>
	İstiklâl sembolü (N=1)	<i>... istiklal (Ö20)</i>
	Nitel özellik (N=1)	<i>Bayrak güzeldir. (Ö10)</i>
	Renk özellikleri (N=1)	<i>... kırmızı rengi, beyaz rengi (Ö18)</i>
	Şekil özellikleri (N=1)	<i>Ay ve yıldız. (Ö14)</i>
	Türk bayrağı (N=6)	<i>Türk bayrağı (Ö8)</i>
Bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar	İstiklâl Marşı (N=6)	<i>... İstiklâl Marşı (Ö12)</i>
	Kardeş (N=1)	<i>... kardeş demek. (Ö4)</i>
	Kurtuluş Savaşı (N=1)	<i>... Türkiye Savaşı (Ö17)</i>
	Saygı duruşu (N=1)	<i>... Saygı duruşu (Ö15)</i>
	Ülke adı (N=3)	<i>Türkiye ... (Ö18)</i>
	Vatan (N=2)	<i>... vatan demek ... (Ö4)</i>
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=4)	<i>bilmiyorum (Ö9)</i>

Tablo 13’te öğrencilerin bayrak kavramıyla ilgili ön algıları, “bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar, bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise dört öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 13’te belirtilmiştir.

Bayrak kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Dört öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun bayrak kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve dört öğrencinin de bayrak kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar da verilmiştir. Bayrak kavramıyla ilişkili cevap veren öğrencilerin bayrak kavramını daha çok çağrışımsal özelliklere ve somut yaşantılarına dayanarak algıladıkları görülmektedir.

Tablo 14. Bağımsızlık kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar	Atatürk (N=1)	... Atatürk. (Ö9)
	Bağımsızlık duruşu (N=1)	Bağımsızlık duruşu (Ö15)
	İstiklâl (N=1)	İstiklal geliyor. (Ö18)
	İstiklâl Marşı (N=2)	İstiklâl Marşı (Ö3)
	Ulusal egemenlik (N=1)	Ulusal egemenlik demektir. (Ö4)
Bağımsızlık kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Okulda kalmak (N=1)	... okulda kalmak. (Ö6)
	Savaş (N=1)	Bağımsızlık savaş anlamına geliyor. (Ö5)
	Sinir olmak (N=1)	Sinir olmak. (Ö14)
	Ülke (N=1)	Ülke ... (Ö9)
	Ülke ele geçirmek (N=1)	... yabancıların ülke ele alması (Ö20)
	Vatan (N=2)	Vatan demektir. (Ö8)
	Vatansever (N=1)	vatansever (Ö17)
	Yardım etmek (N=1)	... yardım etmek (Ö7)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=7)	? (Ö16)

Tablo 14’te öğrencilerin bağımsızlık kavramıyla ilgili ön algıları, “bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar, bağımsızlık kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, bağımsızlık kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde sekiz kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise yedi öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 14’te belirtilmiştir.

Bağımsızlık kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok bağımsızlık kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Yedi öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun bağımsızlık kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve yedi öğrencinin de bağımsızlık kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir. Bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevap veren öğrenciler de çağrışım kurarak ve öğrenmeye dayalı olarak bağımsızlık kavramıyla ilgili cevaplar vermişlerdir.

Tablo 15. Kültür kavramına yönelik  n algılar

Kategoriler	Kodlar	�rnek İfadeler
Kültür kavramıyla ilgili cevaplar	Devlet kültürü (N=1)	<i>Devlet kültürü</i> (�15)
	İnsan� özellik (N=1)	<i>... kültür insani bir konudur.</i> (�6)
	Kültür varlıkları (N=1)	<i>Kültür varlıkları</i> (�18)
	Kültürlü (N=1)	<i>Kültürlü</i> (�9)
	Türk kültürü (N=1)	<i>Türk kültürü</i> (�15)
Kültür kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Keşfetmek (N=1)	<i>Keşfetmek</i> (�4)
	Türkiye (N=1)	<i>Türkiye</i> (�8)
	Vatan (N=1)	<i>Türk vatani demektir.</i> (�4)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=14)	<i>bilmiyorum</i> (�20)

Tablo 15’te öğrencilerin kültür kavramıyla ilgili ön algıları, “kültür kavramıyla ilişkili cevaplar, kültür kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, kültür kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, kültür kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde    kod üzerinden  n algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise 14  ğrenci  n algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar,  ğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 15’te belirtilmiştir.

Kültür kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğu algılarını belirtememişlerdir. İki  ğrenci de kavramla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kültür kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları ve iki öğrencinin de yanlış algılara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Kültür kavramıyla ilişkili cevap veren sadece dört  ğrenci vardır. Bu  ğrenciler de önceki öğrenmelerine ve  ağrışma dayalı olarak kültür kavramıyla ilişkili cevaplar verebilmişlerdir.

Tablo 16. Kurtuluş Savaşı kavramına yönelik  n algılar

Kategoriler	Kodlar	�rnek İfadeler
Kurtuluş kavramıyla ilgili cevaplar	Askerler (N=5)	<i>Aklıma askerler geliyor.</i> (�14)
	Atatürk (N=2)	<i>... Atatürk kazandı ...</i> (�7)
	Savaşmak (N=2)	<i>Kurtuluş savaşında çok savaştık.</i> (�3)
	Türkiye savaşı (N=3)	<i>Türkiye Savaşı</i> (�17)
	Yorulmak (N=1)	<i>Kurtuluş savaşında çok yorulduk.</i> (�3)
Kurtuluş kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Çanakkale (N=2)	<i>Çanakkale ...</i> (�8)
	Çanakkale Savaşı (N=4)	<i>Çanakkale Savaşı</i> (�1)
	1. Dünya Savaşı (N=1)	<i>Birinci Dünya Savaşı</i> (�16)
	1915 (N=1)	<i>1915</i> (�18)
	2. Dünya Savaşı (N=1)	<i>2. Dünya Savaşı</i> (�19)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=1)	(�13)

Tablo 16’da öğrencilerin Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilgili ön algıları, “Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar, Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci ön algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 16’da belirtilmiştir.

Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çoğu öğrencinin Kurtuluş Savaşı kavramını çağrışımsal özelliklere ve önceki öğrenmelerine dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında, Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Bir öğrenci de algısını belirtmemiştir. Bu durum, bazı öğrencilerin Kurtuluş Savaşı kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve bir öğrencinin de Kurtuluş Savaşı kavramı hakkında fikir sahibi olmadığı anlamına gelmektedir.

Tablo 17. Millet kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millet kavramıyla ilişkili cevaplar	Millet meclisi (N=2)	<i>Millet meclisi</i> (Ö17)
	Millet olmak (N=1)	<i>Millet olmalıyız.</i> (Ö1)
	Türk milleti (N=3)	<i>Türk milleti</i> (Ö9)
Millet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Atatürk (N=1)	<i>... aklıma Atatürk geliyor.</i> (Ö14)
	Çalışmak (N=2)	<i>Milletler işlerinde çalışır.</i> (Ö12)
	Devlet (N=1)	<i>Devlet ...</i> (Ö7)
	Dünya milleti (N=2)	<i>... Dünya milleti</i> (Ö8)
	İnsanlar (N=3)	<i>Millet demek insan demek</i> (Ö5)
	Kalabalık (N=2)	<i>Kalabalık geliyor.</i> (Ö19)
	Kitap okumak (N=1)	<i>... arkadaşlarımızla kitap okuyalım.</i> (Ö7)
	Köy (N=1)	<i>... köy ...</i> (Ö16)
	Türkiye milleti (N=2)	<i>Türkiye milleti</i> (Ö20)
	Ülke (N=2)	<i>Millet ülkemizindir.</i> (Ö10)
	Vatan (N=1)	<i>... vatan demek</i> (Ö4)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=2)	(Ö3)

Tablo 17’de öğrencilerin millet kavramıyla ilgili ön algıları, “millet kavramıyla ilişkili cevaplar, millet kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, millet kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, millet kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde 11 kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise iki öğrenci ön algılarını

belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 17’de belirtilmiştir.

Millet kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok millet kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. İki öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun millet kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve iki öğrencinin de millet kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir. Millet kavramıyla ilişkili cevap veren öğrenciler de çağrışım kurarak ve öğrenmeye dayalı olarak millet kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir.

Tablo 18. Başkent kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Başkent kavramıyla ilişkili cevaplar	Anıtkabir (N=1)	<i>Anıtkabir ...</i> (Ö18)
	Ankara (N=8)	<i>Türkiye’nin başkenti Ankaradır.</i> (Ö8)
	Atatürk (N=1)	<i>... Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK</i> (Ö18)
	Farklı başkent adları (N=1)	<i>... Paris, ... Tokyo, ... Roma.</i> (Ö9)
	Yerleşim özelliği (N=3)	<i>Başkent büyük bir yer.</i> (Ö6)
Başkent kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Aitlik durumu(N=1)	<i>Başkent ülkemizindir.</i> (Ö10)
	Başkan (N=1)	<i>Başkent başkanı.</i> (Ö15)
	Bayrak (N=2)	<i>... Bayrak ...</i> (Ö16)
	Bayram (N=1)	<i>Başkent bayramı.</i> (Ö15)
	Devlet (N=1)	<i>Başkent devleti.</i> (Ö15)
	İstiklâl Marşı (N=2)	<i>İstiklâl Marşı</i> (Ö19)
	Seçim (N=1)	<i>Başkent seçimleri.</i> (Ö15)
	Seyit onbaşı (N=1)	<i>Seyit on başı.</i> (Ö14)
	Yemek yemek (N=1)	<i>Okulumuzda yemek yiyelim.</i> (Ö7)
	Boş bırakılmış (N=4)	(Ö1)
Cevapsız		

Tablo 18’de öğrencilerin başkent kavramıyla ilgili ön algıları, “başkent kavramıyla ilişkili cevaplar, başkent kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, başkent kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, başkent kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde dokuz kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise dört öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 18’de belirtilmiştir.

Başkent kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok başkent kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çoğu öğrencinin başkent kavramını çağrışımsal özelliklere ve önceki öğrenmelerine dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında, başkent kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Dört öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, bazı öğrencilerin başkent kavramı hakkında

yanlış algılara sahip oldukları ve dört öğrencinin de başkent kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 19. Millî gün kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar	Duygusal yönü (N=2)	<i>Millî gün heyecanlı günlerdir. (Ö7)</i>
	Örnek millî günler (N=2)	<i>18 mart, 19 mayıs (Ö9)</i>
	Yapılan etkinlikler (N=1)	<i>... eğlence (Ö4)</i>
Millî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Aitlik durumu (N=1)	<i>Millî ülkemizindir. (Ö10)</i>
	Günler (N=1)	<i>Günler, eski günler, yeni günler. (Ö11)</i>
	İyilik (N=1)	<i>çok iyilik demek (Ö6)</i>
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=13)	(Ö12)

Tablo 19’da öğrencilerin millî gün kavramıyla ilgili ön algıları, “millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar, millî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, millî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise 13 öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 19’da belirtilmiştir.

Millî gün kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğu algılarını belirtememişlerdir. Üç öğrenci de millî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun millî gün kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları ve üç öğrencinin de yanlış algılara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Millî gün kavramıyla ilişkili cevap veren sadece dört öğrenci vardır. Bu öğrenciler de somut yaşantıya bağlı önceki öğrenmelerine dayalı olarak millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar verebilmişlerdir.

Tablo 20. Millî bayram kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar	Aitlik durumu (N=1)	<i>Millî Bayram bizindir. (Ö10)</i>
	Millet bayramı (N=1)	<i>Millet bayramı. (Ö15)</i>
	Önemli olması (N=1)	<i>Millî Bayram bizim için çok önemli (Ö3)</i>
	Örnek millî bayramlar (N=5)	<i>... 23 nisan ... (Ö9)</i>
Millî bayram kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Atatürk (N=1)	<i>Atatürk’ün Bayramı (Ö7)</i>
	Dinî bayram (N=5)	<i>Şeker bayramı gibi. (Ö4)</i>
	Millî insan (N=1)	<i>Millî bir insan iyidir. (Ö6)</i>
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=7)	(Ö14)

Tablo 20’de öğrencilerin millî bayram kavramıyla ilgili ön algıları, “millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar, millî bayram kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, millî bayram kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise yedi öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 20’de belirtilmiştir.

Millî bayram kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çoğu öğrencinin millî bayram kavramını çağrışımsal özelliklere ve önceki öğrenmelerine dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında, millî bayram kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Yedi öğrenci de algılarını belirtmemişlerdir. Bu durum, bazı öğrencilerin millî bayram kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve yedi öğrencinin de millî bayram kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 21. Tören kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Tören kavramıyla ilişkili cevaplar	Kullanılan malzemeler (N=2)	... kına... (Ö4)
	Kutlama (N=2)	Törende kutlama yapılır. (Ö3)
	Sıraya girmek (N=1)	sıraya girmek (Ö7)
	Tören ortamı (N=2)	... kalabalık. (Ö19)
	Tören örnekleri (N=5)	23 nisan töreni olur. (Ö5)
	Tören günleri (N=1)	Özel günler. (Ö9)
Tören kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Bayram (N=2)	Tören bir bayramdır. (Ö6)
	Duyuru (N=1)	...duyuru yapmak için kullanılır. (Ö12)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=5)	? (Ö2)

Tablo 21’de öğrencilerin tören kavramıyla ilgili ön algıları, “tören kavramıyla ilişkili cevaplar, tören kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, tören kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, tören kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise beş öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 21’de belirtilmiştir.

Tören kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok tören kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çoğu öğrencinin tören kavramını çağrışımsal özelliklere ve somut yaşantılarına dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun

dışında, tören kavramıyla ilişkisiz cevaplar da verilmiştir. Beş öğrenci de algılarını belirtememişlerdir. Bu durum, bazı öğrencilerin tören kavramı hakkında yanlış algılara sahip oldukları ve beş öğrencinin de tören kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 22. Kutlama kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar	Kullanılan malzemeler (N=1)	<i>Pasta</i> (Ö19)
	Kutlama örnekleri (N=8)	<i>... doğum gününü kutlarız.</i> (Ö11)
	Kutlama yapmak (N=2)	<i>Kutlama yapılacak.</i> (Ö10)
	Sürpriz yapmak (N=1)	<i>Sürpriz yapmak.</i> (Ö7)
	Yapılan etkinlikler (N=1)	<i>... şarkılarla kutlarız.</i> (Ö3)
Kutlama kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Bayram (N=1)	<i>Kutlama bir bayramdır.</i> (Ö6)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=6)	? (Ö16)

Tablo 22’de öğrencilerin kutlama kavramıyla ilgili ön algıları, “kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar, kutlama kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, kutlama kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise altı öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 22’de belirtilmiştir.

Kutlama kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, çoğu öğrencinin kutlama kavramını somut yaşantılarına dayanarak algıladıkları anlamına gelmektedir. Bunun dışında, kutlama kavramıyla ilişkisiz cevap da verilmiştir. Altı öğrenci de algılarını belirtememişlerdir. Bu durum, bir öğrencinin kutlama kavramı hakkında yanlış algıya sahip olduğu ve altı öğrencinin de kutlama kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 23. Millet meclisi kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millet kavramıyla ilişkili cevaplar	Atatürk'ün meclisi (N=1)	<i>Mustafa Kemal ATATÜRK'ün meclisi...</i> (Ö4)
	İş yapmak (N=2)	<i>Millet meclisinde bazı işler yapar.</i> (Ö3)
	Kurul (N=1)	<i>Milletin Kurulu demek</i> (Ö12)
	Türkiye Büyük Millet Meclisi (N=2)	<i>Türkiye büyük millet meclisi.</i> (Ö18)
Millet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Atatürk'ün mezarı (N=1)	<i>Atatürk'ün mezarı</i> (Ö13)
	Büyük devletler (N=1)	<i>Büyük devletler</i> (Ö11)
	Çanakkale Savaşı (N=2)	<i>Çanakkale Savaşı</i> (Ö9)
	Kurtuluş Savaşı (N=1)	<i>Kurtuluş savaşı</i> (Ö8)
	Kutlama yapmak (N=1)	<i>Millet Meclisi kutlama yapılacak.</i> (Ö10)
	Onbaşı Seyit (N=1)	<i>Seyit onbaşı.</i> (Ö14)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=8)	? (Ö17)

Tablo 23'te öğrencilerin millet meclisi kavramıyla ilgili ön algıları, “millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar, millet meclisi kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, millet meclisi kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise sekiz öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 23'te belirtilmiştir.

Millet meclisi kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin büyük bir çoğunluğu algılarını belirtememişlerdir. Yedi öğrenci de millet meclisi kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun millet meclisi kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları ve yedi öğrencinin de yanlış algılara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Millet meclisi kavramıyla ilişkili cevap veren beş öğrenci vardır. Bu öğrenciler de önceki öğrenmelerine dayalı olarak çağrışım yaparak millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar verebilmişlerdir.

Tablo 24. Demokrasi kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Demokrasi kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Mucit (N=2)	<i>Mucit.</i> (Ö9)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=18)	? (Ö19)

Tablo 24'te öğrencilerin demokrasi kavramıyla ilgili ön algıları, “demokrasi kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, demokrasi kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden ön algılarını

belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise 18 öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Demokrasi kavramıyla ilişkili hiçbir cevap verilmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 24’te belirtilmiştir.

Demokrasi kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin tamamına yakını algılarını belirtememişlerdir. İki öğrenci de demokrasi kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun demokrasi kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları ve iki öğrencinin de yanlış algılara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Demokrasi kavramıyla ilişkili hiçbir cevabın verilememesi ise, öğrencilerin çağrışım yoluyla bile olsa kavram hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir.

Tablo 25. Dinî gün kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar	Duygusal yönü (N=1)	... <i>mutlu olmak</i> (Ö1)
	Bayram (N=1)	<i>Bayram...</i> (Ö1)
Dinî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Doğum günü (N=1)	<i>Doğum günü.</i> (Ö9)
	23 Nisan (N=1)	<i>23 nisan.</i> (Ö8)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=17)	? (Ö4)

Tablo 25’te öğrencilerin dinî gün kavramıyla ilgili ön algıları, “dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar, dinî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, dinî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise 17 öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 25’te belirtilmiştir.

Dinî gün kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin tamamına yakını algılarını belirtememişlerdir. Üç öğrenci de dinî gün kavramıyla ilişkisiz cevaplar vermişlerdir. Bu durum, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun dinî gün kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları ve üç öğrencinin de yanlış algılara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Dinî gün kavramıyla ilişkili cevap veren sadece bir öğrenci vardır. Bu öğrenci de somut yaşantısına dayalı çağrışım yaparak dinî gün kavramıyla ilişkili cevap verebilmiştir.

Tablo 26. Dinî bayram kavramına yönelik ön algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar	Kurban Bayramı (N=3)	<i>Kurban bayramı</i> (Ö18)
	Kutlama yapmak (N=2)	<i>Dini bayram kutlama yapılmıştır.</i> (Ö10)
	Şeker Bayramı (N=2)	<i>şeker toplama bayramı</i> (Ö20)
Cevapsız	Boş bırakılmış (N=13)	<i>Aklıma birşey gelmiyor.</i> (Ö17)

Tablo 26’da öğrencilerin dinî bayram kavramıyla ilgili ön algıları, “dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden ön algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise 13 öğrenci ön algılarını belirtmemişlerdir. Dinî bayram kavramıyla ilişkisiz cevap verilmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 26’da belirtilmiştir.

Dinî bayram kavramıyla ilgili olarak öğrencilerin çoğunluğu algılarını belirtememişlerdir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun dinî bayram kavramı hakkında fikir sahibi olmadıkları anlamına gelmektedir. Dinî bayram kavramıyla ilişkili cevap veren yedi öğrenci vardır. Bu durum, öğrencilerin somut yaşantılarına dayalı çağrışım yaparak dinî bayram kavramı hakkında cevap verdiklerini göstermektedir. Dinî bayram kavramıyla ilişkisiz cevap verilmemiş olması da öğrencilerin, bu kavram hakkında yanlışlıklarının olmadığını göstermektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu araştırmanın ikinci alt problemi, “Ülkemizde Hayat ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin son algıları nasıldır?” sorusudur. Bu ünite de geçen kavramların kavram öğretim teknikleriyle öğretimi sonrasında kavramlara yönelik öğrencilerin son algıları tablolar hâlinde düzenlenmiş olup, öğrencilerin son algılarından örnek ifadeler de doğrudan alıntı yoluyla sunulmuştur.

Tablo 27. Mahalle kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Ev (N=1)	<i>ev</i> (Ö12)
	Komşu (N=1)	<i>Komşu</i> (Ö14)
Mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Arkadaşlarla oynamak (N=1)	<i>Arkadaşlarımızla oynarız.</i> (Ö2)
	Mahallede dolaşmak (N=1)	<i>Mahallede dolaşmak</i> (Ö10)
	Ekonomik faaliyetler (N=1)	<i>Tavukları satıp kazanırlar.</i> (Ö1)
Mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar	Mahalle çeşitleri (N=3)	<i>... ilde, ilçede, beldede bulunur.</i> (Ö9)
	Mahalle sınırı (N=5)	<i>Sınırları bellidir.</i> (Ö3)
	Mahallenin yöneticisi (N=14)	<i>Mahallenin yöneticisi muhtardır.</i> (Ö15)
	Nüfus durumu (N=4)	<i>... Nüfusu bellidir.</i> (Ö19)
	Yerleşim düzeni (N=3)	<i>... Sokaklara ayrılmıştır.</i> (Ö18)

Tablo 27’de öğrencilerin mahalle kavramıyla ilgili son algıları, “mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 27’de belirtilmiştir.

Mahalle kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok mahallenin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da mahallede görülen varlıklarla ilgili cevaplar ve mahallede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, mahalle kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan mahalle kavramı öğretiminin öğrencilerin tamamı (N=20) tarafından öğretime dayalı algılandığını göstermektedir.

Tablo 28. Köy kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Bitkiler (N=1)	<i>... çiçek ...</i> (Ö17)
	Hayvanlar (N=1)	<i>Hayvanlar</i> (Ö5)
	Köylüler (N=3)	<i>... köylüler.</i> (Ö16)
	Yapılar (N=2)	<i>Yazlık</i> (Ö14)
Köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Köyde dolaşmak (N=1)	<i>Köyde dolaşmak.</i> (Ö10)
	Ekonomik faaliyetler (N=6)	<i>Köylüler inek sütünü satar.</i> (Ö7)
Köyün özellikleriyle ilgili cevaplar	Köyün yöneticisi (N=13)	<i>... Yönetici muhtardır.</i> (Ö11)
	Nüfus durumu (N=9)	<i>... Nüfusu azdır.</i> (Ö13)
	Yerleşim özelliği (N=5)	<i>... Kırsal bölgededir.</i> (Ö8)

Tablo 28’de öğrencilerin köy kavramıyla ilgili son algıları, “köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar, köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, köyün özellikleriyle ilgili cevaplar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, köyün özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 28’de belirtilmiştir.

Köy kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok köyün özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da köyde görülen varlıklarla ilgili cevaplar ve köyde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, köy kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan köy kavramı öğretiminin öğrencilerin tamamı (N=20) tarafından öğretime dayalı algılandığını göstermektedir.

Tablo 29. İlçe kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
İlçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Hayvanlar (N=1)	... köpekler, böcekler olur. (Ö8)
	İnsanlar (N=1)	... Köylüler ... (Ö13)
İlçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Ekonomik faaliyetler (N=3)	Biraz turizm yapılır. (Ö3)
İlçenin özellikleriyle ilgili cevaplar	Alt birim yöneticisi (N=2)	İlçede mahalle muhtarı vardır. (Ö6)
	Alt birimler (N=5)	... köyler olur. (Ö9)
	İlçe örnekleri (N=5)	Zara (Ö5)
	İlçe sınırı (N=2)	sınır (Ö20)
	İlçenin yöneticisi (N=8)	İlçeyi kaymakam yönetir. (Ö2)
	Üst birim (N=3)	İlçe denilince aklıma il gelir. (Ö15)
	Üst birim yöneticisi (N=1)	Vali ... (Ö18)
İlçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Aylar (N=1)	Nisan, Aralık (Ö14)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö4

Tablo 29’da öğrencilerin ilçe kavramıyla ilgili son algıları, “ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ilçenin özellikleriyle ilgili cevaplar, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, ilçenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını

belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 29’da belirtilmiştir.

İlçe kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ilçenin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da ilçede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar ve ilçede görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, ilçe kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan ilçe kavramı öğretiminin öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, ilçe kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin ilçe kavramı hakkında yanlış algısının devam ettiği anlamına gelmektedir. Başka bir öğrenci de öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, ilçe kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 30. İl kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
İlde görülen varlıklarla ilgili cevaplar	Akrabalar (N=1)	<i>Kardeşlerimi [kuzen] görürüm. (Ö1)</i>
	Anıtkabir (N=1)	<i>... Atatürk'ün mezarı (Ö19)</i>
İlde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Ekonomik faaliyetler (N=1)	<i>Sanayi... (Ö8)</i>
İlin özellikleriyle ilgili cevaplar	Alt birimler (N=5)	<i>İlçe... Belde... Köy... Mahalle... (Ö18)</i>
	İl örnekleri (N=6)	<i>Samsun, Sivas... (Ö17)</i>
	İl sınırı (N=1)	<i>... sınır. (Ö20)</i>
	İlin yöneticisi (N=9)	<i>Vali yönetir. (Ö13)</i>
	Nüfus durumu (N=3)	<i>Nüfusu çoktur. (Ö3)</i>
	Yerleşim özelliği (N=1)	<i>... şehirler... (Ö8)</i>
İl kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Özel ad (N=1)	<i>İlke (Ö14)</i>
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö4

Tablo 30’da öğrencilerin il kavramıyla ilgili son algıları, “ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ilde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ilin özellikleriyle ilgili cevaplar, il kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, ilde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, ilin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, il kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 30’da belirtilmiştir.

İl kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ilin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da ilde görülen varlıklarla ilgili cevaplar ve ilde yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, il kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan il kavramı öğretiminin öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, il kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin il kavramı hakkında yanlış algısının devam ettiği anlamına gelmektedir. Başka bir öğrenci de öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, il kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 31. Tarih kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Tarih kavramıyla ilişkili cevaplar	Bitkiler tarihi (N=1)	<i>bitkiler tarihi ... (Ö4)</i>
	Doğum tarihi (N=12)	<i>doğum tarihi (Ö7)</i>
	Dünya tarihi (N=3)	<i>Dünya tarihi (Ö14)</i>
	Geçmiş zamanlar (N=5)	<i>Geçmiş zamanlar. (Ö10)</i>
	Geçmişte yaşananlar (N=1)	<i>... geçmişte yaşananlar (Ö19)</i>
	Günün tarihi (N=2)	<i>28.04.2022 (Ö9)</i>
	İş tarihi (N=1)	<i>... İş tarihi... (Ö4)</i>
	Okul tarihi (N=4)	<i>... okul tarihi (Ö11)</i>
	Okula başlama tarihi (N=9)	<i>Okula başladığımız gün ... (Ö5)</i>
	Okulu bitirme tarihi (N=5)	<i>... Okulu bitirdiğimiz tarih. (Ö16)</i>
	Tarihçi (N=2)	<i>... tarihçi ... (Ö11)</i>
	Türk tarihi (N=3)	<i>... Türk tarihi mesela. (Ö15)</i>
Tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Büyüme tarihi (N=1)	<i>... büyüme tarihi (Ö4)</i>
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö8

Tablo 31’de öğrencilerin tarih kavramıyla ilgili son algıları, “tarih kavramıyla ilişkili cevaplar, tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, tarih kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde 12 kod üzerinden, tarih kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 31’de belirtilmiştir.

Tarih kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok tarih kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, tarih kavramı öğretim sürecinde

öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan tarih kavramı öğretiminin öğrencilerin tamamına yakını tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, tarih kavramıyla ilişkili cevapların yanında ilişkisiz cevap da vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin tarih kavramı hakkında yanlış algıya da sahip olduğu anlamına gelmektedir. Başka bir öğrenci de öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, tarih kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 32. Turist kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Turistlerin amaçlarıyla ilgili cevaplar	Alışveriş yapmak (N=4)	... alışveriş yapmak mesela. (Ö15)
	Dinlenmek (N=4)	... dinlenmek ... (Ö20)
	Eğitim görmek (N=2)	... eğitim görmek ... (Ö9)
	Eğlenmek (N=6)	... Eğlenmek için. (Ö16)
	Gezmek (N=5)	Yabancı insanlar gezmeye geliyor. (Ö13)
	Keşfetmek (N=1)	Keşfetmek ... insanları keşfetmek, hayvanları keşfetmek (Ö4)
	Sağlık sebepleri (N=4)	Sağlık ... (Ö14)
	Spor yapmak (N=10)	... Spor yapmak. (Ö3)
	Yeni yerler görmek (N=6)	Yeni yerler görmek... (Ö5)
Turistlerin gezdikleri yerlerle ilgili cevaplar	Anıtkabir (N=1)	Anıtkabir. (Ö19)
	Çanakkale (N=2)	Çanakkale'de gezmek. (Ö10)
	Dünya (N=2)	Dünyayı geziyorlar. (Ö17)
Turistlerle ilişkili diğer cevaplar	Eş anlamlıları (N=1)	... gezgin, seyyah ... (Ö7)
	Turist çeşitleri (N=3)	Yerli turist, yabancı turist ... (Ö18)
	Turist özelliği (N=1)	Fotoğraf çekmektir. (Ö12)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö8

Tablo 32’de öğrencilerin turist kavramıyla ilgili son algıları, “turistlerin amaçlarıyla ilgili cevaplar, turistlerin gezdikleri yerlerle ilgili cevaplar, turistlerle ilişkili diğer cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, turistlerin amaçlarıyla ilgili cevaplar kategorisinde dokuz kod üzerinden, turistlerin gezdikleri yerlerle ilgili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden, turistlerle ilişkili diğer cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 32’de belirtilmiştir.

Turist kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok turistlerin amaçlarıyla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da turistlerin gezdikleri yerlerle ilgili cevaplar ve

turistlerle ilişkili başka cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, turist kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan turist kavramı öğretiminin öğrencilerin tamamına yakını tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bir öğrenci, öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, turist kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 19 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 33. Doğa kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar	Bitkiler (N=2)	... bitkiler (Ö20)
	Bitki örnekleri (N=1)	... çimler vardır. (Ö13)
	Bitki türleri (N=5)	Ağaçlar, çiçekler, otlar ... (Ö5)
	Canlı varlıklar (N=3)	canlılar... (Ö20)
	Canlı varlık örnekleri (N=1)	Çiçek bir canlı. Ağaç bir canlı ... (Ö3)
	Cansız varlıklar (N=3)	... cansız varlıklar. (Ö18)
	Cansız varlık örnekleri (N=8)	Toprak, su, hava ... (Ö16)
	Hayvanlar (N=6)	... hayvanlar ... (Ö4)
	Hayvan örnekleri (N=9)	Uğur böceği, çekirge, tavşan ... (Ö17)
	Hayvan türleri (N=6)	memeliler, kuşlar, sürüngenler ... (Ö9)
	İnsanlar (N=1)	Çocuk ... kadınlar, erkekler ... (Ö9)
Doğayla ilişkili diğer cevaplar	Eş anlamlısı (N=2)	Natür doğanın eş anlamıdır. (Ö15)
	Varlıkların görevi (N=1)	Doğada bütün varlıkların bir görevi vardır. (Ö2)
	Yeşil ortam (N=1)	yemyeşil ortam ... vardır. (Ö13)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö8

Tablo 33'te öğrencilerin doğa kavramıyla ilgili son algıları, “doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar, doğayla ilişkili diğer cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar kategorisinde 11 kod üzerinden, doğayla ilişkili diğer cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 33'te belirtilmiştir.

Doğa kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok doğa unsurlarıyla ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da doğayla ilişkili başka cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, doğa kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan doğa kavramı öğretiminin öğrencilerin tamamına yakını tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bir öğrenci, öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola

çıkarak, doğa kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 19 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 34. Ülke kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar	İnsan [vatandaş] (N=1)	<i>insan ...</i> (Ö12)
Ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar	Gezmek (N=1)	<i>Ülkeyi gezip tanımak.</i> (Ö17)
	Temizlik (N=1)	<i>Ülkelerimizi temiz tutmak.</i> (Ö7)
Ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar	Eş anlamlıları (N=3)	<i>yurt, memleket, vatan</i> (Ö5)
	Ülke örnekleri (N=3)	<i>... Azerbaycan, Çin, Amerika</i> (Ö16)
	Ülke sınırı (N=5)	<i>Ülkenin sınırı bellidir.</i> (Ö2)
	Ülkemizin adı (N=4)	<i>Türkiye</i> (Ö14)
	Ülkenin boyutu (N=1)	<i>Bazı ülkelerin küçük ve de büyük olduğuna inandım.</i> (Ö19)
	Üst siyasi yapı (N=3)	<i>Türkiye Cumhuriyeti bizim devletimizdir.</i> (Ö6)
Ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Ağaçları sulamak (N=1)	<i>Ağaçları sularım.</i> (Ö1)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=3)	Ö4, Ö8, Ö13

Tablo 34’te öğrencilerin ülke kavramıyla ilgili son algıları, “ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar, ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar, ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar, ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, ülkede yapılan etkinliklerle ilgili cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden, ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden, ülke kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise üç öğrenci son algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 34’te belirtilmiştir.

Ülke kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok ülkenin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da ülkede yapılan etkinliklerle ilgili ve ülkede görülen varlıklarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, ülke kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan ülke kavramı öğretiminin öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, ülke kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin ülke kavramı hakkında yanlış algıya sahip olduğu anlamına gelmektedir. Üç öğrenci de öğretime katılmadıkları için

algılarını belirtememişlerdir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, ülke kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 16 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 35. Devlet kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Devletin özellikleriyle ilgili cevaplar	Devlet sayısı (N=1)	222 Devlet ... (Ö19)
	Devlet sınırı (N=1)	... sınır (Ö12)
	Devletimizin adı (N=10)	Türkiye Cumhuriyeti (Ö10)
	Diğer devlet adları (N=7)	Kazakistan, Suriye ... (Ö11)
	Kurucu millet (N=3)	Türk devleti (Ö14)
Devletin unsurlarıyla ilgili cevaplar	Hukuk (N=4)	Devlet olması için hukuk ... lazım. (Ö3)
	Millet (N=3)	Millet olmazsa devlet olmaz (Ö7)
	Ülke (N=6)	... ülke ... (Ö16)
	Yönetim (N=2)	... yönetim ... (Ö5)
Devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Mahalle (N=1)	Mahalleler (Ö1)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=3)	Ö4, Ö8, Ö13

Tablo 35’te öğrencilerin devlet kavramıyla ilgili son algıları, “devletin özellikleriyle ilgili cevaplar, devletin unsurlarıyla ilgili cevaplar, devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, devletin özellikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, devletin unsurlarıyla ilgili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden, devlet kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise üç öğrenci son algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 35’te belirtilmiştir.

Devlet kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok devletin özellikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Daha sonra da devletin unsurlarıyla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu kategorilerde verilen cevaplar, devlet kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan devlet kavramı öğretiminin öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, devlet kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin devlet kavramı hakkında yanlış algısının bulunduğu anlamına gelmektedir. Üç öğrenci de öğretime katılamadıkları için algılarını belirtememişlerdir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, devlet kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 16 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 36. Cumhuriyet kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Cumhuriyet kavramıyla ilişkili cevaplar	Cumhurbaşkanı (N=8)	... Cumhurbaşkanı (Ö2)
	Cumhuriyet örneği (N=2)	... Türkiye Cumhuriyeti ... (Ö15)
	Devlet biçimi (N=1)	... Devlet biçimi ... (Ö9)
	Halk yönetimi (N=12)	halk yönetimi ... (Ö20)
	Millet meclisi (N=9)	Millet Meclisi (Ö1)
	Milletvekilleri (N=5)	... Milletvekilleri ... (Ö16)
	Oy vermek (N=10)	... oy verme (Ö4)
	Seçim (N=16)	Halk seçim yapar ... (Ö12)
	TBMM (N=9)	...Türkiye Büyük Millet Meclisi... (Ö8)
Cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Sınır kapısı (N=1)	Bizim milletimizin insanları sınır kapısından geçer. (Ö6)
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö13

Tablo 36’da öğrencilerin cumhuriyet kavramıyla ilgili son algıları, “cumhuriyet kavramıyla ilişkili cevaplar, cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, cumhuriyet kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde dokuz kod üzerinden, cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 36’da belirtilmiştir.

Cumhuriyet kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok cumhuriyet kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, cumhuriyet kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan cumhuriyet kavramı öğretiminin öğrencilerin çok büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, cumhuriyet kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin cumhuriyet kavramı hakkında yanlış algısının bulunduğu anlamına gelmektedir. Başka bir öğrenci de öğretime katılmadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, cumhuriyet kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 37. Bayrak kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar	Anlamı (N=3)	<i>Özgürlük, kurtuluş, barış. (Ö17)</i>
	Bayrağımızın adı (N=9)	<i>Türk bayrağı (Ö14)</i>
	Bayrakların özellikleri (N=4)	<i>... Her bayrağın bir özelliği vardır. (Ö8)</i>
	Diğer bayrak örnekleri (N=5)	<i>Azerbaycan, Amerika, Çin, Japonya bayrakları. (Ö16)</i>
	Renk özellikleri (N=4)	<i>... kırmızı renk askerlerin kanı demek ... (Ö11)</i>
	Simge özellikleri (N=4)	<i>Tüm bayrakların simgesi farklı. (Ö3)</i>
	Şekil özellikleri (N=3)	<i>Bayrak dikdörtgen şekildedir. (Ö2)</i>
	Yapım özellikleri (N=2)	<i>Kumaştan yapılır ... (Ö9)</i>
Bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar	Kimlik özellikleri (N=1)	<i>Soyadı, doğum tarihi (Ö10)</i>
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö13

Tablo 37’de öğrencilerin bayrak kavramıyla ilgili son algıları, “bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar, bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde sekiz kod üzerinden, bayrak kavramıyla ilişkisiz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci, son algısını belirtememiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 37’de belirtilmiştir.

Bayrak kavramıyla ilgili olarak öğrenciler en çok bayrak kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, bayrak kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan bayrak kavramı öğretiminin öğrencilerin çok büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Öğretime katılan bir öğrenci, bayrak kavramıyla ilişkisiz cevap vermiştir. Bu durum, öğretim süreci sonunda bir öğrencinin bayrak kavramı hakkında yanlış algıya sahip olduğu anlamına gelmektedir. Bir öğrenci de öğretime katılamadığı için algısını belirtememiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, bayrak kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 38. Bağımsızlık kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar	Anlamı (N=4)	<i>Bağımsızlık bize karışamazlar. (Ö7)</i>
	Bağımsız devlet (N=8)	<i>Türkiye Cumhuriyeti bağımsız bir devlettir. (Ö8)</i>
	Bağımsız olamama (N=1)	<i>Bazı yerlerde bağımsızlık yoktur. (Ö12)</i>
	Bağımsızlığın kaynağı (N=2)	<i>Türkiye bağımsız olmak için kurtuluş savaşı yaptı. (Ö3)</i>
	Bağımsızlık sembolleri (N=2)	<i>... İstiklâl Marşı... (Ö18)</i>
	Eş anlamlısı (N=8)	<i>Eş anlamlısı istiklâldir. (Ö5)</i>
	Zıt anlamlısı (N=5)	<i>Bağımsızlık zıt anlamlısı tutsaklıktır. (Ö2)</i>
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=2)	Ö4, Ö13

Tablo 38’de öğrencilerin bağımsızlık kavramıyla ilgili son algıları, “bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde yedi kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise iki öğrenci son algılarını belirtmemişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 38’de belirtilmiştir.

Bağımsızlık kavramıyla ilgili olarak öğrenciler, bağımsızlık kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, bağımsızlık kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan bağımsızlık kavramı öğretiminin, öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. İki öğrenci de öğretime katılamadıkları için algılarını belirtmemişlerdir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, bağımsızlık kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 18 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 39. Kültür kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Kültür kavramıyla ilişkili cevaplar	Eş anlamlıları (N=6)	<i>hars, ekin (Ö1)</i>
	Ögeleri (N=11)	<i>Ögeler dil, din, tarih, edebiyat, halk oyunları, yemek, giyim ... (Ö9)</i>
	Önemi (N=1)	<i>Kültür yok olursa bizler de olmayız. (Ö3)</i>
	Örnekler (N=5)	<i>Türk kültürü, Japon kültürü, Alman kültürü. (Ö19)</i>
	Özellikleri (N=7)	<i>Millete özgüdür. (Ö7)</i>
Cevapsız	Devamsız/Katılmayan (N=1)	Ö13

Tablo 39’da öğrencilerin kültür kavramıyla ilgili son algıları, “kültür kavramıyla ilişkili cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, kültür kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde ise bir öğrenci son algısını belirtmemiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 39’da belirtilmiştir.

Kültür kavramıyla ilgili olarak öğrenciler, kültür kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, kültür kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan kültür kavramı öğretiminin, öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bir öğrenci de öğretime katılamadığı için algısını belirtmemiştir. Tüm bu bulgulardan yola çıkarak, kültür kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 19 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 40. Kurtuluş Savaşı kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar	Askerler (N=1)	<i>Kurtuluş Savaşında askerlerimiz savaştı. (Ö10)</i>
	Atatürk’ün önderliği (N=8)	<i>Atatürk önderlik etti. Atatürk olmasaydı zorlanacaktık. (Ö13)</i>
	Bağımsızlığı kazanmak (N=4)	<i>Türkiye Kurtuluş Savaşında bağımsızlığını kazanmıştır. (Ö8)</i>
	Benzetme (N=1)	<i>Çiftçiler zararlı böceklerle zehir sıkıyorlar. (Ö11)</i>
	Eş anlamlıları (N=6)	<i>Milli Mücadele deniyor. (Ö2)</i>
	Öncesinde yaşananlar (N=2)	<i>Birinci Dünya Savaşı (Ö7)</i>
	Savaşılan milletler (N=1)	<i>Ermeniler, Fransızlar, İngilizler... (Ö18)</i>
	Süresi (N=7)	<i>Kurtuluş Savaşı üç yıl sürmüştür. (Ö16)</i>
	Zorlukları (N=2)	<i>Kurtuluş savaşında çok zorlandık. (Ö3)</i>

Tablo 40’ta öğrencilerin Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilgili son algıları, “Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde dokuz kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriyeye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 40’ta belirtilmiştir.

Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), Kurtuluş Savaşı kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, Kurtuluş Savaşı kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan Kurtuluş Savaşı kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü

tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, Kurtuluş Savaşı kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 41. Millet kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millet kavramıyla ilişkili cevaplar	Çeşitlilik (N=2)	<i>Farklı milletler vardır. (Ö12)</i>
	Eş anlamlısı (N=11)	<i>Milletin eş anlamı ulustur. (Ö1)</i>
	İnsan topluluğu (N=2)	<i>... insanlar ... (Ö6)</i>
	Millet meclisi (N=1)	<i>... millet meclisi. (Ö19)</i>
	Örnekler (N=13)	<i>Türk Milleti, Kore Milleti, Rus Milleti, Arap Milleti (Ö10)</i>
	Özellikler (N=9)	<i>Aynı duygulara sahip olabilmek. (Ö17)</i>

Tablo 41’de öğrencilerin millet kavramıyla ilgili son algıları, “millet kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, millet kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 41’de belirtilmiştir.

Millet kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), millet kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, millet kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan millet kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, millet kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 42. Başkent kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Başkent kavramıyla ilişkili cevaplar	Çağrışımlar (N=1)	<i>Mustafa Kemal ATATÜRK ... Anıtkabir ... (Ö18)</i>
	Eş anlamlısı (N=1)	<i>Başkent'in eş anlamlısı başşehirdir. (Ö2)</i>
	Farklı başkentler (N=5)	<i>Suriye'nin başkenti Şam'dır. Azerbaycan'ın Bakü ... (Ö9)</i>
	Özelliği (N=1)	<i>Başkent büyük bir şehirdir. (Ö6)</i>
	Ülkemizin başkenti (N=18)	<i>Başkentimiz Ankara'dır. (Ö20)</i>

Tablo 42’de öğrencilerin başkent kavramıyla ilgili son algıları, “başkent kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, başkent

kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriyeye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 42’de belirtilmiştir.

Başkent kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), başkent kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, başkent kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ve bu bilgilere dayalı olarak yaptıkları çağrışımlarla ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan başkent kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, başkent kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 43. Millî gün kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar	Karşıt örnek (N=1)	<i>Doğum günümüz millî gün değildir...</i> (Ö19)
	Nedenleri (N=5)	<i>19 Mayıs günü Mustafa Kemal Samsun’a çıkarak Kurtuluş Savaşı’nı başlatmıştır.</i> (Ö11)
	Yapılan etkinlik (N=1)	<i>Millî kutlama yapılmıştır.</i> (Ö10)
	15 Temmuz (N=10)	<i>15 Temmuz</i> (Ö17)
	19 Mayıs (N=9)	<i>19 Mayıs ...</i> (Ö8)
	23 Nisan (N=13)	<i>23 Nisan</i> (Ö1)
	29 Ekim (N=6)	<i>29 Ekim ...</i> (Ö6)
	30 Ağustos (N=6)	<i>... 30 Ağustos.</i> (Ö16)

Tablo 43’te öğrencilerin millî gün kavramıyla ilgili son algıları, “millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde sekiz kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriyeye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 43’te belirtilmiştir.

Millî gün kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), millî gün kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, millî gün kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan millî gün kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, millî gün kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 44. Millî bayram kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar	Anlamı (N=3)	<i>Bir milletin kutlama yaparak andığı önemli günlerdir. (Ö18)</i>
	Farklı ülkelerin millî bayramları (N=3)	<i>... Her başka ülkenin bayramı olur... (Ö20)</i>
	19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı (N=10)	<i>19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı (Ö2)</i>
	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (N=9)	<i>23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ... (Ö9)</i>
	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı (N=5)	<i>29 Ekim Cumhuriyet Bayramı (Ö7)</i>
	30 Ağustos Zafer Bayramı (N=3)	<i>30 Ağustos Zafer Bayramı (Ö5)</i>

Tablo 44'te öğrencilerin millî bayram kavramıyla ilgili son algıları, “millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 44'te belirtilmiştir.

Millî bayram kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), millî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, millî bayram kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan millî bayram kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, millî bayram kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 45. Tören kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Tören kavramıyla ilişkili cevaplar	Eş anlamlıları (N=10)	<i>Tören eş anlamlı kelimeleri merasim, seremonidir. (Ö1)</i>
	Örnekler (N=18)	<i>Anma töreni, imza töreni, açılış töreni, kupa töreni mesela... (Ö4)</i>

Tablo 45'te öğrencilerin tören kavramıyla ilgili son algıları, “tören kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, tören kavramıyla ilişkili

cevaplar kategorisinde iki kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 45’te belirtilmiştir.

Tören kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), tören kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, tören kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan tören kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, tören kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 46. Kutlama kavramına yönelik son algılar

Kategoriler		Kodlar	Örnek İfadeler
Kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar		Anlamı (N=1)	<i>Mutlu bir olaya sevinmektir. (Ö1)</i>
		Eş anlamlısı (N=15)	<i>Eş anlamı tebrik etmek. (Ö13)</i>
		Örnekler (N=16)	<i>Doğum günü kutlaması, yılbaşı kutlaması... (Ö11)</i>

Tablo 46’da öğrencilerin kutlama kavramıyla ilgili son algıları, “kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde üç kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 46’da belirtilmiştir.

Kutlama kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), kutlama kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, kutlama kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan kutlama kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, kutlama kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 47. Millet meclisi kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar	Bulunduğu ülkeler (N=8)	<i>Cumhuriyetle yönetilen ülkelerde millet meclisi bulunur. (Ö14)</i>
	Görevleri (N=3)	<i>Yasa yapma ve hükümeti denetleme görevi vardır. (Ö5)</i>
	Milletvekilleri (N=4)	<i>Millet meclisinde milletvekilleri çalışır. (Ö12)</i>
	Niteliği (N=3)	<i>Bir ülkede milletvekillerinin oluşturduğu kuruldur. (Ö7)</i>
	Türkiye Büyük Millet Meclisi (N=11)	<i>Türkiye Büyük Millet Meclisi... (Ö18)</i>
	TBMM'nin açıldığı tarih (N=3)	<i>... 23 Nisan'da Millet Meclisi açıldı. (Ö19)</i>

Tablo 47’de öğrencilerin millet meclisi kavramıyla ilgili son algıları, “millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 47’de belirtilmiştir.

Millet meclisi kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), millet meclisi kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, millet meclisi kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan millet meclisi kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, millet meclisi kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 48. Demokrasi kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Demokrasi kavramıyla ilişkili cevaplar	Çoğunluk kararı (N=2)	<i>Çoğunluğun kararına uyulur. (Ö9)</i>
	Eşit oy hakkı (N=4)	<i>... Eşit oy hakkı (Ö2)</i>
	Hak ve özgürlükler (N=2)	<i>Temel hak ve özgürlüklere önem verilir. (Ö16)</i>
	Halk egemenliği (N=8)	<i>Halk egemenliği (Ö17)</i>
	İfade özgürlüğü (N=2)	<i>Düşüncelerimizi ifade etmeliyiz. (Ö1)</i>
	İnanç özgürlüğü (N=7)	<i>... İnanç özgürlüğü (Ö20)</i>
	Seçme ve seçilme özgürlüğü (N=6)	<i>Seçme ve seçilme özgürlüğü... (Ö13)</i>
	Yönetim biçimi (N=2)	<i>Bir yönetim şeklidir. (Ö8)</i>

Tablo 48’de öğrencilerin demokrasi kavramıyla ilgili son algıları, “demokrasi kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, demokrasi

kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde sekiz kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 48’de belirtilmiştir.

Demokrasi kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), demokrasi kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, demokrasi kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan demokrasi kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, demokrasi kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 49. Dinî gün kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar	Dinî gün örnekleri (N=19)	<i>Miraç Kandili, Berat Kandili, Kadir Gecesi, Aşure Günü.</i> (Ö4)
	Dua okunması (N=2)	<i>Dualar okunur.</i> (Ö7)
	Niteliği (N=1)	<i>İnançla ilgili.</i> (Ö20)
	Yiyecek ikramı (N=2)	<i>Yiyecekler ikram edilir.</i> (Ö5)

Tablo 49’da öğrencilerin dinî gün kavramıyla ilgili son algıları, “dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde dört kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 49’da belirtilmiştir.

Dinî gün kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), dinî gün kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, dinî gün kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan dinî gün kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, dinî gün kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Tablo 50. Dinî bayram kavramına yönelik son algılar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar	Bayram süreleri (N=8)	<i>Ramazan Bayramı 3 gün sürer. Kurban Bayramı 4 gün sürer. (Ö15)</i>
	Bayramlaşma (N=2)	<i>Akrabalar, tanıdıklar, komşular bayramlaşır. (Ö18)</i>
	Farklı inanç bayramları (N=7)	<i>... Roş Aşana, Noel ... (Ö8)</i>
	Kurban Bayramı (N=17)	<i>... Kurban Bayramı. (Ö14)</i>
	Kurban kesme (N=4)	<i>... Bir de Kurban Bayramında kurban kesilir. (Ö11)</i>
	Niteliği (N=2)	<i>İnanca dayalı... (Ö20)</i>
	Ramazan Bayramı (N=16)	<i>Ramazan Bayramı vardır. (Ö12)</i>
	Şeker Bayramı (N=4)	<i>... Şeker Bayramı ... (Ö10)</i>
	Şekerleme ikramı (N=2)	<i>Şeker ve çikolata ikram edilir. (Ö16)</i>
	Yardımlaşma/Dayanışma (N=3)	<i>Fakir olanlara bir yardım verirler. (Ö8)</i>

Tablo 50’de öğrencilerin dinî bayram kavramıyla ilgili son algıları, “dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar” kategorisi altında incelenmiştir. Öğrenciler, dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar kategorisinde 10 kod üzerinden son algılarını belirtmişlerdir. Kategoriye ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 50’de belirtilmiştir.

Dinî bayram kavramıyla ilgili olarak tüm öğrenciler (N=20), dinî bayram kavramıyla ilişkili cevaplar vermişlerdir. Bu kategoride verilen cevaplar, dinî bayram kavramı öğretim sürecinde öğrendikleri bilgilerle ilgilidir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan dinî bayram kavramı öğretiminin, öğrencilerin tümü tarafından doğru algılandığını göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak, dinî bayram kavramı hakkında yapılan kavram öğretiminin, 20 öğrenci üzerinde öğretime dayalı algı değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Öğretimi yapılan kavramlar hakkında öğrencilerin ön algıları ve son algıları bir bütün olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 51. Öğrencilerin ön algılarının ve son algılarının karşılaştırmalı durumu

Kavramlar	Ön Algılar	Son Algılar
Mahalle	İlişkili cevaplar (N=16)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=3)	
	Cevapsız (N=1)	
Köy	İlişkili cevaplar (N=18)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	Cevapsız (N=2)	
İlçe	İlişkili cevaplar (N=16)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=3)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=1)	Katılmayan (N=1)
İl	İlişkili cevaplar (N=17)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=2)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=1)	Katılmayan (N=1)
Tarih	İlişkili cevaplar (N=17)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=2)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=1)	Katılmayan (N=1)
Turist	İlişkili cevaplar (N=13)	Öğretime dayalı cevaplar (N=19)
	İlişkisiz cevaplar (N=6)	Katılmayan (N=1)
	Cevapsız (N=1)	
Doğa	İlişkili cevaplar (N=19)	Öğretime dayalı cevaplar (N=19)
	İlişkisiz cevaplar (N=1)	Katılmayan (N=1)
Ülke	İlişkili cevaplar (N=13)	Öğretime dayalı cevaplar (N=16)
	İlişkisiz cevaplar (N=2)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=5)	Katılmayan (N=3)
Devlet	İlişkili cevaplar (N=9)	Öğretime dayalı cevaplar (N=16)
	İlişkisiz cevaplar (N=4)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=7)	Katılmayan (N=3)
Cumhuriyet	İlişkili cevaplar (N=6)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=9)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=5)	Katılmayan (N=1)
Bayrak	İlişkili cevaplar (N=7)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=9)	İlişkisiz cevaplar (N=1)
	Cevapsız (N=4)	Katılmayan (N=1)
Bağımsızlık	İlişkili cevaplar (N=5)	Öğretime dayalı cevaplar (N=18)
	İlişkisiz cevaplar (N=8)	Katılmayan (N=2)
	Cevapsız (N=7)	
Kültür	İlişkili cevaplar (N=4)	Öğretime dayalı cevaplar (N=19)
	İlişkisiz cevaplar (N=2)	Katılmayan (N=1)
	Cevapsız (N=14)	
Kurtuluş Savaşı	İlişkili cevaplar (N=12)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=7)	
	Cevapsız (N=1)	
Millet	İlişkili cevaplar (N=5)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=13)	
	Cevapsız (N=2)	
Başkent	İlişkili cevaplar (N=10)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=6)	
	Cevapsız (N=4)	
Millî Gün	İlişkili cevaplar (N=4)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=3)	
	Cevapsız (N=13)	
Millî Bayram	İlişkili cevaplar (N=8)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=5)	
	Cevapsız (N=7)	
Tören	İlişkili cevaplar (N=12)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=3)	
	Cevapsız (N=5)	

Kutlama	İlişkili cevaplar (N=13)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=1)	
	Cevapsız (N=6)	
Millet Meclisi	İlişkili cevaplar (N=5)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=7)	
	Cevapsız (N=8)	
Demokrasi	İlişkili cevaplar (N=2)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=2)	
	Cevapsız (N=18)	
Dinî Gün	İlişkili cevaplar (N=1)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=3)	
	Cevapsız (N=17)	
Dinî Bayram	İlişkili cevaplar (N=7)	Öğretime dayalı cevaplar (N=20)
	İlişkisiz cevaplar (N=7)	
	Cevapsız (N=13)	

Tablo 51’e bakıldığında öğrencilerin ön algılarının kavram öğretim tekniklerine dayalı öğretimden sonra öğretime dayalı olarak farklılaştığı görülmektedir. Öğrencilerin ön algılarında belirttikleri kavramlara ilişkin düşünceleri kavram öğretiminden sonra öğretime dayalı olarak değişim göstermiştir. Son algılarda “mahalle, köy, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarında tüm öğrencilerin (N=20) öğretime dayalı cevaplar verdikleri, “ilçe, il, tarih, ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak” kavramlarında ilişkisiz cevapların bir öğrenciden öteye geçmediği görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu araştırmanın üçüncü alt problemi, “Öğrencilerin öğretim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir?” sorusudur. Öğrencilerin kavram öğretimi sürecine ilişkin düşünceleri tablolar hâlinde düzenlenmiş olup öğrencilerin düşüncelerinden örnek ifadeler de doğrudan alıntı yoluyla sunulmuştur.

Tablo 52. En beğenilen çalışmalar ve gerekçeleri

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar	Balık kılçığı (N=8)	<i>Balık kılçığı.</i> (Ö2)
	Kavram bulmacası (N=2)	<i>Kavram bulmacası.</i> (Ö8)
	Kavram haritası (N=2)	<i>Kavram haritası.</i> (Ö6)
	Kavram karikatürü (N=1)	<i>Kavram karikatürü.</i> (Ö18)
	Zihin haritası (N=1)	<i>Zihin haritası.</i> (Ö17)
Kavram öğretim teknikleriyle ilgili gerekçeler	Çok eğlenceli (N=3)	<i>Çok eğlenceliydi.</i> (Ö17)
	Çok güzel (N= 4)	<i>Çünkü çok güzeldi.</i> (Ö3)
	Daha iyi öğrenme (N=1)	<i>Çünkü daha iyi öğrendim.</i> (Ö10)
	Eğlenceli (N= 2)	<i>Çünkü eğlenceliydi.</i> (Ö18)
	Güzel (N=2)	<i>Çünkü balıkları sevdiğim için o çalışma da güzel.</i> (Ö13)
	Hoşuna gitme (N=3)	<i>Balık kılçığının sorularını beğendim.</i> (Ö20)
Öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar	Başkent (N=1)	<i>Başkent...</i> (Ö9)
	Dinî gün (N=2)	<i>Dinî gün...</i> (Ö11)
	Dinî bayram (N=1)	<i>... dinî bayram ...</i> (Ö9)
	Doğa (N=3)	<i>Doğa.</i> (Ö14)
	Mahalle (N=1)	<i>Mahalle.</i> (Ö15)
	Köy (N=1)	<i>... köy.</i> (Ö9)
	Kurtuluş Savaşı (N=2)	<i>Kurtuluş Savaşı.</i> (Ö1)
	Tören (N=1)	<i>... tören.</i> (Ö16)
	Turist (N=2)	<i>Turist ...</i> (Ö5)
	Ülke (N=1)	<i>... ülke.</i> (Ö5)
Öğrenilen kavramlarla ilgili gerekçeler	Çok eğlenceli (N=1)	<i>Çünkü çok eğlenceliydi.</i> (Ö11)
	Çok güzel (N= 1)	<i>Çünkü çok güzeldi.</i> (Ö1)
	Eğlenceli (N= 1)	<i>Hem eğlenceliydi...</i> (Ö9)
	Gereğince öğrenmek (N=1)	<i>...hem de çok yazdım [son algılarımı belirtirken].</i> (Ö9)
	Güzel (N=1)	<i>Çünkü güzeldi.</i> (Ö5)
	Hayvan sevgisi (N=1)	<i>[Hayvanları] Çok çok seviyorum.</i> (Ö14)
	Hoşuna gitme (N=1)	<i>Çünkü çok hoşuma gitti.</i> (Ö16)
	Mahallede oynamak (N=1)	<i>Çünkü mahallede kardeşimle oynamayı çok severim bir de çok eğleniyorum.</i> (Ö15)

Tablo 52’de öğrencilerin en beğendikleri çalışmalar ve bu çalışmaları beğenme gerekçeleri, “kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar, kavram öğretim teknikleriyle ilgili gerekçeler, öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar, öğrenilen kavramlarla ilgili gerekçeler” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, kavram öğretim teknikleriyle ilgili gerekçeler kategorisinde altı kod üzerinden, öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar kategorisinde 10 kod üzerinden, öğrenilen kavramlarla ilgili gerekçeler kategorisinde sekiz kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 52’de belirtilmiştir.

Öğrencilerin çoğunluğu (N=13), kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum, kavram öğretim tekniklerinin öğrencilerin ilgisini çektiği şeklinde yorumlanabilir. Daha sonra da öğrenciler (N=7), öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu durum da kavram öğretiminin öğrencilerin dikkatini çektiği şeklinde yorumlanabilir. Kavram öğretim teknikleriyle ilgili gerekçeler ve öğrenilen kavramlarla ilgili gerekçeler de çoğunlukla aynıdır. Farklı olarak sadece iki öğrenci öğrenilen kavramlarla ilgili ön yaşantılarına dayalı duygularını belirtmişlerdir. Öğrenciler her iki kategoride de yapılan çalışmaları eğlenceli / çok eğlenceli, güzel / çok güzel, hoşça giden, daha iyi öğrenmeyi sağlayan olarak ifade etmişlerdir. Bu durum, kavram öğretim teknikleriyle yapılan kavram öğretiminin tüm öğrencilerin (N=20) hoşuna gittiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 53. En çabuk öğrenmeyi sağlayan çalışmalar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar	Balık kılçığı (N=4)	<i>Balık kılçığı.</i> (Ö6)
	Kavram bulmacası (N=2)	<i>... kavram bulmacaları.</i> (Ö10)
	Kavram karikatürü (N=2)	<i>Kavram karikatürü.</i> (Ö12)
	Tanılayıcı dallanmış ağaç (N=1)	<i>... tanılayıcı dallanmış ağaç.</i> (Ö18)
	Tüm öğretim teknikleri (N=6)	<i>Hepsi öğretti.</i> (Ö19)
Öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar	Dinî bayram (N=2)	<i>Dinî bayram.</i> (Ö2)
	İl (N=1)	<i>İl ...</i> (Ö16)
	İlçe (N=1)	<i>... ilçe.</i> (Ö16)
	Kurtuluş Savaşı (N=1)	<i>Kurtuluş Savaşı.</i> (Ö14)
	Tüm kavram çalışmaları (N=4)	<i>Hepsi.</i> (Ö1)

Tablo 53'te öğrencilerin en çabuk öğrenmesini sağlayan çalışmalar, “kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar, öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden, öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar kategorisinde beş kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 53'te belirtilmiştir.

Öğrencilerin çoğunluğu (N=12), kavram öğretim teknikleriyle ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu öğrencilerin altı tanesi de tüm kavram öğretim teknikleriyle çabuk öğrendiklerini belirtmişlerdir. Kalan altı öğrenci de çokluk sırasına göre balık kılçığı, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve tanılayıcı dallanmış ağaç teknikleriyle daha çabuk öğrendiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra da öğrenciler (N=8), öğrenilen kavramlarla ilgili cevaplar vermişlerdir. Bu öğrencilerin dört tanesi tüm kavramları

abuk öğrendiklerini belirtmişlerdir. Kalan dört ğrenci de sırasıyla dinî bayram, il / ilçe ve Kurtuluş Savaşı kavramlarını çabuk öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu durum, kavram ğretim teknikleriyle yapılan kavram öğretiminin öğrencilerin yarısının (N=10) tamamen, yarısının (N=10) da kısmen kavramları daha hızlı öğrenmesini sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 54. Yapılan çalışmaların kavramların daha iyi öğrenilmesine etkisi

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Olumlu cevaplar	Olumlu düşünce (N=19)	<i>Evet, düşünüyorum. (Ö9)</i>
	alışkanlık (N=1)	<i>ok çalıştığım için. (Ö6)</i>
	ok eğlenceli olması (N=3)	<i>Etkinlikler çok eğlenceliydi. (Ö2)</i>
	ok güzel olması (N=2)	<i>ünkü etkinlikler çok güzeldi. (Ö17)</i>
Olumlu cevapların nedenleri	Dinlemek (N=1)	<i>Dinlediğim için. (Ö18)</i>
	Eğlenceli olması (N=2)	<i>Etkinlikler eğlenceliydi. (Ö20)</i>
	Güzel olması (N=2)	<i>ünkü etkinlikler güzeldi ... (Ö3)</i>
	Öğretici olması (N=9)	<i>ünkü etkinlikler daha öğreticiydi. (Ö16)</i>
	Öğretmen anlatımı (N=2)	<i>Öğretmenimiz çok şey anlattığı için. (Ö9)</i>
Olumsuz cevaplar	Olumsuz düşünce (N=1)	<i>Hayır. (Ö14)</i>
Olumsuz cevapların nedenleri	çalışmalarda zorlanmak (N=1)	<i>ünkü çok zor yapıyordum. (Ö14)</i>

Tablo 54'te öğrencilerin kavram ğretim teknikleriyle kavramları daha iyi öğrenmelerine yönelik düşünceleri, “olumlu cevaplar, olumlu cevapların nedenleri, olumsuz cevaplar, olumsuz cevapların nedenleri” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, olumlu cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, olumlu cevapların nedenleri kategorisinde sekiz kod üzerinden, olumsuz cevaplar kategorisinde bir kod üzerinden, olumsuz cevapların nedenleri kategorisinde bir kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, ğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 54'te belirtilmiştir.

Öğrencilerin çok büyük çoğunluğu (N=19), kavram ğretim teknikleriyle kavramları daha iyi öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu ğrenciler, daha iyi öğrenmelerinin nedenleri olarak çoğunluk sırasına göre, yapılan etkinliklerin öğretici olmasını, eğlenceli/çok eğlenceli olmasını, güzel/çok güzel olmasını, öğretmen anlatımını ve ğrenci niteliklerini belirtmişlerdir. Bu durum, kavram ğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin öğrenmeyi daha iyi sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Bir ğrenci ise etkinlikleri anlamakta zorlandığı için kavram öğreniminde zorlandığını belirtmiştir. Bu ğrenci, hazırbulunuşluğu yönünden akranlarıyla aynı seviyede olmadığı için bu sorunu yaşamış olabilir. Bu durum, kavram

öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin, gelişimsel sorunları olan öğrenciler üzerinde yeterli öğrenmeyi sağlayamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 55. Anlamakta zorluk çekilen çalışmalar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Zorluk çekilme durumu	Evet (N=4)	Var. (Ö13)
	Hayır (N=16)	Yoktu. (Ö4)
Zorluk çekilen çalışmalar	Cumhuriyetle ilgili çalışma (N=1)	Cumhuriyet kavramı. (Ö2)
	Demokrasiyle ilgili çalışma (N=1)	Demokrasi. (Ö9)
	İl ile ilgili çalışma (N=1)	İl ... (Ö13)
	İlçeyle ilgili çalışma (N=1)	... ilçe... (Ö13)
	Köyle ilgili çalışma (N=1)	... köy ... (Ö13)
	Kültürle ilgili çalışma (N=1)	Kültür. (Ö14)
	Millî bayramla ilgili çalışma (N=1)	... millî bayram... (Ö13)
	Millî günle ilgili çalışma (N=1)	... millî gün. (Ö13)

Tablo 55’te öğrencilerin kavram öğrenimi sürecinde anlamakta zorluk çektikleri çalışmalar, “zorluk çekilme durumu, zorluk çekilen çalışmalar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, zorluk çekilme durumu kategorisinde iki kod üzerinden, zorluk çekilen çalışmalar kategorisinde sekiz kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 55’te belirtilmiştir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu (N=16), kavram öğretim teknikleriyle kavramları öğrenirken zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, yapılan kavram öğretimi çalışmalarında öğrencilerin çoğunluğunun kavramları kolayca öğrendiğini göstermektedir. Dört öğrenci ise öğrenim sırasında bazı çalışmalarda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin belirttikleri çalışmalar; cumhuriyet, demokrasi, kültür, il, ilçe, köy, millî bayram, millî gün kavramlarıyla ilgili çalışmalardır. Bu durum, öğrencilerin odaklanma ve ilgi durumlarıyla da ilişkili olarak bazı kavramlarla ilgili çalışmalarda bazı öğrencilerin anlamakta zorluk yaşadığını göstermektedir.

Tablo 56. Yapılan çalışmaların faydaları

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Yapılan çalışmaların faydalarıyla ilgili cevaplar	Başarıyı artırması (N=1)	<i>Başarım arttı. (Ö16)</i>
	Eğlenceli olması (N=6)	<i>Eğlenceliydi benim için. (Ö4)</i>
	Farklı şeyler öğrenilmesi (N=6)	<i>Daha farklı şeyler öğrendim. (Ö3)</i>
	Kavramların öğrenilmesi (N=9)	<i>Kavramları çok iyi öğrendim. (Ö8)</i>
	Okumayı geliştirmesi (N=2)	<i>Okumam geliştii... (Ö12)</i>
	Öğrenmeyi geliştirmesi (N=1)	<i>... hızlı öğrenmek. (Ö13)</i>
Cevapsız	Cevap yok (N=1)	(Ö6)

Tablo 56’da öğrencilerin kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin faydalarına yönelik cevapları, “faydalarıyla ilgili cevaplar, cevapsız” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, faydalarıyla ilgili cevaplar kategorisinde altı kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Cevapsız kategorisinde bir öğrenci cevap verememiştir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 56’da belirtilmiştir.

Öğrencilerin çok büyük çoğunluğu (N=19), yapılan çalışmaların faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler, yapılan çalışmaların faydalarını çokluk sırasıyla, kavramların öğrenilmesi, farklı şeyler öğrenilmesi, eğlenceli olması, okumayı geliştirmesi, öğrenmeyi geliştirmesi ve başarıyı artırması olarak ifade etmişlerdir. Bir öğrenci ise yapılan çalışmaların faydasını ifade edememiştir. Bu durum, kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin öğrencilerin çok büyük çoğunluğunca faydalı olarak anlaşıldığını göstermektedir. Cevap veremeyen öğrencinin de o sırada yaşadığı heyecana bağlı olarak düşünce üretmediği değerlendirilmektedir.

Tablo 57. Çalışmalar sonunda anlaşılmayan kavramlar

Kategoriler	Kodlar	Örnek İfadeler
Anlaşılmama durumu	Evet (N=4)	<i>Vardır. (Ö10)</i>
	Hayır (N=16)	<i>Yoktur. (Ö7)</i>
Anlaşılmayan kavramlar	Bayrak (N=1)	<i>... bayrak. (Ö14)</i>
	Demokrasi (N=1)	<i>Demokrasi. (Ö10)</i>
	İl (N=1)	<i>İl ... (Ö13)</i>
	İlçe (N=1)	<i>... ilçe... (Ö13)</i>
	Köy (N=1)	<i>... köy ... (Ö13)</i>
	Mahalle (N=1)	<i>Mahalle... (Ö2)</i>
	Millî bayram (N=1)	<i>... millî bayram... (Ö13)</i>
	Millî gün (N=2)	<i>... millî gün. (Ö13)</i>

Tablo 57’de öğrencilerin kavram öğrenimi süreci sonunda anlayamadıkları kavramlarla ilgili cevapları, “anlaşılmama durumu, anlaşılmayan kavramlar” kategorileri altında incelenmiştir. Öğrenciler, anlaşılmama durumu kategorisinde iki kod üzerinden, anlaşılmayan kavramlar kategorisinde sekiz kod üzerinden düşüncelerini belirtmişlerdir. Kategorilere ilişkin kodlar, öğrenci sayıları ve örnek ifadeler tablo 57’de belirtilmiştir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu (N=16), kavram öğretim teknikleriyle kavram öğrenimi süreci sonunda tüm kavramları anladıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, kavram öğretimi teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretimi süreci sonunda öğrencilerin çoğunluğu tarafından tüm kavramların yeterince anlaşıldığını göstermektedir. Dört öğrenci ise öğretim süreci sonunda bazı kavramları anlamadıklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin belirttikleri kavramlar; demokrasi, kültür, il, ilçe, köy, mahalle, millî bayram, millî gün ve bayrak kavramlarıdır. Bu durum, öğrencilerin odaklanma ve ilgi durumlarıyla da ilişkili olarak kavram öğretimi süreci sonunda somut ve soyut bazı kavramların bazı öğrenciler tarafından anlaşılamadığını göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, ilkökul 1. sınıf Ülkemizde Hayat ünitesinde geçen “mahalle, köy, ilçe, il, tarih, turist, doğa, ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık, kültür, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarının öğretiminde kullanılan kavram öğretimi tekniklerinin, birinci sınıf öğrencilerinin kavram öğrenimine olan etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşılması sürecinde, belirlenen üç alt soru çerçevesinde çalışma yürütülmüştür.

Çalışmanın “Ülkemizde Hayat ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin ön algıları nasıldır?” sorusuna karşılık olarak elde edilen sonuçlar şu şekildedir: “Mahalle, köy, ilçe, il, tarih ve doğa” kavramlarıyla ilgili olarak öğrenciler daha çok somut yaşantılarına ve çağrışımlarına dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar daha çok kavramın özellikleriyle, görülen varlıklarla, yapılan etkinliklerle (mahalle, köy, ilçe, il); geçmiş zamanla, geçmiş dönem varlıklarıyla (tarih); doğa unsurlarıyla ve yapılan etkinliklerle (doğa) ilgilidir. Bu kavramlarda öğrencilerin kavramla ilişkisiz cevapları ile boş bırakma toplamaları beş öğrenciden azdır. Bu kavramların öğrencilerin çoğunluğu tarafından doğru algılandığı görülmüştür. “Turist, ülke, devlet, Kurtuluş Savaşı, tören, kutlama” kavramlarıyla ilgili olarak öğrenciler somut yaşantılarına, önceki öğrenmelerine ve çağrışımlarına dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar, kavramın özellikleriyle (ülke, devlet, Kurtuluş Savaşı, tören, kutlama); gezmekle, araştırma yapmakla (turist); görülen varlıklarla ve yapılan etkinliklerle (ülke) ilgilidir. Bu kavramlarda öğrencilerin kavramla ilişkisiz cevapları ve boş bırakma toplamaları yedi-on bir öğrenci aralığında olup ilişkili cevap veren öğrenci sayılarına yakındır. Bu kavramları doğru algılayan öğrenci sayılarıyla yanlış algılayan veya hiçbir fikri olmayan öğrenci sayılarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. “Cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık, kültür, millet, başkent, millî gün, millî bayram, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarında öğrencilerin kavramla ilişkisiz cevapları ve boş bırakma toplamaları 13-20

öğrenci aralığında olup ilişkili cevap veren öğrenci sayısından fazladır. Bu kavramları yanlış algılayan veya hiçbir fikri olmayan öğrencilerin doğru algılayan öğrencilerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bu kavramlarla ilişkili cevaplar veren öğrenciler somut yaşantılarına, önceki öğrenmelerine ve çağrışımlarına dayalı cevaplar vermişlerdir. Demokrasi kavramında ise hiçbir öğrenci kavramla ilişkili cevap verememiştir. Dere ve Aktaşlı (2022), ortaokul öğrencileriyle kelime ilişkilendirme testi tekniğini kullanarak yaptıkları “yağış, bitki örtüsü, hava durumu, sıcaklık” kavramları hakkında öğrencilerin bilişsel yapılarını belirleme çalışmasında, öğrencilerin iklimle ilgili bu kavramları doğru bir şekilde ilişkilendirdiklerini ve konuyla ilgili yeterli bilgilere sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Kartal ve Turan (2015), 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin zihin haritalarında “hak, sorumluluk, kültür ve millî kültür, Atatürk ilke ve inkılâpları” kavramları ile ilgili kavram yanlışlarını inceledikleri çalışmalarında öğrenci grubunun bu soyut kavramları öğrenmede güçlük çektiklerini tespit etmişlerdir. Ulusoy ve Erkuş (2015), ilkokul 4. sınıf öğrencileriyle Sosyal Bilgiler dersinde yapmış oldukları çalışmada “kronoloji, cumhuriyet, savaş, kültür, kültürel öge, millî kültür, vatan, gelenek, sözlü tarih, yüzyıl, çağ, mekân, nesil, zafer, cephe, Kurtuluş Savaşı, işgal, Millî Mücadele, Kuvayı Milliye, muharebe, taarruz” kavramlarında öğrencilerin kavram yanlışlarına sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Yılmaz ve Çeltikçi (2013), ilkokul 3. sınıf öğrencileriyle Hayat Bilgisi dersinde yapmış oldukları çalışmada “zaman, disiplin, cumhuriyet, demokrasi, tasarruf, iletişim, kültür” kavramlarında öğrencilerin yaygın kavram yanlışlarına sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Çalışmanın “Ülkemizde Hayat ünitesinde yer alan kavramlara yönelik öğrencilerin son algıları nasıldır?” sorusuna karşılık olarak elde edilen sonuçlar şu şekildedir: “Mahalle, köy, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarıyla ilgili olarak öğrencilerin tamamı, yapılan kavram öğretimine dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar; görülen varlıklarla, yapılan etkinliklerle (mahalle, köy); kavramın özellikleriyle (mahalle, köy, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, millet meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram) ilgilidir. Bu kavramlarda öğrencilerin kavramla ilişkisiz cevapları veya boş bırakma yoktur. Bu kavramların, kavram öğretimi sonrasında öğrencilerin tamamı tarafından doğru algılandığı görülmüştür. “Turist, doğa, kültür” kavramlarıyla ilgili olarak öğrencilerin çok büyük çoğunluğu, yapılan kavram öğretimine dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar, kavramın özellikleriyle (turist, doğa, kültür); turistlerin

amaçlarıyla, gezdikleri yerlerle (turist); doğa unsurlarıyla (doğa) ilgilidir. Bu kavramlarda, kavram öğretimine katılmayan birer öğrenci bulunmaktadır. Bu kavramların, kavram öğretimi sonrasında öğrencilerin çok büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığı görülmüştür. “İlçe, il, tarih, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık” kavramlarıyla ilgili olarak öğrencilerin çok büyük çoğunluğu, yapılan kavram öğretimine dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar, kavramın özellikleriyle (ilçe, il, tarih, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık); görülen varlıklarla, yapılan etkinliklerle (ilçe, il) ilgilidir. Bu kavramlarda, kavramlarla ilişkisiz birer cevap verilmiş olup, kavram öğretimine katılmayan birer öğrenci bulunmaktadır. Bu kavramların, kavram öğretimi sonrasında öğrencilerin çok büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığı görülmüştür. “Devlet, ülke” kavramlarıyla ilgili olarak öğrencilerin büyük çoğunluğu, yapılan kavram öğretimine dayalı cevaplar vermişlerdir. Bu kavramlara verilen cevaplar, kavramın özellikleriyle (devlet, ülke); devletin unsurlarıyla (devlet); görülen varlıklarla, yapılan etkinliklerle (ülke) ilgilidir. Bu kavramlarda, kavramlarla ilişkisiz birer cevap verilmiş olup, kavram öğretimine katılmayan üçer öğrenci bulunmaktadır. Bu kavramların, kavram öğretimi sonrasında öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından doğru algılandığı görülmüştür.

Akpınar (2019), kavram bulmacası, kavram karikatürü, kavramsal değişim metni, örnek olay, kelime ilişkilendirme şeması, anlam çözümleme tablosu, yapılandırılmış grid, tanımlayıcı dallanmış ağaç tekniklerini kullanarak yaptığı kavram öğretimi çalışmalarından sonra “vatandaş, hak, sorumluluk, ulusal egemenlik, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi” kavramlarında öğrencilerin kavram yanılgılarının büyük oranda azaldığını tespit etmiştir. Akşit (2016), kavram haritası, kavramsal değişim metni, yapılandırılmış grid, bulmaca, rol oynama, tarih şeridi ile yaptığı öğretim etkinliklerinden sonra 7. sınıf öğrenci grubunun “ıslahat, iskân, gaza, yüzyıl, kronoloji, fetih, değişim, hoşgörü, kanıt” kavramlarında belirgin, “gelenek, devlet” kavramlarında ise daha az öğrenme sağladıklarını, “değer” kavramında ise öğrenmenin sağlanamadığını tespit etmiştir. Aktepe vd. (2017), Hayat Bilgisi dersinde doküman incelemesi yoluyla yaptıkları kuramsal araştırmanın sonucunda kavram öğretiminde kavram haritalarının, kavram ağlarının, kavram karikatürlerinin ve kavram bulmacalarının kullanılmasıyla öğrenmenin daha doğru ve anlamlı kılındığı, öğrenmenin ve hatırlamanın kolaylaştığı, kavram yanılgılarının ortadan kalktığı tespitinde bulunmuşlardır. Aladağ ve Yılmaz (2014), ilkökul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “değer, kültür, millî kültür, gelenek, cumhuriyet” kavramlarında kavramsal

değişim metinleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin, öğrencilerin sahip oldukları kavram yanlışlarının ve kavramlar hakkındaki yanlış tanımlamalarının giderilmesinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Ceylan (2016), ilkokul 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “meteoroloji, tahmin, grafik, cumhuriyet” kavramlarına yönelik senaryo tabanlı öğrenme etkinliklerinden sonra son testlerde deney grubu lehine anlamlı farklılık oluştuğunu tespit etmiştir. Çolak (2010), ilköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “İpek Yolunda Türkler” ünitesinde geçen kavramlara yönelik kavram haritası, balık kılıcı, beyin fırtınası, informal drama tekniklerini kullanarak yapmış olduğu öğretim etkinliklerinden sonra deney grubu öğrencilerinin kavramları algılama ve hatırlama düzeylerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Esener (2021), ilkokul 3. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “tutumluluk, deprem, yangın, kaza, yerleşim birimi” kavramlarına yönelik şarkı, şiir, tekerleme, akrostiş, masal, bilmece, geleneksel çocuk oyunları ile destekleyerek yapmış olduğu kavram öğretimi etkinlikleri sonrasında deney grubu öğrencilerinin kavramlara yönelik son test başarı puanlarının kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde arttığını tespit etmiştir. Kılıçaslan (2021), ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Millî Mücadele, Millî Mücadele kahramanları, yön, kroki, doğal ve beşerî unsur, hava olayı, harita, doğal afet” kavramlarının öğretimine yönelik hazırlanan kavram öğretim tekniklerine ve oyuna dayalı öğretim sonrasında 4. sınıf öğrenci grubunun kavram öğrenme düzeylerinin büyük oranda yükseldiğini tespit etmiştir. Ulu-Kalın (2011), ilkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “anayasa, kamu, milletvekili, Türkiye Büyük Millet Meclisi, egemenlik, bağımsızlık, seçim, yerel yönetim, kamuoyu, demokrasi, belediye başkanı, muhtar” kavramlarının öğretimine yönelik yeniden düzenlenmiş ünite içeriğine dayalı öğretim sonrasında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine kıyasla soyut kavramları daha iyi algıladıklarını ve tanımladıklarını tespit etmiştir. Yılmaz ve Çeltikçi (2013), Hayat Bilgisi dersinde mikro içerik düzenleme stratejilerine dayalı kavram öğretimi etkinlikleri sonucunda 3. sınıf öğrenci grubunun “zaman, disiplin, cumhuriyet, demokrasi, tasarruf, iletişim, kültür” kavramlarını çok boyutlu olarak öğrendikleri ve kavram yanlışlarının giderildiği tespitinde bulunmuşlardır.

Çalışmanın “Öğrencilerin öğretim süreci hakkındaki düşünceleri nelerdir?” sorusuna karşılık olarak elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin öğrencilerin tamamının dikkatini ve ilgisini çektiği, bu çalışmaların öğrencilerin hoşuna gittiği tespit edilmiştir. Kavram öğretim sürecinde öğrencilerin yarısının tüm kavramları daha hızlı öğrendikleri, diğer yarısının

da bazı kavram öğretim teknikleriyle bazı kavramlarda daha hızlı öğrendikleri tespit edilmiştir. Kavram öğretim teknikleri kullanılarak yapılan kavram öğretiminin öğrencilerin çok büyük çoğunluğunun daha iyi öğrenmesini sağladığı tespit edilmiştir. Kavram öğretim sürecinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun kavramları kolayca öğrendikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin çok büyük çoğunluğu, kavram öğrenme sürecinin kendileri için çeşitli faydalar sağlayan bir süreç olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, kavram öğretimi sürecinin sonunda tüm kavramları tamamen anladıklarını belirtmişlerdir.

Akpınar'ın (2019) yaptığı çalışmada 4. sınıf öğrencileri, uygulanan etkinlikleri ilgi çekici ve eğlenceli bulmuşlardır. Akşit'in (2016) çalışmasında 7. sınıf öğrencileri, uygulanan etkinlikler hakkında olumlu görüş bildirmişlerdir. Çolak'ın (2010) çalışmasında 6. sınıf deney grubu öğrencileri, kavram haritalarının hızlı öğrenmeyi ve çabuk kavramayı sağladığını, yaratıcılığı geliştirdiğini, görsellik sağladığını belirtmişlerdir. Dere ve Kalender (2019), sözlü tarih etkinliklerinin ilkökul 3. sınıf öğrencileri tarafından sevildiğini ve onlara çeşitli katkılar sağladığını tespit etmişlerdir. Kartal ve Turan'ın (2015) çalışmasında, 5. sınıf öğrencileriyle yapılan görüşme sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun kültür ve millî kültür kavramlarını birbirine karıştırdıkları ve öğrencilerin Atatürk ilkelerini ve inkılâplarını bir özgürlük ifadesi olarak benimsedikleri tespit edilmiştir. Kılıçaslan'ın (2021) çalışmasında, 4. sınıf öğrencileriyle yapılan görüşme sonucunda oyunla kavram öğretiminin öğrencileri motive ettiği, kavram öğrenimini eğlenceli ve kalıcı hâle getirdiği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Elde edilen bu sonuçlara dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Kavram öğretim tekniklerine dayalı kavram öğretimi çalışmaları ilkökulun tüm sınıf seviyelerinde Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri gibi farklı derslerde de yapılabilir.
2. Farklı kavram öğretimi stratejileri kullanılarak kavram öğretimi çalışmaları yapılabilir.
3. Kavram öğretim tekniklerine dayalı kavram öğretimi çalışmaları nicel araştırma deseni kullanılarak yapılabilir.
4. Farklı veri toplama teknikleri kullanılarak benzer araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, Y. (2002). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Akpınar, B. (2019). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde vatandaşlık ile ilgili kavram yanlışlarının incelenmesi ve giderilmesi: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akinoğlu, O. (2005). Türkiye’de uygulanan ve değişen eğitim programlarının psikolojik temelleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 31-45.
- Akşit, İ. (2016). *7. sınıf sosyal bilgiler dersi Türk tarihinde yolculuk ünitesinde geçen bazı kavramların öğrenilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve çözümüne yönelik bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Aktepe, V., Cepheci, E., Irmak, S. ve Palaz, Ş. (2017). Hayat bilgisi dersinde kavram öğretimi ve kavram öğretiminde kullanılabilecek teknikler üzerine kuramsal bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 33-50.
- Akyol Gök, Ö. (2014). *6. sınıf sosyal bilgiler dersinde, ülkemizin kaynakları ünitesinde kavram haritası tekniğinin başarı, tutum ve kalıcılığa etkisinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Akyurt, C. ve Akaydın, G. (2009). Biyoloji öğretmen adaylarında bitkilerde madde taşınması konusundaki kavram yanlışları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 103- 110.
- Akyürek Tay, B. ve Baş, M. (2017). Cumhuriyetten günümüze hayat bilgisi öğretim programlarına karşılaştırmalı bir bakış. B. Tay (Ed.), *Etkinlik örnekleriyle hayat bilgisi öğretimi* (s. 45-74). Ankara: Pegem Akademi.
- Aladağ, S. (2016). Hayat bilgisi: Tanımı, amacı ve doğası. S. Güven ve S. Kaymakçı (Editörler), *Hayat bilgisi öğretimi* (s. 1-21). Ankara: Pegem Akademi.
- Aladağ, S. ve Yılmaz, E. (2014). Kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki kavram yanlışlarını gidermeye etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 163-176.
- Alkan, G. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde kavram karikatürlerinin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

- Alkış, S. (2012). Sosyal bilgilerde kavram öğretimi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (s. 70-92). Ankara: Pegem Akademi.
- Atasoy, Ş. (2017). Kavram karikatürü. Z. Tatlı (Ed.), *Kavram öğretiminde web 2.0.* (s. 98-119). Ankara: Pegem Akademi.
- Ayas, A. (2019). Kavram öğrenimi. S. Çepni (Ed.), *Fen ve teknoloji öğretimi kuramdan uygulamaya* (s. 191-220). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, S. (2007). *Geometrik optik konusundaki kavram yanlışlarının kavramsal değişimi metinleri ile giderilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2015). *Geleneksel-tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri: Öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bahar, M., Öztürk, E. ve Ateş, S. (2002). *Yapılandırılmış grid metodu ile lise öğrencilerinin Newton'un hareket yasası, iş, güç ve enerji konusundaki anlama düzeyleri ve hatalı kavramlarının tespiti*. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde Sözlü Bildiri, ODTÜ, Ankara.
- Bal, Ö. (2019). *Hayat bilgisi dersi değer eğitiminde örnek olay yöntemi: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bal, M. S. ve Akış, A. (2010). Sosyal bilgiler dersi "insanlar ve yönetim" ünitesinde karşılaşılan kavram yanlışları. *Education Sciences*, 5(4), 2061-2070.
- Barth, J. L. ve Demirtaş, A. (1997). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: YÖK/ Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi.
- Başol, G. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. (Genişletilmiş 3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bektaş, M. (2007). Hayat bilgisi dersinde ailelerin çoklu zekâ kuramı hakkında bilgilendirilme biçimlerinin öğrencilerin proje başarıları ve tutumlarına etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 9-28.
- Beydoğan, H. Ö. (1998). *Okullarda ölçme ve değerlendirme*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Bilgin, D. (2018). *Türkçe dersinde bulmaca ile kavram öğretiminin öğrenci başarısına ve derse karşı tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bilgin, İ. ve Geban, Ö. (2001). Benzeşim (analoji) yöntemi kullanarak lise 2. sınıf öğrencilerinin kimyasal denge konusundaki kavram yanlışlarının giderilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 26-32.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). *Hayat bilgisi öğretimi*. (1. basım). Ankara: Nobel.

- Bulut, N. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dünyanın yapısı konusundaki kavram yanlışlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Büyükalın Filiz, S., Dayan, G. ve Dayan, K. (2020). İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin kavram karikatürlerine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 330-345.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cannon, M. W. (2002). Concepts and themes. *Gifted Child Today Magazine*, 25(3), 6-24.
- Ceylan, T. (2016). *Hayat bilgisi dersinde senaryo tabanlı öğrenme yöntemi ile kavram öğretiminin öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenme kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışır, F. (2011). *Hayat bilgisi dersinde karikatürlerle öğretimin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çalışkan, H. ve Yiğittir, S. (2015). Sosyal bilgilerde ölçme ve değerlendirme. B. Tay ve A. Öcal (Editörler), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s. 224-289). Ankara: Pegem Akademi.
- Çaycı, B. (2007). *Kavram öğreniminde kavramsal değişim yaklaşımının etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelikkaya, T. (2020). Tanılayıcı dallanmış ağaç. T. Çelikkaya ve Y. Akbaş (Editörler), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgilerde kavram öğretimi* (s. 383-410). Ankara: Nobel.
- Çelikkaya, T. (2020). Yapılandırılmış grid. T. Çelikkaya ve Y. Akbaş (Editörler), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgilerde kavram öğretimi* (s. 223-252). Ankara: Nobel.
- Çelikkaya, T. ve Akbaş, Y. (Editörler). (2020). *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgilerde kavram öğretimi*. (1. basım). Ankara: Nobel.
- Çeliköz, N. (1998). Kavram öğrenme ve öğretme ilkeleri. *Türkiye Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 289-308.

- Çolak, R. (2010). *Kavram haritalarının sosyal bilgiler eğitimi çerçevesinde tarihsel kavramların öğretiminde kullanılması: Kavram haritası ile yapılan öğretim ile tutum, başarı ve kalıcılık arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Değirmenci, Y. (2020). Kelime ilişkilendirme testleri. T. Çelikkaya ve Y. Akbaş (Editörler), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgilerde kavram öğretimi* (s. 567-596). Ankara: Nobel.
- Dere, İ. ve Aktaşlı, İ. (2019). Üretim, dağıtım ve tüketim kavramlarının öğretimine ilişkin bir eylem araştırması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 1389-1406.
- Dere, İ. ve Aktaşlı, İ. (2022). Ortaokul öğrencilerinin iklimle ilgili kavramlara ilişkin bilişsel yapıları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi (AKEF) Dergisi*, 4(2), 182-198.
- Dere, İ. ve Emeksever, A. (2018). Hayat bilgisi derslerinde sözlü tarihle kültürel mirasın öğretimi. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 2(4), 40-47.
- Dere, İ. ve Kalender, M. (2019). “Benim bir tarihim var!”: Sözlü tarih etkinlikleriyle hayat bilgisi öğretimi. *Eğitim ve Bilim*, 44(200), 153-173.
- Deveci, H. (2008). Hayat bilgisi dersinin tanımı, kapsamı ve ilköğretim programındaki yeri. Ş. Yaşar (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (s. 1-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Doğanay, A. (2002). Öğretimde kavram ve genellemelerin geliştirilmesi. C. Öztürk ve D. Dilek (Editörler), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (s. 27-255). Ankara: Pegem Akademi.
- Dündar, H. (2007). *Kavram analizi stratejisinin öğrencilerin kavram öğrenme başarısı ve hayat bilgisi dersine ilişkin tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dündar, H. (2008). Sosyal bilgilerde kavram öğretimi. B. Tay ve A. Öcal (Editörler), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s. 309- 342). Ankara: Pegem Akademi.
- Eliot, N. S., Kratochwili, R. T., Cook, L. J. and Travers, F. J. (2000). *Educational psychology*. Boston: McGraw Hill.
- Erdem, A. R. (2014). Hayat bilgisi öğretiminde sınıf yönetimi. S. Şimşek (Ed.), *Sınıf öğretmeni adayları için hayat bilgisi öğretimi* (s. 75-100). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1997). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Erol Şahin, A. N. (2014). *Tarih öğretiminde analogi yönteminin kullanılmasının ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarına, başarılarına ve tarihsel düşünme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Esener, P. (2021). *İlkokul üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde kavram öğretiminin etkinliklerle desteklenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Fidan, N. (1996). *Okulda öğrenme ve öğretme*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Geçit, Y., Şeyihoğlu, A. ve Kartal, A. (2011). Hayat bilgisi dersinde çalışma yapraklarının öğrenci açısından değerlendirilmesi ve başarıları üzerine etkisi, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 15-24.
- Girmen, P. (2017). Hayat bilgisi dersi ve kavram öğretimi. B. Tay, Ş. Güldalı Uçuş ve M. Baş (Editörler), *Etkinlik örnekleriyle hayat bilgisi öğretimi* (s. 257-281). Ankara: Pegem Akademi.
- Görgeç, İ. (2001). Metni anlama tekniğinde “bilgi haritaları”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 151-162.
- Gündoğan, A. (2020). İlkokul öğrencilerinin gözünden hayat bilgisi dersi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International (AJESI)*, 10(1), 31-53.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel.
- Güneş, T., Dilek, N. Ş., Çelikoğlu, M. ve Demir, E. S. (2011). The using levels of the teaching methods and techniques by teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 1092-1096.
- Güngördü, E. (2002). *İlköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. (2. basım). Ankara: Nobel.
- Gürel, D. (2020). Balık kılıcı diyagramı. T. Çelikkaya ve Y. Akbaş (Editörler), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgilerde kavram öğretimi* (s. 163-192). Ankara: Nobel.
- Hayran, Z. (2010). Çok uyaranlı eğitim ortamlarının öğrencilerin kavram gelişimine etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(158), 128-142.
- İnel Ekici, D. (2016). Kavram öğretimi. Ş. S. Anagün ve N. Duban (Editörler), *Fen bilimleri öğretimi* (s. 381-423). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Johnstone, A. H. ve Ambusaidi, A. (2001). Fixed-response questions with a difference. *Chemistry Education: Research and Practice in Europe*, 2(3), 313-327.
- Kabapınar, Y. (2012). *Kuramdan uygulamaya hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Kaptan, F. (1999). *Fen bilgisi öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Karataş Coşkun, M. (2011). *Kavram öğretimi*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Karlı, F. (2017). Anlam çözümleme tablosu. Z. Tatlı (Ed.), *Kavram öğretiminde web 2.0*. (s. 16-22). Ankara: Pegem Akademi.
- Kartal, A. ve Turan, İ. (2015). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında vatandaşlık bilgileri ile ilgili kavram yanlışları. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS) International Journal of Social Science*, 34(2), 371-381.
- Kaya, N. B. (2020). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde çocuklar için felsefe: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, Z. (1997). *Özel dersanelerde fen bilgisi dersinin (maddeyi tanıyalım ünitesi) deneyle öğretilmesinin kavramların kazanılmasına ve hatırlanmasına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıçaslan, H. (2021). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde oyunla kavram öğretimine yönelik bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Klausmeier, H. J. (1992). Concept learning and concept teaching. *Educational Psychologist*, 27(3), 267-286.
- Kurt, E. (2018). *Altıncı sınıf Türkçe dersi kavram öğretiminde animasyon ve hikâye kullanımının başarıya etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lambiotte, J. G. ve Dansereau, D. F. (1992). Effects of knowledge maps and prior knowledge on recall of science lecture content. *The Journal of Experimental Education*, 60(3), 189-201.
- Malatyalı, E. ve Yılmaz, K. (2010). Yapılandırmacı öğrenme sürecinde kavramlar ve önemi: Kavramların pedagojik açıdan incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(14), 320-332.
- Marioni, C. (1989). Aspect of student's understanding in classroom setting: Case studies on motion and inertia. *Physics Education*, (24), 273-277.
- McCagg, E. C. ve Dansereau, D. F. (1991). A convergent paradigm for examining knowledge mapping as a learning strategy. *The Journal of Educational Research*, 84(6), 317-324.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. C. (2016). *Nitel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2005). *Hayat bilgisi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı (İlkokul 1,2 ve 3.sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Novak, J. D. (1984). Application of advances in learning theory and philosophy of science to the improvement of chemistry teaching. *Journal of Chemical Education*, 61(7), 607-612.
- O'Donnell, A. M. (1994). Learning from knowledge maps: The effects of map orientation. *Contemporary Educational Psychology*, 19(1), 33-44.
- Öztürk, C. (2006). Sosyal bilgiler öğretim programı: Kuramsal temeller yapısal özellikler ve planlama için yol haritası. K. Kiroğlu (Ed.), *İlköğretim programları (1-5) sınıflar* (s. 761-781). Ankara: Pegem Akademi.
- Polat, S. ve Çalış, A. (2019). 6. sınıf sosyal bilgiler dersindeki bazı kavramların algılanışları ve kavram yanlışları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(4), 2057-2072.
- Sabancı, O. (2008). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde yer alan vatandaşlık konularıyla ilgili kavramsal anlamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağlam, H. İ. (2015). Toplum, birey ve doğaya bütüncül bakış: Hayat bilgisi. M. Gültekin (Ed.), *Hayat bilgisi öğretimi* (s. 1-15). Ankara: Nobel.
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. (25. basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sewell, A. (2002). Constructivism and student misconceptions. *Australian Science Teachers' Journal*, 48(4), 24-28.
- Shinde, D. D., Ahirrao, S. ve Prasad, R. (2018). Fishbone diagram: Application to identify the root causes of student-staff problems in technical education. *Wireless Personal Communications*, 100(2), 653-664.
- Slameto, S. (2016). The application of fishbone diagram analisis to improve school quality. *Dinamika Ilmu*, 16(1), 59-74.
- Şahin, Ç. (2017). Zihin haritası. Z. Tatlı (Ed.), *Kavram öğretiminde web 2.0*. (s. 58-65). Ankara: Pegem Akademi.
- Şeker, M. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde öğrenme stillerine uygun etkinliklerin kullanılmasının öğrencilerin öğrenme düzeyi ve kavram yanlışlarının giderilmesi üzerindeki etkililiğinin araştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Şeyihoğlu, A., Akbaş, Y. ve Kartal, A. (2012). *Uygulama örnekleri ile coğrafya eğitiminde kavram ve zihin haritaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tahiroğlu, M. ve Esener, P. (2021). Kavram öğretiminde kullanılan çeşitli materyaller. R. Sever (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitiminde kavram öğretimi* (s. 257-284). Ankara: Pegem Akademi.
- Taşlı, İ. (2005). 4.-7. sınıf sosyal bilgiler programı üniteleri ile ilgili kavram bulmacaları örnekleri. *Milli Eğitim Dergisi*, (166), 175-181.
- Tokcan, H. (2015). *Sosyal bilgilerde kavram öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, İ. (2002). Lise coğrafya derslerinde kavram ve terim öğretimi ile ilgili sorunlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 67-84.
- Türkdoğan, A., Güler, M., Bülbül, B. Ö. ve Danişman, Ş. (2015). Türkiye’de matematik eğitiminde kavram yanlışlarıyla ilgili çalışmalar: Tematik bir inceleme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 216- 236.
- Ulu Kalın, Ö. (2011). *Sosyal bilgiler 4. sınıf için tasarlanan “insanlar ve yönetim” adlı ünitenin öğrencilerin akademik başarılarına ve kavram algılama düzeylerine etkisi*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ulusoy, K. ve Erkuş, B. (2015). Sosyal bilgiler dördüncü sınıf ders programındaki tarih konuları ile ilgili kavramlara ilişkin öğrenci algıları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 147-158.
- Ustaoglu, A. ve Aytaç, B. (2014). Kelime ilişkilendirme testleri. S. Baştürk (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (s. 215-228). Ankara: Nobel.
- Uyanık, A. (2018). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yön konusundaki kavram yanlışları (Birecik ilçesi örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Ülgen, G. (2004). *Kavram geliştirme*. Ankara: Nobel.
- Ünver, N. (2021). Öğretim araçları ve materyal tasarımı. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (s. 385-410). Ankara: Pegem Akademi.
- Yağbasan, R. ve Gülçiçek, Ç. (2003). Fen öğretiminde kavram yanlışlarının karakteristiklerinin tanımlanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13. 102-120.
- Yalın, H. İ. (2004). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel.
- Yaşar, E. B. (2019). *İlkokul öğrencilerinin hayat bilgisi dersi kapsamında karar verme durumlarının incelenmesi: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Yesari, B. ve Tokcan, H. (2019). Kavram bulmacalarının 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler başarısına etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(2), 523-534.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23 (112), 7- 17.
- Yıldırım, İ. (2002). *Psikolojik danışma ve rehberlik: Bireyi tanıma teknikleri*. (1. basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. ve Çeltikçi, C. (2013). İlköğretim 3. sınıf öğrencilerine soyut ve çok boyutlu kavramların kazandırılması: Bir eylem araştırması. *Turkish Studies*, 8(6), 895-921.
- Yılmaz, K. ve Çiviler, M. (2012). İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesinde yer alan tarih kavramlarının öğretiminde karşılaşılan kavram yanlışları üzerine bir eylem araştırması. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1- 31.
- Yiğit, N., Özmen, H. ve Akyıldız, S. (2005). İki-üç boyutlu araç-gereçleri hazırlama ve uygulamalar. N. Yiğit (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme* (s. 141-175). Trabzon: Derya Kitabevi.
- Yontar, A. (2015). Yaşama tutulan ayna: Hayat bilgisi dersinde kavram öğretimi. M. Gültekin (Ed.), *Hayat bilgisi öğretimi* (s. 188-214). Ankara: Nobel.
- Yürük, N., Çakır, Ö. S., ve Geban, Ö. (2000). *Kavramsal değişim yaklaşımının hücresel solunum konusunda lise öğrencilerinin biyoloji dersine karşı tutumlarına etkisi*. IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Kararı

vrak Tarih ve Sayısı: 30.03.2022-149779

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-60263016-050.06.04-149779
Konu : Etik Kurul Kararı

30.03.2022

Sayın Seyit TAŞKIRAN

Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kuruluna yapmış olduğunuz 09.03.2022 tarih ve 2022-03-55 nolu başvurunuz incelenmiş ve 52 nolu karar ile; " *İlkokul 1. Sınıf Ülkemizde Hayat Ünitesi Kavramlarının Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması* " isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna karar verilmiş, karar Rektör olurlarına sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof.Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : B551E2VYVK Pin Kodu : 98813
Adres : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği Sivas
Telefon: 0 346 219 1010 Faks: 0 346 219 1138
e-Posta: hukuk@cumhuriyet.edu.tr Web: www.cumhuriyet.edu.tr
Kırp Adresi: cumhuriyetuniversitesi@hs01.kap.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/cumhuriyet-universitesi-edys>
Belge için: Güven ÇİFTÇİ
Unvanı: Sırekli İht.

Ek 2. Araştırma İzni

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-92255297-605.01-48130061
Konu : Araştırma İzni (Seyit TAŞKIRAN)

20.04.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 15/04/2022 tarihli ve E-50704946-044-155336 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.
c) Valilik Makamının 13/09/2021 tarihli ve E-92255297-605.01-31702324 sayılı onayı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Seyit TAŞKIRAN, "İlkokul 1. Sınıf Ülkemizde Hayat Ünitesi Kavramlarının Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması" konulu çalışması kapsamında, ilimiz Zara ilçesi Gazi İlkokulunda araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması, katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması ve araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi kaydıyla, ilimiz Zara ilçesi Gazi İlkokulunda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Fatih AYDIN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme
Formu (1 sayfa)

OLUR
20.04.2022

Ergüven ASLAN
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Adres : Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:17 SİVAS

Telefon No : 0 (346) 280 58 00
E-Posta: arge58@meb.gov.tr; istatistik58@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: L. DENİZ

Unvan : Şef

İnternet Adresi: <http://sivas.meb.gov.tr>

Faks: 3462805948

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden e4b3-7135-38f3-bd26-c13c kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3. Veli Onam Formu

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, “İlkokul 1. Sınıf Ülkemizde Hayat Ünitesi Kavramlarının Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması” adıyla, tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Bu çalışma; kavram ağları, kavram haritaları, kavram bulmacaları, kavram karikatürleri, kavramsal değişim metinleri, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, anlam çözümleme tabloları, balık kılıcı diyagramı, bilgi haritası, kelime ilişkilendirme testleri gibi kavram öğretimi teknikleri kullanılarak yapılacak kavram öğretiminin, ilkokul birinci sınıf Hayat Bilgisi dersi “Ülkemizde Hayat” ünitesinde yer alan “il, ilçe, köy, mahalle, tarih, turist, doğa, ülke, devlet, cumhuriyet, bayrak, bağımsızlık, kültür, Kurtuluş Savaşı, millet, başkent, millî gün, millî bayram, tören, kutlama, Millet Meclisi, demokrasi, dinî gün, dinî bayram” kavramlarına yönelik birinci sınıf öğrencilerinin algılarında oluşturacağı değişimin niteliğini ve öğretim sürecine ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Uygulaması: Anket (Ön algı- son algı formu doldurulacaktır.) / Görüşme (Çalışma süreci hakkında öğrencilerden ses kaydı alınacaktır.) / Gözlem şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleşmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamada ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bize telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımla,

Araştırmacı : Seyit TAŞKIRAN

İletişim bilgileri :

*Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....’in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.*
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Ek 4. Ön Algı Formu

Sevgili öğrencimiz;

Bu çalışma, aşağıda belirtilen kavramlarla ilgili ön algılarınızı belirlemek amacıyla tasarlanmış ve Seyit TAŞKIRAN tarafından yürütülmektedir. Çalışma kapsamında hazırlanan sorular, sadece sizin kavramlar hakkında algılarınızı öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır ve vereceğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacaktır. Çalışmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına göre olup, çalışmanın herhangi bir aşamasında, çalışmadan ayrılma konusunda tamamen serbestsiniz. Çalışma kapsamında yer verilen sorular etkinliklerden önce sırasıyla cevaplandırılacaktır. Her soru ortalama 3 (üç) dakikanızı alacak olup, çalışmada istemediğiniz sorulara cevap vermeyebilirsiniz. Bu metni okuduktan sonra çalışmaya devam etmeniz, çalışmaya gönüllü olarak katıldığınız anlamına gelecektir. Çalışma kapsamında sormak istediğiniz herhangi bir husus varsa, araştırmacıya şu anda şahsen sorabilirsiniz veya ileride e-posta adresi ve/veya numaralı telefon yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

1. “Mahalle” denince aklınıza neler geliyor?
2. “Köy” denince aklınıza neler geliyor?
3. “İlçe” denince aklınıza neler geliyor?
4. “İl” denince aklınıza neler geliyor?
5. “Tarih” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
6. “Turist” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
7. “Doğa” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
8. “Ülke” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
9. “Devlet” nedir? Bildiklerinizi yazınız.
10. “Cumhuriyet” ne demektir? Cumhuriyet hakkında neler biliyorsunuz?
11. “Bayrak” ne demektir? Bayrak hakkında neler biliyorsunuz?
12. “Bağımsızlık” ne demektir? Bağımsızlık hakkında neler biliyorsunuz?
13. “Kültür” denince aklınıza neler geliyor?
14. “Kurtuluş Savaşı” hakkında neler biliyorsunuz?
15. “Millet” ne demektir? Millet denince aklınıza neler gelmektedir?
16. “Başkent” ne demektir? Aklınıza neler geliyor?
17. “Millî gün” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
18. “Millî Bayram” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
19. “Tören” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
20. “Kutlama” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
21. “Millet Meclisi” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
22. “Demokrasi” denince aklınıza neler geliyor?
23. “Dinî gün” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
24. “Dinî bayram” ne demektir? Aklınıza neler geliyor?

Ek 5. Son Algı Formu

Sevgili öğrencimiz,

Bu çalışma, aşağıda belirtilen kavramlarla ilgili son algılarınızı belirlemek amacıyla tasarlanmış ve Seyit TAŞKIRAN tarafından yürütülmektedir. Çalışma kapsamında hazırlanan sorular, sadece sizin kavramlar hakkında son algılarınızı öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır ve vereceğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacaktır. Çalışmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına göre olup, çalışmanın herhangi bir aşamasında, çalışmadan ayrılma konusunda tamamen serbestsiniz. Çalışma kapsamında yer verilen sorular etkinliklerden sonra sırasıyla cevaplandırılacaktır. Her soru ortalama 3 (üç) dakikanızı alacak olup, çalışmada istemediğiniz sorulara cevap vermeyebilirsiniz. Bu metni okuduktan sonra çalışmaya devam etmeniz, çalışmaya gönüllü olarak katıldığınız anlamına gelecektir. Çalışma kapsamında sormak istediğiniz herhangi bir husus varsa, araştırmacıya şu anda şahsen sorabilirsiniz veya ileride e-posta adresi ve/veya numaralı telefon yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

1. “Mahalle” denince aklınıza neler geliyor?
2. “Köy” denince aklınıza neler geliyor?
3. “İlçe” denince aklınıza neler geliyor?
4. “İl” denince aklınıza neler geliyor?
5. “Tarih” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
6. “Turist” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
7. “Doğa” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
8. “Ülke” ne demektir? Bildiklerinizi yazınız.
9. “Devlet” nedir? Bildiklerinizi yazınız.
10. “Cumhuriyet” ne demektir? Cumhuriyet hakkında neler biliyorsunuz?
11. “Bayrak” ne demektir? Bayrak hakkında neler biliyorsunuz?
12. “Bağımsızlık” ne demektir? Bağımsızlık hakkında neler biliyorsunuz?
13. “Kültür” denince aklınıza neler geliyor?
14. “Kurtuluş Savaşı” hakkında neler biliyorsunuz?
15. “Millet” ne demektir? Millet denince aklınıza neler gelmektedir?
16. “Başkent” ne demektir? Aklınıza neler geliyor?
17. “Millî gün” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
18. “Millî Bayram” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
19. “Tören” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
20. “Kutlama” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
21. “Millet Meclisi” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
22. “Demokrasi” denince aklınıza neler geliyor?
23. “Dinî gün” ne demektir? Neler biliyorsunuz?
24. “Dinî bayram” ne demektir? Aklınıza neler geliyor?

Ek 6. Öğrenci Görüşme Formu

Sevgili öğrencimiz,

Bu çalışma, yapılan araştırma süreciyle ilgili olarak görüşlerinizi belirlemek amacıyla tasarlanmış ve Seyit TAŞKIRAN tarafından yürütülmektedir. Çalışma kapsamında size yöneltilen sorular, sadece sizin kişisel düşüncelerinizi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır ve vereceğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacaktır. Çalışmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına göre olup, çalışmanın herhangi bir aşamasında, çalışmadan ayrılma konusunda tamamen serbestsiniz. Çalışma kapsamında size sorulacak sorular ortalama 15 (on beş) dakikanızı alacak olup, çalışmada istemediğiniz sorulara cevap vermeyebilirsiniz. Bu metni okuduktan sonra çalışmaya devam etmeniz, çalışmaya gönüllü olarak katıldığınız anlamına gelecektir. Çalışma kapsamında sormak istediğiniz herhangi bir husus varsa, araştırmacıya şu anda şahsen sorabilirsiniz veya ileride e-posta adresi ve/veya numaralı telefon yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

1. Yapılan çalışmalardan en beğendiğiniz çalışma hangisi olmuştur? Neden?
2. En çabuk öğrenmenizi sağlayan çalışmalar hangileri olmuştur?
3. Yapılan çalışmalar sayesinde daha iyi öğrendiğinizi düşünüyor musunuz? Neden?
4. Anlamakta zorluk çektiğiniz çalışma var mıydı? Varsa hangisiydi?
5. Yapılan çalışmaların size faydaları neler olmuştur?
6. Yapılan çalışmalar sonrasında anlayamadığınız kavramlar hâlâ var mıdır? Varsa hangileridir?

Ek 7. Kavram Haritası Örneği

Ek 8. Kavram Ağı Örneği

Ek 9. Kavram Bulmacası Örneği

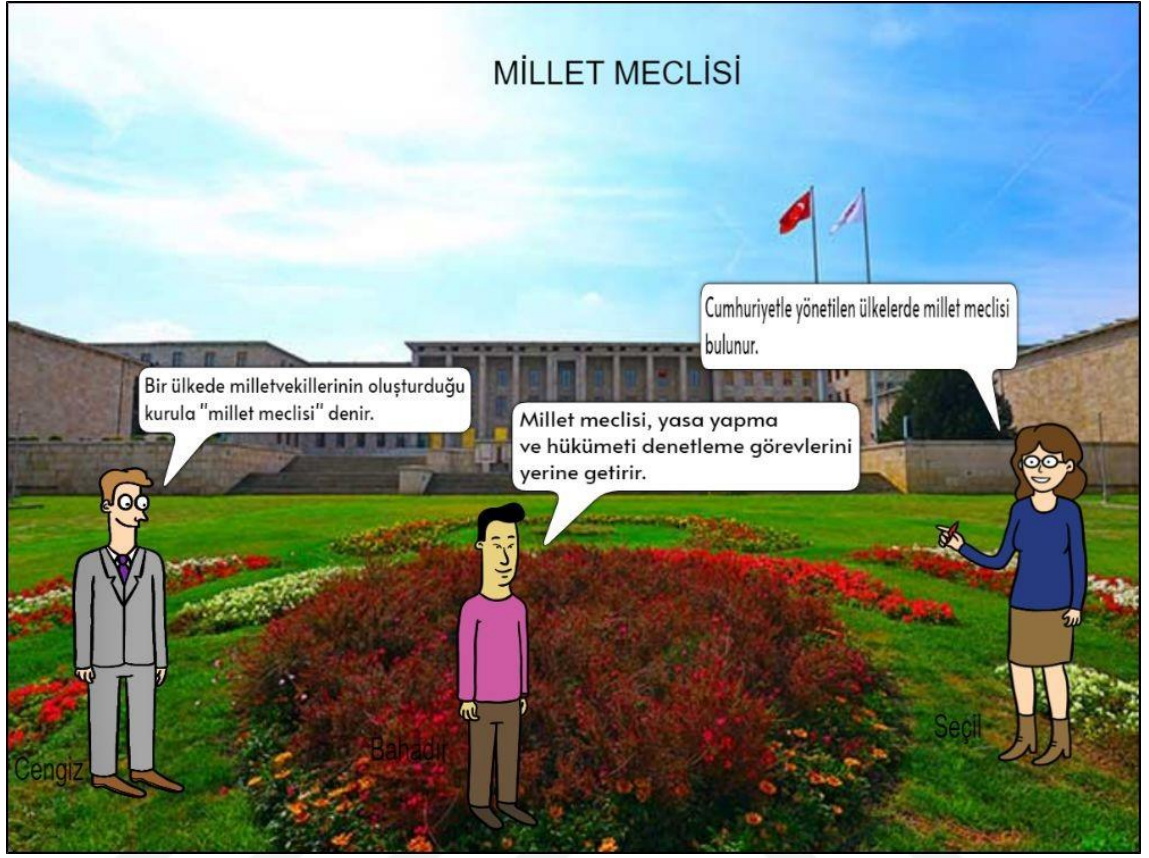
İsim: _____
TheTeachersCorner.net Word Search Maker ile oluşturuldu

TÖREN

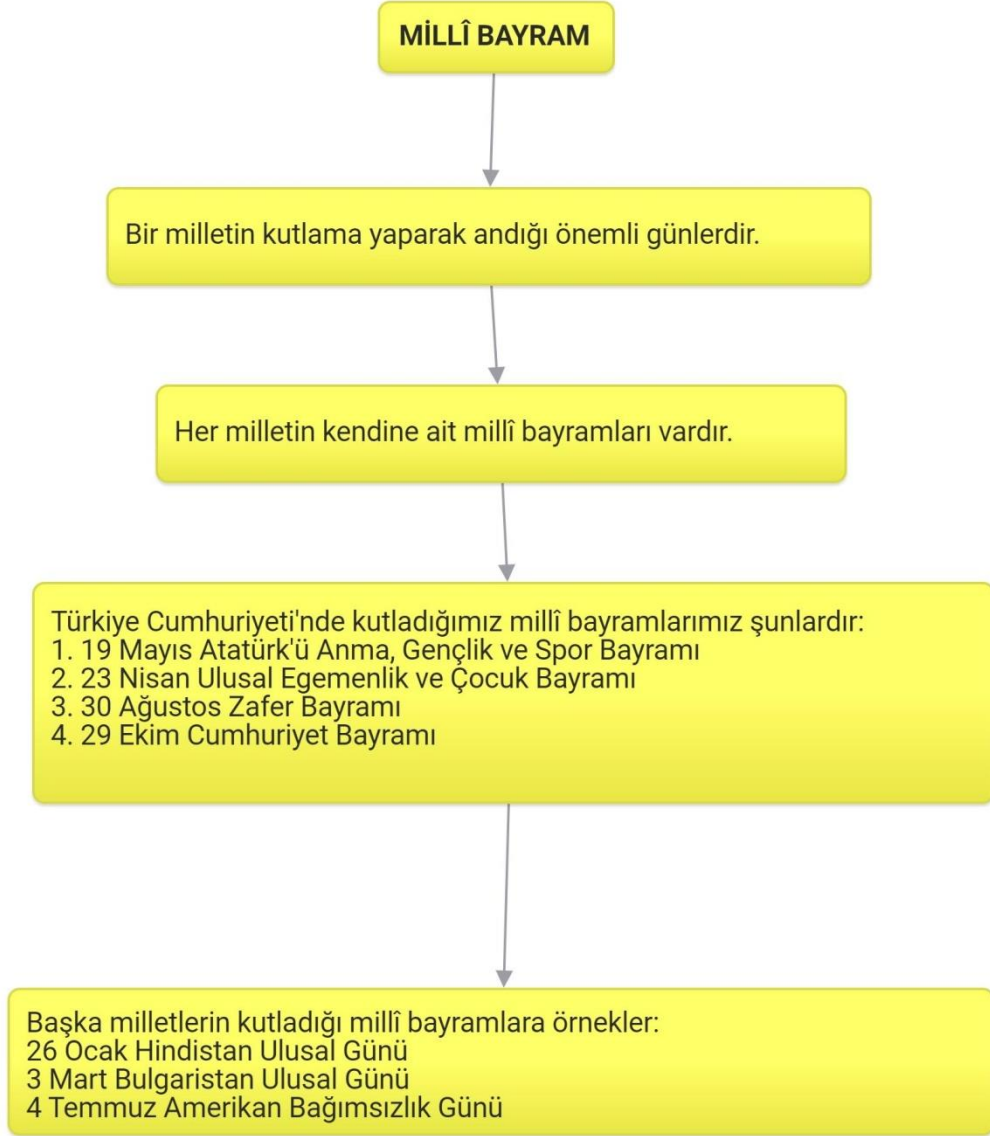
İ N İ B A Y R A K T Ö R E N İ
J J V E Ö C W T N İ Ö V M M İ
İ V R H H U İ Z U L A F Z K M
N R M Y E Z V Q U N N S T A Z
Q K S İ M E R A S İ M E R B A
A Ö Y R X M L Z S V A R U U T
J A J Ö Y Q M U G İ T E Y L Ö
U G P C R J G T K T Ö M S T R
B L F W H A S Ö A Ö R O N Ö E
K U T L A M A T Ö R E N İ R N
Z W F P Ö D D T E E N İ T E İ
Q V Y B U M K X R N İ H H N F
S M A D A L Y A T Ö R E N İ Q
C İ R L A Ö T Q F B Ö Z H İ G
R A C İ L İ S T Ö R E N İ F P

TÖREN
MERASİM
SEREMONİ
BAYRAKTÖRENİ
MADALYATÖRENİ
ANMATÖRENİ
İMZATÖRENİ
KUTLAMATÖRENİ
KABULTÖRENİ
AÇILIŞTÖRENİ

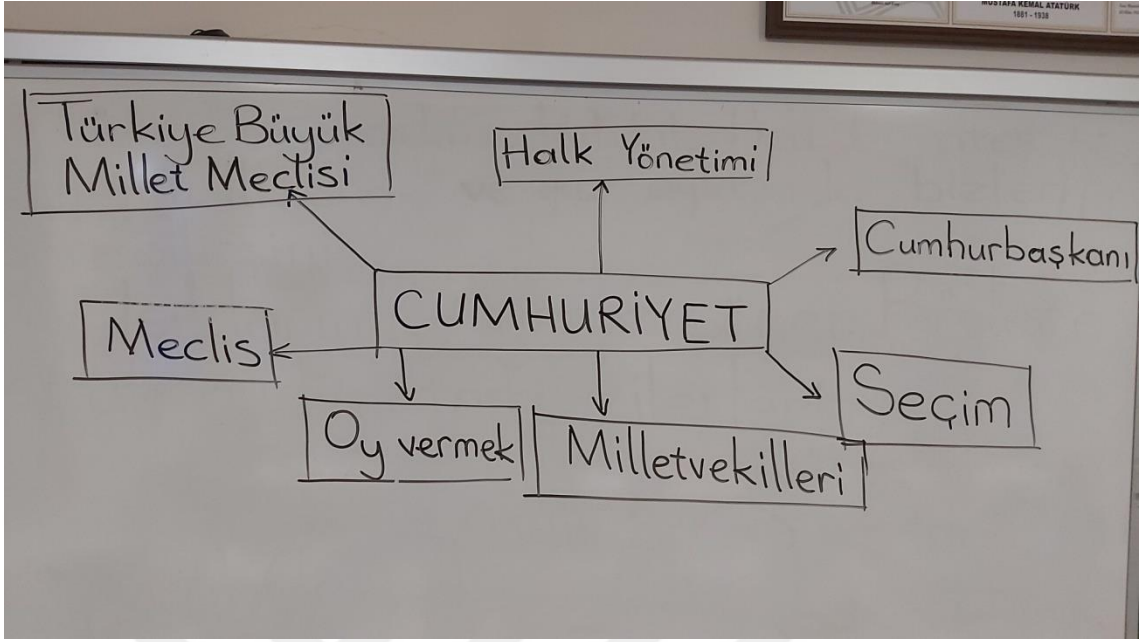
Ek 10. Kavram Karikatürü Örneği

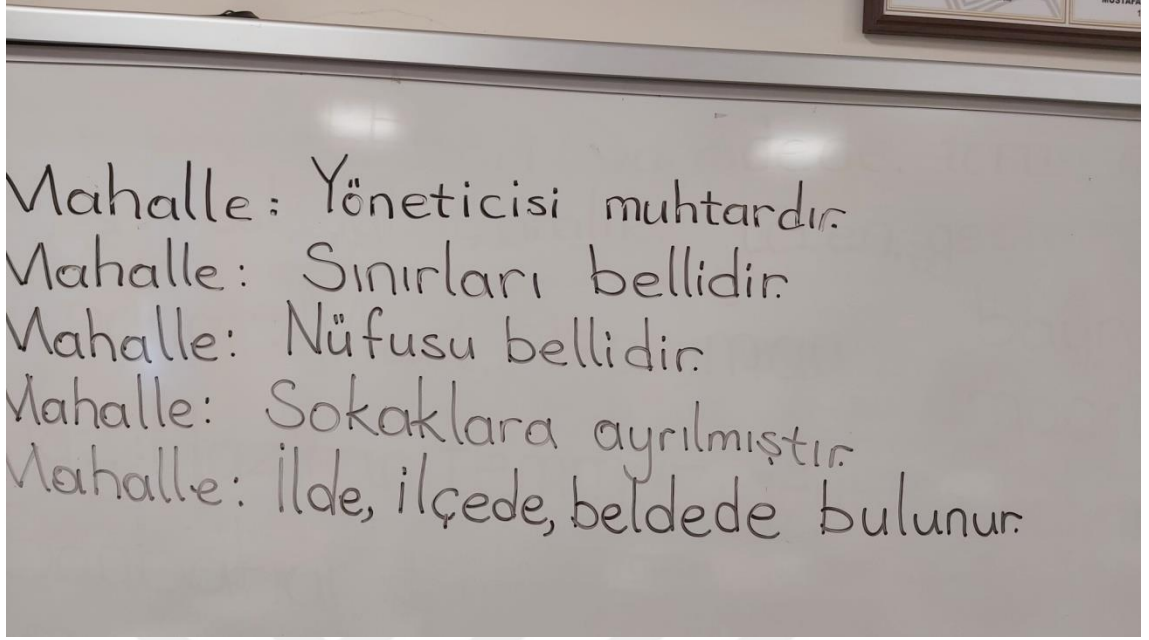
Ek 11. Bilgi Haritası Örneği

Ek 12. Zihin Haritası Örneği

Ek 13. Kelime İlişkilendirme Testi Örneği

Ek 14. Anlam Çözümleme Tablosu Örneği

Aşağıdaki tabloda belirtilen açıklamaların “bağımsızlık” kavramıyla ilgili olanlarını tabloda işaretleyelim.

	BAĞIMSIZLIK
Bir şeye, duruma veya kişiye bağlı olmama demektir.	
Eş anlamlısı istiklâldir.	
Başka kişiler veya devletler işlerimize karışabilir.	
Devletin iç ve dış işlerine başka devletler veya insanlar karışamazlar.	
Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bağımsız bir devlettir.	
Bağımsız olan devletlerin vatandaşları özgürdür.	
Bağımsız olmayan devletlerin vatandaşları özgür yaşayamaz.	
Zıt anlamlısı tutsaklıktır.	
Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bağımsızlığını Kurtuluş Savaşı yaparak kazanmıştır.	
Bağımsızlığa sahip bir devlet, iç ve dış işlerinde başka devletlerin veya insanların isteklerini yerine getirmek zorundadır.	

Ek 15. Yapılandırılmış Grid Örneği

“DEVLET” KAVRAMI YAPILANDIRILMIŞ GRİD

1 Türkiye Cumhuriyeti	2 Azerbaycan Cumhuriyeti	3 İnsan (millet)
4 Rusya Federasyonu	5 Yönetim	6 Amerika Birleşik Devletleri
7 Birleşik Krallık	8 Ülke	9 Hukuk

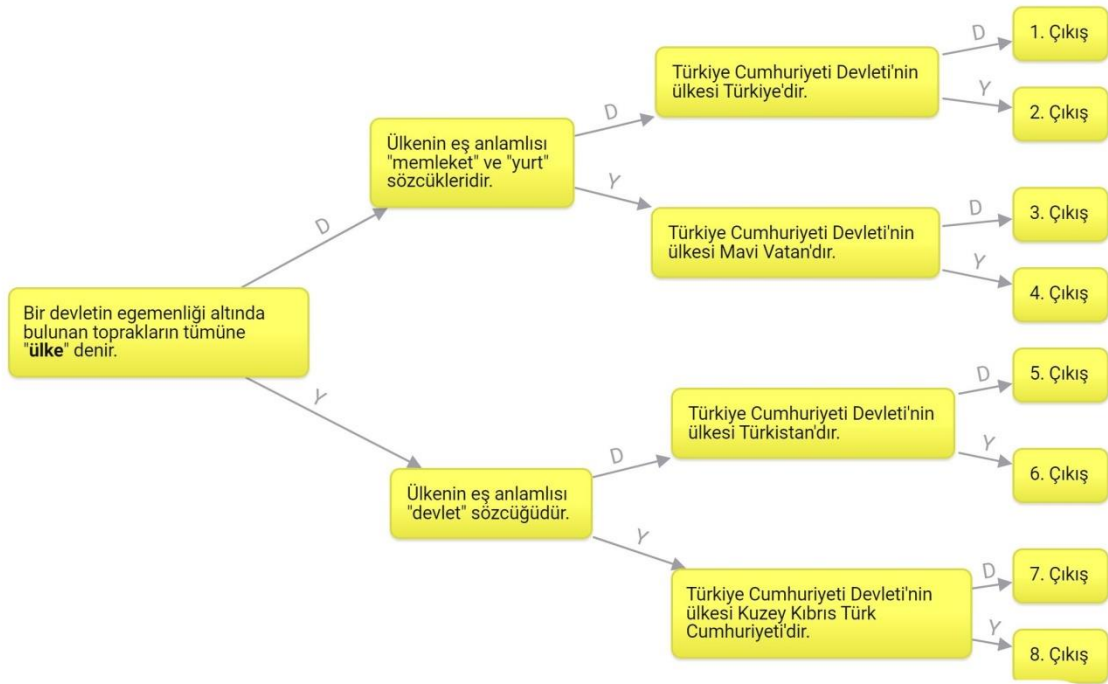
1. Yukarıda verilen kutucuklardan hangilerinde devletin oluşabilmesi için gerekli olan unsurlar yazılıdır?

3, 5, 8, 9 numaralı kutucuklar

2. Yukarıda verilen kutucuklardan hangilerinde devlet örnekleri yazılıdır?

1, 2, 4, 6, 7 numaralı kutucuklar

Ek 16. Tanılayıcı Dallanmış Ağaç Örneği

Ek 17. Balık Kılçığı Örneği

Ek 18. Analoji Örneği

MİLLÎ GÜNLERİMİZ

Hepimizin yaşamında özel günler vardır. Doğduğumuz günleri “doğum günü” olarak kutlarız. Okula başladığımız gün, okuldan mezun olduğumuz gün, işe başladığımız gün bizim için önemli günlerdir. Bu günlerin yaşamımızdaki önemi ve değeri daha çoktur.

Buna benzer şekilde, milletlerin tarihinde de önemli günler vardır. Bir milletin tarihinde önemli yeri olan günlere “millî gün” denir. Türk milletinin de Kurtuluş Savaşı döneminden günümüze doğru millî günleri vardır.

- ✓ 19 Mayıs günü Mustafa Kemal, Samsun’a çıkarak Kurtuluş Savaşı’nı başlatmıştır.
- ✓ 23 Nisan günü, Kurtuluş Savaşı’nı milletin vekilleriyle birlikte yönetmek için “Büyük Millet Meclisi” açılmıştır.
- ✓ 30 Ağustos günü, Kurtuluş Savaşımızın zaferle sonuçlanmasını sağlayan “Dumlupınar Meydan Savaşı” kazanılmıştır.
- ✓ 29 Ekim günü, yeni devletimizin yönetim şekli olarak “cumhuriyet” ilan edilerek “Türkiye Cumhuriyeti” kurulmuştur.
- ✓ 15 Temmuz günü, FETÖ adı verilen teröristlerin ülkemizi ele geçirmelerine engel olduğumuz gündür.

Ek 19. Ön Algı Formu Örneği

11. "Bayrak" ne demektir? Bayrak hakkında neler biliyorsunuz?
Türk bayrağı

12. "Bağımsızlık" ne demektir? Bağımsızlık hakkında neler biliyorsunuz?
Vatan demektir,

13. "Kültür" denince aklınıza neler geliyor?
Türkiye.

14. "Kurtuluş Savaşı" hakkında neler biliyorsunuz?
Çanakkale
Kurtuluş Savaşı

15. "Millet" ne demektir? Millet denince aklınıza neler gelmektedir?
Türkiye Milleti demektir.
Dünya Milleti,

16. "Başkent" ne demektir? Aklınıza neler geliyor?
Türkiye'nin başkenti Ankara

Ek 20. Son Algı Formu Örneği

11. "Bayrak" ne demektir? Bayrak hakkında neler biliyorsunuz? Bayrakla
Kumardır, Türk bayrağı.
Her bayrağın bir öze
vardır.

12. "Bağımsızlık" ne demektir? Bağımsızlık hakkında neler biliyorsunuz?
Türkiye Cumhuriyeti Bağımsız
devlettir.

13. "Kültür" denince aklınıza neler geliyor? Türkiye ülkesi Bağımsızdır.
Öğeler, dil, din,
Edebiyat Halk oyunları
Kültür zamanla oluşur.

14. "Kurtuluş Savaşı" hakkında neler biliyorsunuz?
Türkiye Kurtuluş Savaşında
bağımsızlığını kazanmıştır.
Kurtuluş savaşı ulusunun
kurtuluşu için yapılan savaştır.

15. "Millet" ne demektir? Millet denince aklınıza neler gelmektedir?
Ulus, Türk milleti, Kor milleti
Ruslar Araplar Türkler,
Koreliler,

16. "Başkent" ne demektir? Aklınıza neler geliyor?
Türkiye'nin başkenti Sam'dır.
Akkaradır, Suriye'nin başke
3 Sam'dır